

ΚΟΝΙΤΣΑ

82. Σεπτέμβρης - Οκτώβρης 1998

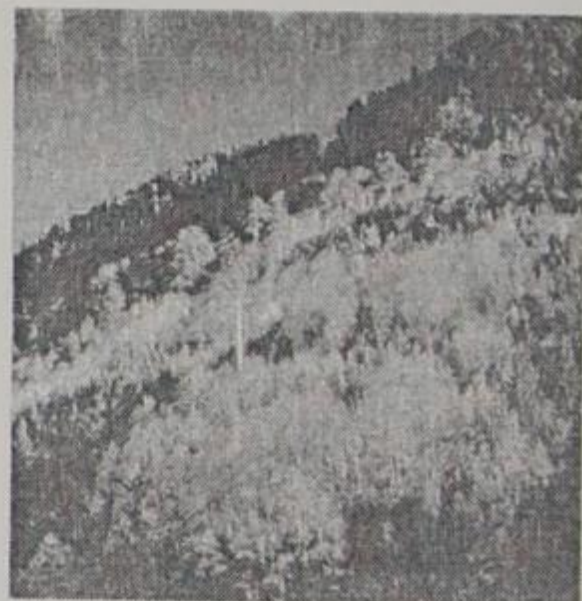

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 82 ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ώρες αγωνίας, Σ.Ε.	241
Απονομή επάθλου, Σ.Τ.	242
Ποιότητα Ζωής Ι. Λυμπερόπουλου	243
Κέντρο Περιβ/κής Εκπ/σης Κόνιτσας	246
Άνεμοι και Ανεμοστρόβιλοι Ν. Ρεμπέλη	249
Η Χλωρίδα του τόπου μας. Θ. Ζιώγα	253
Νέα είδη φυτών. Θ. Χήτου	260
Το Φάντασμα του Νεκροταφείου. Α. Ευθυμίου	263
Ευθυμογράφημα. Αθ. Πορφύρη	264
Το παράξενο ελάφι. Η Παπαζήση	265
Βασ. Έξαρχος. Ν. Βρυζώνη	267
Ο Μπάρμπα Κίρκας. Α. Πολίτη	273
Το αντάμωμα Πεκλαριτών. Ο. Χούψια	276
Πρόγραμμα "Αγωγής-Υγείας" στο Γυμνάσιο Κόνιτσας	278
Εκδηλώσεις στη Βούρμπιανη. Γ.Γ.	280
Αθλητισμός Μ. Οικ.	283
Ζωή, απ' άλλη ζωή. Τ. Κανάτσι	284
Τα κητώματά μας. Θ. Πορφύρη	285
11 Οκτώβρη 1998 Α.	287
Τα Κάστρα της Επαρχ. Κόνιτσας Γ. Παπαναστασίου	288
Ξηρόβαλτο Ν. Γαλάνη	289
Μαθητές-Σπουδαστές στη Ζωσιμαία Σχολή Αναστ. Ευθυμίου	290
Εκδήλωση Εθν. Μνήμης Σ.Τ.	294
Σχόλια - ειδήσεις - Κοινωνικά	296
Δημ. Εκλογές 11-10-98	299
Εντυπώσεις ξενιτεμένου Π. Χατζή	302

Φωτ. εξωφ. Σ.Τ. Χινοπωριάτικα
χρώματα στη Σουσιμίτσα

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

**Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.212
Fax: (0655) 22.464**

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Τηλ.-Fax: (0651) 77358

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

Ώρες αγωνίας και ευθύνης

Με τις εκλογές της 11ης Οκτωβρίου εκλέχτηκαν οι Δήμαρχοι και τα Δημ. Συμβούλια σε όλη τη χώρα.

Στην επαρχία μας, με το νέο Νομοσχέδιο που πήρε το όνομα του πρώτου κυβερνήτη Καποδίστρια, έχουμε το διευρυμένο Δήμο Κόνιτσας (24 χωριά) και το Δήμο Μαστοροχωρίων. Στην Κόνιτσα επανεκλέχτηκε ο κ. Πρ. Χατζηφραιμίδης με αντιπολίτευση τους υποψήφιους των άλλων δυο συνδυασμών κ.κ. Χαραλ. Μακόπουλο και Χρ. Φασούλη μαζί με τους Συμβούλους τους που αναλογούν στο ποσοστό που έλαβαν. Στο Δήμο Μαστοροχωρίων εκλέχτηκε Δήμαρχος ο κ. Γρηγ. Παπανώτης με αντιπολίτευση τους υποψήφιους Δημάρχους των άλλων συνδυασμών κ.κ. Χρ. Φασούλη και Γεωργ. Ζήνδρο και τους ανάλογους Συμβούλους.

Οι Δήμοι επανδρώθηκαν με παλιούς Κοινοτάρχες και νέους συμβούλους σε αρκετά καλό επίπεδο. Αισιοδοξούμε ότι συμπολίτευση και αντιπολίτευση θα ενώσουν τις δυνάμεις τους και από κοινού θα προσφέρουν θετικό έργο στους Δήμους για το καλό αυτών που τους ψήφισαν και γενικά για όλη την επαρχία.

Βρισκόμαστε στην πιο κρίσιμη στιγμή για την Αυτοδιοίκηση και αυτή την τετραετία πρέπει να επιλυθούν μεγάλα προβλήματα.

Καλούναι οι Δήμοι να διαχειριστούν μεγάλα χρηματικά κονδύλια και επιβάλ-

λεται να χρησιμοποιηθούν με πρόγραμμα και περίσκεψη για να μη χάσουμε την ευκαιρία.

Περισσότερο από κάθε άλλη φορά, τώρα θα κριθεί το μέλλον της περιοχής.

Νομίζουμε ότι οι νέοι Δημοτ. Άρχοντες πρέπει να εφαρμόσουν μια μακρόπνοη πολιτική ανάπτυξης της επαρχίας στο σύνολό της, ώστε αξιοποιώντας πλουτοπαραγωγικές πηγές και ανθρώπινο (επιστημονικό-εργατικό) δυναμικό, να μπορέσει ο τόπος μας να ξεπεράσει την τωρινή στασιμότητα και την τάση φυγής των κατοίκων προς τα Κέντρα.

Αν δεν δημιουργηθούν στην περιοχή μας θέσεις εργασίας για τους νέους, σε βιοτεχνίες, αγροτοκτηνοτροφία, τουρισμό κ.α. η επαρχία μας είναι καταδικασμένη στη συρρίκνωση και την ερήμωση! Σήμερα οι νέοι μας μετά το Λύκειο και τη στρατ. θητεία αναγκάζονται να φεύγουν προς τα Κέντρα αναζητώντας εργασία.

Πρέπει να δημιουργήσουμε συνθήκες ώστε να παραμείνουν στον τόπο τους. Μόνον έτσι θα κρατήσουμε ζωντανή την επαρχία μας!

Πιο πολύ οι τοπικοί Άρχοντες με την πολιτεία, αλλά κι εμείς οι πολίτες αυτού του τόπου, όλοι μαζί, έχουμε ευθύνη για το παρόν και το μέλλον των παιδιών μας, για το μέλλον της περιοχής. Ας πράξουμε το καθήκον μας γιατί η ιστορία θα μας κρίνει!

Απονομή επάθλου

Μια πολύ ενδιαφέρουσα εκδήλωση έγινε το απόγευμα της 24ης Οκτωβρίου στην αίθουσα του Δημαρχείου Κόνιτσας.

Η θεσμοθετημένη από την καθιέρωση του "ΕΡΙΦΙΛΕΙΟΥ ΕΠΑΘΛΟΥ" στη μνήμη της Εριφίλης Οικονομίδου-Κούσιου τριμελής Επιτροπή που αποτελείται από το Μητροπολίτη κ. Ανδρέα, το Δήμαρχο κ. Χατζνεφραιμίδη και τον Αθλοθέτη του Επάθλου κ. Δημ. Κούσιο, απένειμε το έπαθλο για το έτος 1998-99 στον φοιτητή που πέτυχε τη μεγαλύτερη, συνολικά, βαθμολογία στα 4 βασικά μαθήματα της ελληνικής επικράτειας.

Όπως θα έχουν υπόψη οι αναγνώστες του περιοδικού μας από προηγούμενη δημοσίευση, το έπαθλο αυτό καθιερώθηκε από το 1997 και από φέτος άρχισε η διαδικασία της απονομής, σύμφωνα με τους όρους του διαθέτη.

Τυχερός της χρονιάς ήταν φέτος ο Θωμάς Ευ. Γαζώνας ο οποίος πέτυχε στο Τμήμα Οικονομ. Επιστήμης στο Οικονομ. Πανεπιστήμιο Αθηνών, συγκεντρώνοντας τη βαθμολογία που απαιτούν οι όροι.

Το Έπαθλο συνοδεύεται με επαγνή εκατό χιλιάδων βελγικών φράγκων (800.000 δρχ.). Στην εκδήλωση, εκτός του φοιτητή που πήρε το Έπαθλο παραβρέθηκαν οι συγγενείς του και άλλοι Κονιτσιώ-

τες. Μίλησαν για λίγο ο Δήμαρχος, ο Αθλοθέτης και ο Μητροπολίτης ο οποίος επέδωσε και το Έπαθλο στον δικαιούχο.

Κατόπιν οι συγκεντρωμένοι Κονιτσιώτες συγχάρηκαν τον κ. Κούσιο για την αξιόλογη αυτή χειρονομία προς τη σπουδάζουσα νεολαία και πέρασαν στο μπουφέ του Δημαρχείου για μια μικρή δεξίωση. Ήταν μια σεμνή και συγκινητική εκδήλωση που δείχνει, ότι και στις μέρες μας με τον άκρατο ατομισμό και την έκπτωση των ηθικών αξιών, υπάρχουν άνθρωποι με ανώτερα ψυχικά χαρίσματα και Ανθρωπιά!

Ευχόμαστε, και του χρόνου να παρουσιαστεί φοιτητής από την Κόνιτσα με την ανάλογη βαθμολογία να πάρει το Έπαθλο και στην τελετή να έρθουν όλα τα παιδιά του Λυκείου.

Σε τέτοιες εκδηλώσεις πρέπει να είναι παρόντες όλοι οι μαθητές για παραδειγματισμό και άμιλλα.

Σ.Τ.

ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ

Η θεσμοθετημένη από την καθιέρωση του επάθλου, εις μνήμη της Εριφίλης Οικονομίδου-Κούσιου, Τριμελής Επιτροπή, συνεδρίασε την 23η Οκτωβρίου 1998 και βάσει του από την ίδια ημερομηνία πρακτικού της, αποφάσισε ομόφωνα να απονεμίσει το έπαθλο τούτο -που συνοδεύεται από μιά ονομαστική επιταγή εκατό χιλιάδων βελγικών φράγκων (100.000 Β.Ε.)- για το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 στον φοιτητή

κ. ΘΩΜΑ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΓΑΖΩΝΑ

που πέτυχε την μεγαλύτερη συνολικά βαθμολογία στα τέσσερα βασικά μαθήματα της δέσμης του, κατέ τις εισαγωγικές εξετάσεις του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου της Αθήνας, από όλους τους επιτυχόντες στην Ελληνική Επικράτεια και εγγεγραμμένους στον Δήμο Κόνιτσας φοιτητές.

*Ο Μητροπολίτης Δρινουπόλεως,
Πατριάρχης Κωνιτσας Ανδρέας*

Ο Μητροπολίτης Δρινουπόλεως,
Πατριάρχης Κωνιτσας Ανδρέας

*Ο Αθλοθέτης του Επάθλου
Δημήτριος Κωνστ. Κούσιος*

Ο Αθλοθέτης του Επάθλου
Δημήτριος Κωνστ. Κούσιος

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Συνεχίζουμε σήμερα άρθρο του κ. Γιάννη Λυμπερόπουλου, που είχαμε διακόψει στο τεύχος 79 (Μάρτιος - Απρίλιος 1998)

Ε) Προτού κλείσω τις σκέψεις μου πάνω στις προτάσεις Πετρονώτη-Κούτση θάθελα να καταθέσω την άποψή μου για το Παζάρι -το καθαυτό Παζάρι, το μέσα Παζάρι της Κόνιτσας- που στα χρόνια της Τουρκοκρατίας κλείνοντας στις άκρες με Πόρτες, φυλάγονταν από τους Πεσβάνηδες κι είχε μια μνημειακή ιδιομορφία, που σήμερα την έχει χάσει καθ' ολοκληρία.

Αναμφισβήτητα η προσπάθεια να ξαναδώσουμε σ' αυτό το κομμάτι της Αγοράς την Ιστορική και Παραδοσιακή του μορφή, (ή να την πλησιάσουμε μορφικά κατά το δυνατό, χωρίς βέβαια να απομακρυνθούμε από τη βασική ιδέα της αναζωογόνησης του) αξίζει τον κόπο και πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερα από τους μελετητές της κι αυτούς που έχουν τη φροντίδα της ανάπλασής της.

Είναι γνωστό ότι οι βροχερές ημέρες στην Κόνιτσα είναι πάρα πολλές. Εάν γίνουν στέγαστρα - στοές στα άλλα πεζοδρόμια της Αγοράς, αυτή η περιοχή του "Παζαριού", θα μειονεκτεί και στο τέλος θα εγκαταλειφθεί. Η ανάπλαση - αναμόρφωση της Αγοράς, έχει μεταξύ άλλων και σκοπό να ξαναδώσει ζωή στο "Παζάρι". Κατά συνέπεια πρέπει να εξοπλίσει το "Παζάρι" με όλα τα στοιχεία που θα το κάνουν χειμώνα και καλοκαίρι λειτουργικό και ανταγωνιστικό προς το υπόλοιπο Παζάρι.

Το Παζάρι αυτό παλιά (βλ. Παζαριού Ανατομή, σελ. 7 και επομ.) ήταν κλειστό με πόρτες στις άκρες. Ήταν δηλαδή το Παζάρι (ΜΠΕΖΕΣΤΕΝΙ). Είχε μεγάλες πλατειές οστρέχες. Σκέπαστρα δηλαδή που σκέπαζαν τα μαγαζιά αρκετά πλατειά. Τότε δεν κυκλοφορούσαν αυτοκίνητα για να εμποδίζονται από τις οστρέχες. Έτσι, ο κόσμος εκινείτο κάτω από αυτά τα στέγαστρα και έκανε τη δουλειά του.

Εξάλλου, στο παλιό λιβάδι, λίγο πίσω από το Πίκπα, μπροστά από το Οικοτροφείο, υπήρχαν, μέχρι το 1940, τα ερείπια ενός παλιού Μπεζεστενιού (Κλειστό Παζάρι) περιχαρακωμένο σε κατεύθυνση από Βορρά προς Νότο, που το λέγαμε Παζαρόπουλο (Παζαριού Ανατομή, σεολ. 20). (Στη φωτογραφία της "Εισόδου του Παζαριού" του Επ. . Κουτσαβέλη, 1937, σημειώνεται με τόξο). Αυτό αποτελούσαν από έναν κεντρικό δρόμο, πλάτους 4 μέτρων, μήκους περί τα 50 μέτρα με δύο (2) καμάρες (στην αρχή και στο τέλος του δρόμου) που έδειχνε ότι υπήρχαν εκεί πόρτες που έκλειναν το όλο κτίριο. Τα μαγαζιά από δω και από εκεί στον κεντρικό δρόμο ήταν συνεχόμενα, στεγασμένα. Στεγασμένος με τζαμαρία ήταν και ο κεντρικός δρόμος. Τα ίχνη της τζαμαρίας φαίνονταν, στις κορυφές των τοίχων των μαγαζιών, και έδειχνε ότι η τζαμαρία βρισκόταν σε δύο επίπεδα. Το πρώτο εκάλυπε τα πρώτα 15 περίπου μέτρα από την πόρτα, σε ύψος 4 μέτρων από το έδαφος, και σταματούσε. Το άλλο (με συμπληρωματικό τοίχο απάνω από την πρόσοψη των μαγαζιών) μήκους 15-20 μέτρα, σε ύψος 5 μέτρων από το έδαφος. Και από κει και πέρα συνέχιζε το τρίτο τμήμα της τζαμαρίας, σε ύψος 4 μέτρων, μέχρι την άλλη πόρτα. Είναι φανερό λοιπόν ότι έτσι εξασφαλιζονταν στο "Παζάρι" αυτό, προστασία από την βροχή αλλά και αερισμός. Το κτίριο αυτό είχε παλαιότερα μισοκατραστραφεί από πυρκαγιά, αλλά οι λεπτομέρειες της κατασκευής του ήταν ευδιάκριτες μέχρι το 1938.

Μια τέτοια κατασκευή, για στέγη, (σε ύψος 5-8 μέτρων και ανισόβαθμα επίπεδα) που αποτελεί και ιστορική παράδοση της Κόνιτσας, θα μπορούσε και στο σημερινό Παζάρι να δώσει λύση στο πρόβλημα που είναι σοβαρότατο για τη λειτουργία του. Τα όμβρια ύδατα με τις κατάλληλες αποχετεύσεις θα πηγαίνουν στον διπλανό λάκκο. Όταν μιλάμε για αναμόρφωση του Ιστορικού Πυρήνα του Παζαριού, κατά κύριο λόγο μιλάμε για το τμήμα του Παζαριού αυτό.

Το δίχως άλλο οι πόρτες εισόδου στο Παζάρι αυτό, καλό θα ήταν για ιστορικούς λόγους, να ξαναμπούν στη θέση τους.

Στ) Στους κύκλους των ειδικών είναι γνωστό ότι η ανάπτυξη των ιστορικών κέντρων σ' ολόκληρη την Ευρώπη περνάει σήμερα το στάδιο της λεγόμενης ΑΝΑΖΩ-ΟΓΟΝΗΣΗΣ βήμα προς βήμα, που σημαίνει:

Προσεκτική παρέμβαση, συντήρηση του κτιριακού αποθέματος, βελτίωση και εμπλουτισμός προς την κατεύθυνση της λειτουργικής-χρηστικής διαφοροποίησης, αντιμετώπιση νέων κοινωνικών, οικονομικών αναγκών, μορφολογική συνέπεια ως προς την παραδοσιακή τοπική μορφή-γραμμή, αξιοποίηση της πείρας τόσο από πλευράς τεχνικής όσο και από πλευράς λύσεων των ειδικών στις κατασκευές μαστόρων και άλλων τεχνικών του παρελθόντος, τέλος σαφής προσδιορισμός της ιστορικής ταυτότητας του αναπλασσόμενου κέντρου και άρθρωσής του - σύνδεσής του με τον ευρύτερο οικισμό.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στη διάσωση της ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ της μορφής των υφισταμένων κτιρίων. Έτσι η ένταξη των νέων μορφών στα υπάρχοντα κελύφη, θα πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αναδεικνύεται η ιστορική αξία των παλιών κτισμάτων η δε παρουσία των καινούργιων να γίνεται με χαμηλούς τόνους.

Όλα τα παραπάνω βρίσκονται σε πλήρη συνέπεια με τη γενικότερη σταυροφορία σε παγκόσμια κλίμακα για τη διάσωση των πολιτιστικών θησαυρών που θεωρούνται πλέον κοινός πλούτος της πανανθρώπινης κοινωνίας.

Ζ) Βέβαια όπως παλιότερα και οι καλόγεροι του Αγίου Όρους αρνούσαν να καταλάβουν το νόημα της διατήρησης ενός ερειπωμένου τοίχου ναϊδρίου του 16ου αιώνα (αφού αυτός μπορούσε να κατεδαφιστεί και να ξαναχτιστεί έτσι ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες σήμερα) έτσι και πολλοί νέοι, ακόμα και μεγαλύτεροι στην Κόνιτσα σήμερα έχουν παρεξηγήσει την επιμονή τη δική μου και κάποιων άλλων φίλων στη διατήρηση του στυλ της "Παλιάς Κόνιτσας", στη διατήρηση δηλαδή των σχημάτων, φορμών, κατασκευών και πραγμάτων του παλιού καιρού, που σ' αυτούς φαντάζουν ως άχρηστα, απορριπτέα και για κατεδάφιση. Σύμφωνα πάντοτε με την κοινή λογική ότι ένα πράγμα που γεννιέται κάποια στιγμή είναι μοιραίο και αναγκαίο να πεθάνει.

Για άρση της παρεξήγησης αυτής είμαι υποχρεωμένος να σημειώσω λίγα πράγματα γι' αυτούς τους δισταχτικούς φίλους και συμπατριώτες πάνω στο τρόπο που σκέφτομαι και δικαιολογώ τις θέσεις μου:

Πρώτα ότι και γω είμαι ανοιχτός στον Καινούργιο Κόσμο.

Δεύτερο, ότι δεν αισθάνομαι ως ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ που έρχομαι από το παλιό Κόσμο στο Νέο Κόσμο, νοσταλγώ αυτό που έχασα και δεν έχω τίποτ' άλλο στο μυαλό μου πέραξ ιδέες, σχήματα, εικόνες, σκέψεις από έναν κόσμο που χάθηκε οριστικά.

Και τρίτο, αισθάνομαι την ανάγκη ν' αντιμετωπίσω τον Κόσμο που έρχεται κριτικά και να αντισταθώ σε κάθε στοιχείο του Καινούργιου Κόσμου που πέφτει πάνω μου για να μου αλλάξει την ανθρώπινη ταυτότητά μου, να με αδειάσει από το πολιτισμικό πλέγμα που έχω μέσα μου και για το οποίο δούλεψαν γενιές και γενιές, να χά-

σω από τα μάτια μου το όραμα για τον τόπο μου και τη ζωή μου... έννοιες που μετράνε για μένα, κι έχουν υπαρξιακή κρίσιμη διάσταση, κι αποτελούν συστατικά στοιχεία της ζωής μου, όπως και στη ζωή κάθε γενιάς που προϋπήρξε, αλλά και που έρχεται.

Ξέρουμε όλοι πως ο καινούργιος τρόπος ζωής που έρχεται, ο καινούργιος πολιτισμός, είναι αμερικάνικος τρόπος. Ο "αμερικάνικος πολιτισμός". Με διαφορετικές καταβολές, αλλά γνωρίσματα, από "άλλο ανέκδοτο" κυριολεκτικά, που εισβάλλει ακάθεκτος, δυνατός, με τρομερές δυνατότητες επιβολής, ευκολομίμητος, θελκτικός, κλπ. Όμως όλα αυτά τα στοιχεία επενεργούν σαν οδοστρωτήρες στις οικονομικά ασθμαίνουσες κοινωνίες, τις ξεθεμελιώνουν, τις κοπαδοποιούν, τις μετατρέπουν σε άβουλους καταναλωτές κάθε είδους προϊόντων και υποπροϊόντων τους, από την απλή επιβίωση μέχρι την κάθε μορφή ικανοποίησης πνευματικών και άλλων αναγκών ψυχαγωγίας, αθλητισμού, κλπ. Και εδώ είναι που εμφανίζεται το πραγματικό βάθος αυτής της άβαθης, азύμωτης, πρωτόγονης κουλτούρας με τη χαμηλή ποιότητα των εκδηλώσεών της, του μέσου τύπου ανθρώπου της, με το καθημερινό ξέσπασμα αγριότητας και βίας, της χοντροκομμένης χωριατιάς, του έντονου απομονωτισμού, της χαζοχαρούμενης αισιοδοξίας και του έξω από κάθε μέτρο και λογική φαρισαϊσμού.

Μια από τις άγκυρες που μας κρατάει γερά δεμένους στους απάνεμους λιμένες των δικών μας πολιτισμικών συστημάτων και πολιτισμικών κύκλων είναι αναμφισβήτητα και η Πόλη, η δική μας Πόλη, που μέσα από τη μορφή της αναδίνονται "οι αξίες, η παράδοση, ο πολιτισμός, που δημιούργησε τα κίνητρα των ανθρώπων, το σεβασμό και την ασέβεια, το θάρρος και τον εγωισμό αυτών που την κατοίκησαν ή την κατοικούν". (Ο άνθρωπος και τα κτίσματα, συνυπάρχουν, συμβαδίζουν και ζουν την ίδια Ιστορία).

Ανάμεσα στ' άλλα όπλα που έχουμε να παλέψουμε τη λαίλαπα της υποκουλτούρας που έρχεται, είναι αναμφισβήτητα κι η Πόλη μας. Η αρχιτεκτονική κληρονομιά μας, αυτό που κρύβει το κάθε κτίσμα, η συναρπαστική ιστορία του κάθε κτιριακού αποθέματος, η καλαισθησία αλλά και η εφευρετικότητα στην επίτευξη λύσης του προβλήματος που εμφανίζει κάθε κατασκευή, αυτή η σύνθεση αρμονίας και τεχνικής που αποκρυπτογραφούμε και στα πιο απλά κι ασήμαντα κτίσματα... Έτσι κάθε προσπάθεια ανάδειξης αυτών των μνημείων, αποκατάσταση, φωτογραφική αποτύπωση και προβολή, θα ήταν βλασφημία και βρισιά αν γίνεται μόνο για επίδειξη-διαφήμιση και δεν γίνεται πρώτα και κύρια για μας τους ίδιους, για να γνωρίσουμε τις ρίζες μας, τον πολιτισμό μας. Να εκτιμήσουμε τις απέραντες δυνατότητες που διαθέτουμε σαν κοινωνία με μακρότατη ιστορία και παράδοση. Είναι μεγάλο στήριγμα αυτό, ο κόσμος της πολιτιστικής κληρονομιάς, το μνημειακό δυναμικό μας στον αγώνα της επιβίωσής μας σαν κοινωνίας στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο ζωής και δράσης.

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Σεμινάριο - Εργαστήριο:

Την 1η Νοεμβρίου έληξε το 4ήμερο σεμινάριο - εργαστήριο του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας με θέμα:

Το Φυσικό Περιβάλλον

Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών μεθόδων Προσέγγισης

Τις εργασίες του παρακολούθησαν 60 εκπαιδευτικοί από όλους τους Νομούς της Ηπείρου, την Κέρκυρα, τη Λευκάδα καθώς και εκπαιδευτικοί από τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καστοριάς, Σουφλίου, Μουζακίου Καρδίτσας, Κλειτορίας και Ακράτας Αχαΐας. Συμμετείχαν ακόμη και αρκετοί Υπεύθυνοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Νομών της εμβέλειας του ΚΠΕ Κόνιτσας.

Στην εξαιρετική επιτυχία του σεμιναρίου συνέβαλε τόσο η ομάδα των επιστημόνων του Τμήματος Βιολογίας και Χημείας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όσο και η άρτια οργάνωση από την Παιδαγωγική ομάδα του Κέντρου της Κόνιτσας, η οποία αποτελείται από τους: Κατερίνα Τσούβαλη, Φιλολόγο, Γιάννη Οικονόμου, Μαθηματικό, Αγγελική Χατζηναθανασίου, Φιλολόγο, Δημήτρη Μπιδέρη, Φυσικής Αγωγής και Γιάννη Παδιώτη, Ηλεκτρολόγο Μηχανικό.

Το πρόγραμμα του σεμιναρίου την πρώτη μέρα, Πέμπτη απόγευμα, 29-10-98, περιελάμβανε τις εισηγήσεις και τέθηκε το θεωρητικό υπόβαθρο:

Η Υπεύθυνη του ΚΠΕ Κ. Τσούβαλη παρουσίασε τη φιλοσοφία, τους στό-

χους, τα χαρακτηριστικά και τις παιδαγωγικές αρχές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Οι εκπαιδευτικοί του Κέντρου Γ. Οικονόμου και Α. Χατζηναθανασίου παρουσίασαν τα προγράμματα και τη δράση του.

Ο κ. Θ. Μαρδίρης, Βιολόγος Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνος του ΚΠΕ Καστοριάς, τοποθέτησε τις "Γενικές αρχές της Οικολογίας".

Η Αναπλ. Καθηγήτρια του Τμήματος Βιολογίας του Παν/μίου Θεσ/νίκης, κ. Στέλλα Κοκκίνη είχε ως θέμα της: "ο Πλούτος και οι Ιδιαιτερότητες της Ελληνικής Χλωρίδας", ενώ για τις "Κύριες Ζώνες Βλάστησης του Ελλαδικού Χώρου" μίλησε η συνεργάτης του τμήματος Βιολογίας του Α.Π.Θ. Κ. Χανλίδου.

Το θεωρητικό μέρος του σεμιναρίου έκλεισε με την εισήγηση της κ. Λαζαρίδου, καθηγήτριας του Παν/μίου Θεσ/κης, με θέμα: "Βιολογικοί Δείκτες σε σχέση με την ποιότητα των νερών των ποταμών".

Τη δεύτερη μέρα, Παρασκευή πρωί, 30-10-98, άρχισε το πρακτικό μέρος του σεμιναρίου με μελέτη πεδίου στη χαράδρα Αώου. Η κ. Λαζαρίδου και οι συνεργάτιδες της, κ. Ελ. Καμπά και Λ. Αρτεμιάδου, παρουσίασαν στους εκπαιδευτικούς τον τρόπο λήψης δειγμάτων από τον ποταμό με στόχο την ανάλυση των βιοδεικτών. Η έννοια του βιολογικού δείκτη στηρίζεται στον προσδιορισμό της καθαρότητας του νερού (του επιπέδου ευτροφισμού ή του βαθμού ρύπανσης) με βάση τους οργανισμούς που ζουν σ' αυτό. Με πολύ εν-

διαφέρον οι επιμορφούμενοι παρακολούθησαν τη μέθοδο της Κ. Λαζαρίδου. Ο πρόσφατος εξοπλισμός του Κέντρου με στερεοσκόπια και μικροσκόπια έδωσε την ευκαιρία για περαιτέρω επεξεργασία των δειγμάτων. Από τη μελέτη των βιοδεικτών αποδείχτηκε ότι δίκαια ο Αώος θεωρείται από τα πιο καθαρά ποτάμια της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Το απόγευμα της ίδιας μέρας, η επιστημονική ομάδα των βιολόγων του ίδιου Παν/μίου αποτελούμενη από τους κ. Ν. Κρίγκα, Δ. Κουρέα, Σπ. Γκέλη παρουσίασε μέσα από τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές του ΚΠΕ, σε ηλεκτρονική μορφή, εργασία που εκπονεί η ομάδα, για την προσέγγιση του κόσμου των φυτών με απλό και κατανοητό σε μη ειδικούς τρόπο. Κάτι που αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς των σχολείων. Δίδαξαν ακόμη τον τρόπο άντλησης υλικού Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μέσα από το Διαδίκτυο (Internet).

Η τρίτη μέρα, Σάββατο, 31-10-98, περιελάμβανε εργασία στο πεδίο με θέμα τη συλλογή, αναγνώριση και διατήρηση των φυτών με επιστημονικό τρόπο, τον οποίο δίδαξαν η κ. Κοκκίνη και οι συνεργάτες της. Η μελέτη πεδίου έγινε στην περιοχή του Ζαγορίου. Πραγματοποιήθηκε επίσης επίσκεψη στο Μουσείο Λαζαρίδη στο Κουκούλι. Έγινε ακόμη συλλογή φυτών για το εργαστήριο "Φαρμακείο της Φύσης" με το οποίο ασχολήθηκε η κ. Βαρέλα, Επίκουρος καθηγήτρια του τμήματος Χημείας του Α.Π.Θ., σε συνεργασία με τις κ. Κοκκίνη και Χανλίδου, την τέταρτη μέρα Κυ-

ριακή 1 Νοεμβρίου. Οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και να παρασκευάσουν απλά φυσικά φάρμακα με την καθοδήγηση επιστημόνων.

Στο σεμινάριο επιτεύχθηκε ο στόχος που ήταν να δοθεί η ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς όχι μόνο να αποκτήσουν θεωρητικές γνώσεις, αλλά και να δράσουν στο πεδίο, να συλλέξουν υλικό, να εργαστούν σε ομάδες, να καταλήξουν σε συμπεράσματα και στη συνέχεια να είναι σε θέση να εφαρμόσουν στο σχολείο τις μεθόδους προσέγγισης του περιβάλλοντος που διδάχτηκαν και να κάνουν όχι μόνο το μάθημα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ενεργητικό, βιωματικό, δημιουργικό αλλά και τα άλλα μαθήματα.

Ό,τι περισσότερο εξέπληξε θετικά όσους παρακολούθησαν το σεμινάριο ήταν η εξαιρετική ικανότητα των επιστημόνων να παρουσιάσουν σε εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων, οι οποίοι δεν είχαν τις προσλαμβάνουσες των βιολόγων, φυσικών, χημικών κτλ., θέματα σύνθετα και δύσκολα με τρόπο απλό και κατανοητό.

Στην αξιολόγηση του σεμιναρίου που έγινε με τη λήξη του, οι επιμορφούμενοι άσκησαν κριτική, τόνισαν ότι το σεμινάριο του ΚΠΕ Κόνιτσας ήταν από τα καλύτερα που έχουν γίνει στο είδος αυτό σε πανελλήνια κλίμακα και πρότειναν θέματα για τα μελλοντικά σεμινάρια του Κέντρου της Κόνιτσας.

Το σεμινάριο αυτό άφησε εξαιρετικά πλούσιο επιστημονικό και παιδα-

γωγικό υλικό, το οποίο η παιδαγωγική του ομάδα θα αξιοποιήσει για να εμπλουτίσει τα προγράμματα του Κέντρου. Γεγονός που αποτελούσε το δεύτερο επίσης σημαντικό στόχο του σεμιναρίου - Εργαστηρίου.

Εκτός όμως από την οργάνωση σεμιναρίων για τους εκπαιδευτικούς ένας από τους βασικούς στόχους λειτουργίας των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι τα προγράμματά του για μαθητές της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης.

Κατά την περσινή χρονιά επισκέφθηκαν το Κέντρο και εντάχθηκαν στα προγράμματά του 2500 μαθητές από όλη την Ελλάδα.

Φέτος το ΚΠΕ Κόνιτσας εισέρχεται στον 3ο χρόνο λειτουργίας του με αρπότερο εξοπλισμό, με μονοήμερα, τριήμερα και τετραήμερα προγράμματα και φιλοξενία στη μαθητική Εστία Κόνιτσας. Ο κατάλογος των επισκέψεων των σχολείων για όλη τη σχολική χρονιά 1998-99, θα ολοκληρωθεί μέσα στο μήνα

Νοέμβριο και θα σταλεί στο Υπουργείο Παιδείας για έγκριση. Σχολεία από όλη την Ελλάδα στέλνουν αιτήσεις τους στο Κέντρο μέσω των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης των Νομών, οι οποίοι συνεργάζονται άψογα μαζί του.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας και είναι ένα διαφορετικό εκπαιδευτικό ίδρυμα με ευρωπαϊκές προδιαγραφές, με πολλαπλή δράση που απευθύνεται σε μαθητικές ομάδες, εκπαιδευτικούς, φοιτητές και άλλες κοινωνικές ομάδες. Συνεργάζεται με την Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση τους τοπικούς φορείς όλες τις Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, με Επιστημονικά Ιδρύματα και άλλα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε τοπικό εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Όσοι επιθυμούν, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί του στη διεύθυνση:

ΚΠΕ Κόνιτσας

Κόνιτσα 44100

ΤΗΛ (0655) 23825 FAX. (0655) 23903

Άνεμοι και Ανεμοστρόβιλοι στις δοξασίες του λαού

από τον Νικ. Χ. Ρεμπέλη, φιλόλογο

Απ' όλα τα φυσικά φαινόμενα τα μετεωρολογικά είναι εκείνα, που, από τους αρχαίους χρόνους, έκαμαν μεγάλη και βαθιά εντύπωση στη φαντασία του λαού και έδωκαν ως εκ τούτου, αφορμή στη γένεση, διάπλαση και διάδοση διαφόρων μύθων.

Και αυτό ήταν φυσικό, γιατί οι καταιγίδες, η αστραπή, ο κεραυνός, ο μυστηριώδης συριγμός του ανέμου, οι διάφορες ατμοσφαιρικές μεταβολές κλ γέμιζαν παλαιόθεν την ψυχήν των δεισιδαιμόνων ανθρώπων με κάποιο αόριστο φόβο και τρόμο μήπως προκαλέσουν καταστροφές και πλημμύρες, και, επειδή κατείχοντο από δέος και αγωνία, θεοποιούσαν τις φοβερές αυτές δυνάμεις της φύσεως και απέδιδαν σ' αυτές ενέργεια κακοποιών πνευμάτων και δαιμονίων.

Ως απηχήσεις των παλιών εκείνων μυθικών ιδεών διασώθηκαν στη γλώσσα του λαού μερικές φράσεις, που θεωρούν τις λαίλαπες και καταιγίδες ως καταστροφή των πάντων. Έτσι λέμε:

“Έγινε χαλασμός του κόσμου, “ήρθε το συντέλειο του κόσμου”, κοσμοχαλασιά” κ.λ.

Τους Ανέμους παλαιότερα ονόμαζαν και Στοιχειά, τα οποία πολλές φορές παλεύουν μεταξύ τους. Με την πάροδο όμως των ετών η συνταύτιση Ανέμων και Στοιχειών λησμονήθηκε και ο λαός

δημιούργησε πολλούς μύθους για πάλημα Στοιχειών, που τα εκλαμβάνει ως όντα δαιμονικά, που πήραν τη θέση των αρχαίων δαιμόνων.

Κατά τη λαϊκή δοξασία το Στοιχειό ενός τόπου ευεργετεί τους ανθρώπους της περιοχής του κι όταν νικήσει το αντίπαλο Στοιχειό, βλάπτει τους ανθρώπους, που αυτό μέχρι τώρα προστάτευε.

Τα Στοιχειά στους μύθους του λαού σχετίστηκαν με τους Δράκοντες-Δράκους, που κι αυτοί παλεύουν μεταξύ τους. Μας είναι γνωστή η Δρακόλιμνη της Τύμφης και η άλλη του Σμόλιγκα, ο Δράκος της οποίας, κατά τη λαϊκή δοξασία, εκσφενδονίζει κατά του άλλου βράχους, με αποτέλεσμα να τραντάζεται η γύρω περιοχή από την τρομερή αυτή πάλη των δύο Δράκων.

Παρεμφερής είναι και η άλλη παράδοση των Στοιχειών του Γράμμου, σύμφωνα με την οποία το ένα ρίχνει κούτσουρα δαδί από το λόγγο του Ντεντσιώτικο, και το άλλο κεφαλοτύρια από τις στρούγγες της Γράμμοστας.

Είπαμε ότι στη φοβερή πάλη Δράκων - Στοιχειών κουνιέται και σείεται όλη η γύρω περιοχή. Και εδώ θα ήθελα να παραθέσω ένα χωρίο της Εσθήρ, βιβλίου της Παλαιάς Διαθήκης: “Και τούτο ην αυτού το ενύπνιον.

Και ιδού φωνή και κραυγή θορύβου, βρονταί και σεισμός, τάραχος επί της γης. Και ιδού δύο δράκοντες και προ-

σπλήθον αμφοτέροι παλαίειν. Και εγένετο αυτών φωνή και εταράσσετο πάντα από τη κραυγή της φωνής ταύτης” (Εσθήρ Α, 5-7).

Αλλά ας γυρίσουμε στους Ανέμους, κυριότερος των οποίων θεωρείται ο Βοριάς, ο βασιλεύς των Ανέμων κατά τον Πίνδαρον.

Στην Ιλιάδα (Ψ195) ο Αχιλλέας προσεύχεται και υπόσχεται θυσία στο Βορέα και Ζέφυρο, αν πνεύσουν για να καεί το πώμα του φίλου του Πατρόκλου και δώδεκα Τρώων.

“... δοιοίς ράτο ανέμοισι Βορέη και Ζεφύρω και υπέσχετο ιερά καλά... ελθέμεν, όφρα τάχιστα πυρί φλεγεθοίαιτο νεκροί”.

Ο λαός μας τον Βοριά τον θεωρεί σκληρό και οργίλο, που μπορεί να τιμωρήσει όσους περιφρονούν τη δύναμή του. Σε πολλά μέρη της Ελλάδος υπάρχει το τραγούδι του Κυρ Βοριά, που βύθισε το πλοίο ενός υπερήφανου καπετάνιου. Παραθέτω λίγους στίχους:

“Ο Κυρ Βοριάς παράγγειλε
όλων των караβιώνε:

- Καράβια που είστε στο γιαλό,
όλα λιμάνι πιάστε.

Του κυρ Ανδριά το κάτεργο
δε θέλει για να πιάσει.

- Δε σε φοβάμαι κυρ Βοριά
στο νου μου δε σε βάνω
έχω αντένες μπρούτζινες

κατάρτια ασημένια
έχω τους ναύτες διαλεχτούς
κι αυτός μου παλληκάρι.

Και ιδού το αποτέλεσμα της υπεροψίας:

Γιόμισ’ η θάλασσα πανιά

κι ο άμμος παλληκάρια

Η λέξη “Άνεμος” στη γλώσσα του λαού ταυτίζεται με το Διάβολο. Πρβλ. τη γνωστή παροιμία:

“Ανεμομαζώματα διαολοσκορπίσματα”. Η κατάρα: “Να σε πάρ’ ο διάολος” λέγεται επί το ευφημότερον: “να σε παρ’ ο Άνεμος”.

Λέμε συχνά: “Άϊ στον Άνεμο” (=πήγαινε σ’ ανάθεμα, στο διάλογο), “πήγε κατ’ Ανέμου” (=κατά διαόλου, χάθηκε). “Τι Άνεμο κάνετε έτσι;” (για κάτι παράδοξο και παράξενο), “Πού στον Άνεμο σ’ έχω βάλει” (όταν ψάχνουμε κάτι και δεν το βρίσκουμε), “Είπα κι εγώ, τι Άνεμο, δεν έκλεισα την πόρτα;” (για κάτι το απίστευτο), “Άς πάει στον Άνεμο” (όταν θέλουμε να απαλλαγούμε από κάτι που μας ενοχλεί).

Συχνά λέμε: “Να τον πάρ’ ο Άνεμος”, φράση της οποίας η χρήση είναι πολύ παλιά. Ο Ησαϊάς (οζ, 13) λέγει: Τούτους γάρ άπαντας Άνεμος λήψεται και αποίσει κατά γης”.

Σημειώνω την πολύ συνηθισμένη φράση: “Ποιός Άνεμος σ’ έφερε (σ’ έριξε) κατ’ εδώ;” (όταν ανεπάντευχα μας επισκέπτεται κάποιος). Όλες αυτές οι φράσεις, κι άλλες παρόμοιες, απηχούν παλιές μυθικές ιδέες, σύμφωνα με τις οποίες στους Ανέμους κατοικεί ένας κακός δαίμων, ένα πονηρό Πνεύμα, ο Διάβολος.

Με την παραπάνω φράση: “Ποιός Άνεμος σ’ έφερε κατ’ εδώ” υπάρχει ένα αστείο ανέκδοτο, που αξίζει να το παραθέσω:

Ένας κλέφτης λαχάνων σνελήφθη τη νύχτα από τον ιδιοκτήτη του κήπου, και

όταν αυτός τον ρώτησε, πως βρέθηκε εκεί, εκείνος απάντησε: “Κάποιος Άνεμος μ’ έφερε”.

- “Καλά, και τα ξερριζωμένα λάχανα;”

- “Πιάστηκα απ’ αυτά να μη με ξανασηκώσει”.

- “Κι αυτά πού είναι στο σακκούλι σου;” του λέει ο ιδιοκτήτης. Και η απάντηση:

- “Έλα ντε, αυτό κι εγώ δεν μπορώ να εξηγήσω”.

Στενή σχέση με τους Ανέμους έχουν και οι Ανεμοστρόβιλοι (συστροφαί ανέμων, κατά τους αρχ. Έλληνες), οι οποίοι, σύμφωνα με τη λαϊκή δοξασία, δημιουργούνται από κάποια δαιμονική δύναμη, η οποία μετακινεί τα κακοποιά πνεύματα από έναν τόπο σε άλλο. Ο λαός συνήθως αποδίδει τη γένεση των Ανεμοστροβίλων στις Νεράϊδες (αρχ. Νηρηίδες), οι οποίες πηδούν, χορεύουν και αρπάζουν ό,τι βρεθεί μπροστά τους.

Κατά τη λαϊκή δοξασία, όταν συμβεί ανεμοστρόβιλος, που φέρει μαζί του κακοποιά πνεύματα, Νεράϊδες και τον ίδιο τον διάολο, οι άνθρωποι πρέπει να πέσουν κατά γης, να πιαστούν από κάτι (δένδρο, βράχο) και να πουν τον εξορκισμό: “μέλι και γάλα στο δρόμο σου”. (Ίσως απ’ αυτό να προήλθε και η φράση: “είμαστε μέλι και γάλα”, που δηλώνει τις καλές σχέσεις δύο ανθρώπων).

Ο ανεμοστρόβιλος μπορεί να συμβεί και με ξάστερο ουρανό, καλοκαίρι και καταμεσήμερο με καύσινα. Κι αυτό ήταν που φόβιζε τους ανθρώπους και πίστευαν ότι κάτι κακό θα φέρει. Ας θυμηθούμε εδώ έναν τέτοιον ανεμοστρό-

βιλο στην “Αντιγόνη” του Σοφοκλή (στίχ. 417 κ.εξ.) “τυφώς αείρας σκηπόν” που γέμιζε με σκόνη την πεδιάδα, όπως τον περιγράφει ο φύλακας του πώματος του Πολυνείκη.

Προσωπικά, θυμάμαι έναν ανεμοστρόβιλο -σίφουνα- στο χωριό προπολεμικά, Αύγουστο μήνα, καταμεσήμερο, σε χωράφι, που θέριζαν οι γυναίκες. Τα στάχυα στροβιλιζόμενα σηκώνονταν ψηλά από τον τοπικό αυτό ανεμοστρόβιλο του χωραφιού, οπότε οι γυναίκες φώναζαν να σκύψουν κάτω, γιατί θα πάρει ο δαίμονας τον καρπό.

Οι άνθρωποι της υπαίθρου, αγρότες και γεωργοί, πάντοτε φοβούνται τους σφοδρούς ανέμους, τα Στοιχειά της φύσης, όπως λένε, που μπορούν ανά πάσα στιγμή να καταστρέψουν τα σπαρτά τους. Και δεν είναι άσχετη με το φόβο αυτό η δέηση του ιερέα στην εκκλησία, που εύχεται “υπέρ ευκρασίας αέρων” (για μέτριους και ήπιους ανέμους).

Είπαμε παραπάνω ότι, κατά τη λαϊκή δοξασία, οι ανεμοστρόβιλοι με τα κακοποιά δαιμόνια και πνεύματα, που μεταφέρουν, μπορούν ν’ αρπάξουν ό,τι βρεθεί μπροστά τους. Ως προς αυτό, και οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι “αι Άρπυιαι” που ήταν φτερωτά δαιμόνια και τέρατα, προσωποποίηση των ανέμων και των θυελλών, μπορούσαν να προξενήσουν παντός είδους κακά, ακόμα ν’ αρπάξουν και ανθρώπους. (Να σημειωθεί ότι οι Στρίγγλες, Λάμιες, Νεράϊδες της Νεοελληνικής Λαογραφίας αντιστοιχούν προς τις αρχαίες Άρπυιες).

Έτσι στην Οδύσσεια του Ομήρου (α 241) ο Τηλέμαχος λέει για τον πατέρα

του Οδυσσέα ότι “ακλειώς Άρπυιαι ανηρείψαντο”, δηλ. άδοξα τον σήκωσαν ψηλά (τον άρπαξαν) οι ανεμοθύελλες. Και στην Ιλιάδα (Ζ 345) η Ελένη του Μενελάου, μιλώντας στον Έκτορα του λέγει: “Αντραδερφέ μου, ... μακάρι τη μέρα εκείνη, όταν με γέννησε η μάνα μου, να με είχε πάρει και να με είχε πάει μακριά “κακή ανέμοιο θύελλα εις όρος ή εις κύμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης”. Με όσα αναφέραμε φαίνεται κα-

θαρά ότι μέσα στα τρίςβαθα της ψυχής πολλών ανθρώπων, ιδιαίτερα της υπαίθρου, είναι ριζωμένες οι παμπάλαιες αυτές δοξασίες, οι οποίες, φυσικά δεν ευσταθούν και δεν έχουν καμιά λογική ερμηνεία, αλλά που όμως δείχνουν δια μέσου των αιώνων το συνεχές και αδιάσπαστο της ενότητας και διάρκειας της αριστοτόκου ελληνικής φυλής.

Νικ. Χ. Ρεμπέλης

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Το τριώροφο κτίριο που στεγάζεται το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσης, πλήρως ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο.

Εμβαδόν κτιρίου 380 τετρ. μέτρα.

Εμβαδόν οικοπέδου 1.300 τετρ. μέτρα.

Συντελεστής δομήσεως 0.80.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα συν τα ημιυπόγεια.

Πληροφορίες:

Τηλ. **01-7517136, 01-7525301**

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΞΕΝΩΝΕΣ

ΜΟΛΙΣΤΑΣ

ΕΥΑΓ. ΣΕΡΙΦΗΣ

☎ 0655 - 24.090 - 23.743

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

του Θωμά Β. Ζιώγα

(συνέχεια από το προηγούμενο)

μαγκούτα η: το δηλητηριώδες φυτό κώνειο, Ρουμ. cucuta.

μαϊδανός ο: νεώτερη ονομασία του φυτού μακεδονήσι (β.λ.). Στα Τουρκ. maydanoz (=πετροσέλινο), εκ του Ινδικού maidani (=κάθε αρτυματικό φυτό).

μακεδονήσι το: το εξαιρετο αρτυματικό φυτό πετροσέλινο το εδώδιμον, αλλιώς πετροσέλινο το μακεδονικόν, εξού και η ονομασία, κοινώς μαϊδανός (β.λ.), αρχ. Ελλ. “πετροσέλινο”, απ’ όπου παρέφθαρται το Ρουμ. patrunjel (=πετροσέλινο).

μάκος ο: είδος υπνωτικής παπαρούνας (β.λ.), αρχ. Ελλ. “μήκων” και “μάκων”, από όπου Σλ. mak (=παπαρούνα). Ο οπός της είναι δρόγα - σχετ. υπνοβότανο (β.λ.).

μαλαγιά η: διάφορα χόρτα για βοσκή, αλλά απάτητα και παστρικά, δηλ. αμάλακτα, απ’ όπου και το όνομα.

μάλαθο το: είδος άγριου άνηθου (β.λ.), συχνά και το μάραθο (β.λ.).

μαλέτσαβη η: εννοείται κολλητσίδα (β.λ.). Πρόκειται για το μικρόμισχο βότανο άρκτιον το μικρόν, με ιώδη ή κίτρινα άνθη, που στην ωρίμανση έχει ψιλές κολλητσίδες, αρχ. Ελλ. “άρκειον”. Στα Σλ. malik (=μικρός), οπότε η ονομασία σημαίνει μικρούλα.

μανουσάκι το: και μανούσι -μικρά λουλούδια του γένους βιόλα, π.χ. τα είδη δασική, λευκή, θεσσαλική, με άνθη κίτρινα ή λευκά. Λάθος αλλού τα λένε “ζαμπάκια” από το Τουρκ. zabak (=κρίνο). Συχνά ταυτίζονται με τα ίτσια (β.λ.) και συγγέονται με τα μάραντα (β.λ.). Στολίζουν με αυτά τον επιτάφιο, για τούτο θεωρούνταν ανέκαθεν νεκρολούλουδα, οπότε ίσως από το Λατ. manes-minium (=νεκροί, ψυχές νεκρών) και αρχ. Ελλ. “σούσον” (=κρίνον, Λατ. susum) θα βγήκε η ονομασία, ως manium susum > manusum > μανούσιον > μανούσι (=κρίνο των ψυχών). Στα Αρβ. manushaqë (=ίον).

μαντάρα η: γενικώς κάθεμανιτάρι, αρχ. Ελλ. “αμανίτης”, απ’ όπου και το Τουρκ. mantar (=μύκητας, αγαρικό) - Στην έκφραση: “έγιναν μαντάρα”, σημαίνει έγιναν θρύψαλα, λιώμα, κομμάτια, άνω κάτω, όπως ακριβώς γίνονται τα ώριμαμανιτάρια. Η έκφραση λέγεται με την ίδια ακριβώς έννοια και στα τούρκικα.

μαντζουράνα η: το ευώδες ορίγανον η μαντζουράνα, που μυρίζει σαν λεβάντα (β.λ.), αρχ. Ελλ. “σάμψυχος” ή “αμάρακον” και συχνά “μάρον”, απ’ όπου με αλλοίωση προέκυψε η ονομασία.

μαντούκα η: και ντουντούκα - υψηλά φυτά, ενός αναστήματος περίπου, με πλατιά φύλλα, κίτρινα άνθη και κούφιο στέλεχος, που φυτρώνει στα λιβάδια. Τα

φύλλα τους ως επιθέματα ανοίγουν πληγές. Από τον καλαμωτό κορμό τους γίνονται αυλοί, κοινώς ντουντούκες, εξού και το δεύτερο όνομά τους. Η ονομασία απ' το Λατ. *manducus* (=φαγάς), γιατί σαν επίθεμα κατατρώγει τη σάρκα.

μαντραγκόνα η: ο μανδραγόρας ο φαρμακευτικός, που είναι φυτό ναρκωτικό της οικ. σολονίδες, απ' το οποίο γίνεται υπνωτικό ρόφημα, αρχ. Ελλ. “μανδραγόρας”, χρήσιμο στην ίαση της μελαγχολίας.

μάραθο το: και σπάνια **μαραθιά** - το φυτό φοινίκουλον το κοινό, με πολυχιδή φύλλα, αρτυματικά και φαρμακευτικά, το αρχ. Ελλ. “μάραθον”, από όπου Αρβ. *marag-i* (=μάραθο). Εντεύθεν και η αρχ. Ελλ. λέξη “Μαραθών” (=τόπος με πολλά μάραθα).

μάραντα τα: μικρά ευπαθή κίτρινα λουλούδια του βουνού που μαραίνονται εύκολα και είναι ποικιλία του φυτού νάρκισσος, Αρβ. *maranda* - σχετ. μανουσάκια (β.λ.).

μαργαρίτα η: διάφορα άοσμα λουλούδια του γένους ανθεμίσ, κυρίως η ανθεμίσ η αρουραία, αρχ. Ελλ. “ανθεμίσ” (=χαμολούλουδο). Συχνά έτσι ονομαζονται και μερικά κοντά είδη χρυσανθέμων. Το όνομα βγήκε απ' το αρχ. Ελλ. “μαργαρίτης” (=μαργαριτάρι), λόγω της ομορφιάς του.

μαρούλι το: το λαχανικό λακτούκη η εδώδιμος, αλλιώς λακτούκη ή ήμερος, αρχ. Ελλ. “θρίδαξ” ή “θριδακίνη”. Στα Λατ. *amarus* (=πικρός στη γεύση) και *amarulenta* (=διάπικρη), από όπου βγήκε η ονομασία του, που σημαίνει **πικρολάχανο**, όπως και είναι στην πλήρη ωρίμανση.

μάτι του βοδιού το: και **βοϊδομάτι** - μικρό φυτό με άνθη που ομοιάζουν με χαμομήλι (β.λ.), το αρχ. Ελλ. “βούφθαλμον”.

μαυρούδι το: και **κασσιδόχορτο** - μερικά φυτά του γένους νιγέλλα, της οικ. ρανουγκουλίδες, κυρίως τα είδη δαμασκηνή και αγρία, που είναι πόες με άνθη που τρέπονται σε μεγάλο σφαιρικό καρπό, γεμάτο μαύρους κόκκους, γνωστά ως **μαυροσούσαμο** ή **μαυροκούκι** και για την καταπολέμηση της κασσίδας, εξού και **κουτσοσούλοχορτο** καλείται σε άλλα μέρη. Στα Λατ. *nigella* (=μαυρούλα, το αρχ. Ελλ. φυτό “μελάνθιον”).

μέλια τα: μελιγόνα φυτά με ωραία λευκά ή ιόχρωμα άνθη, του ευώδους γένους στάχης, τα οποία έχουν γλυκό περιεχόμενο που ροφούν οι άνθρωποι, γι' αυτό λέγονται μέλια, δηλ. **γλυκά**.

μελικουκιά η: σπάνιο στα μέρη μας δασικό δένδρο με εδώδιμους καρπούς, τα γνωστά **μελίκοκκα**, που επίσημα λέγεται κελτίς η νότιος.

μελισσοβότανο το: το μελιγόνο φυτό μέλισσα η φαρμακευτική, και η μελιττίς η μελισσόφυλλος με έντονη οσμή, που προσελκύουν τις μέλισσες, αρχ. Ελλ. “μελίπτιον”, “μελίτεια” και “μελίταινα”. Επίσης μερικά είδη του γένους ηλιοτρόπιον.

μελισσόχορτο το: και **αγριομελισσοβότανο** - φυτό που όταν καίγεται - ο

καπνός του ζαλίζει τις μέλισσες και δεν τσιμπούν. Μάλλον πρόκειται για το φυτό βαλλωτή ή μέλαινα, αρχ. Ελλ. “βαλλωτή”.

μελιτζάνα η: το φυτό σολανόν η μελιτζάνα, που ευδοκίμει στα μέρη μας, αλλά δεν καλλιεργείται, γιατί δεν ήξεραν ότι ο πικρός καρπός της είναι εξαιρετο λαχανικό και μαγειρεύεται με ειδικό τρόπο. Έχει ανατολική καταγωγή (Ινδία), όπου ονομάζεται badamzan, απ’ όπου το Τουρκ. patlican καθώς και το ελληνικό της όνομα.

μέντα η: βότανα μυρωδάτα του γένους μέντα, με πολλά είδη αρτυματικά, μυρεψικά και φαρμακευτικά, η αρχ. Ελλ. “μίνθα” και “μίνθη”, Λατ. menta, απ’ όπου και το όνομα - σχετ. δυόσμος (β.λ.).

μεράτσα η: και **νεράτσα** ή **νεραντζιά** (β.λ.) - ο ήμερος θάμνος οστράα η καρπινόφυλλος της οικ. βετουλίδες, που αλλού λέγεται γαύρος ή μελιόγραβος, αλλά συχνά και αυτός τούτος ο γράβος (β.λ.), λόγω ομοιότητας, επειδή αμφότερα έχουν ήμερο φύλλωμα, αρχ. Ελλ. “όστρους” ή “οστράα”.

μηλιά η: διάφορες ποικιλίες του δένδρου μηλιά η κοινή, αρχ. Ελλ. “μηλέα”.

μικράγκαθο το: θάμνος αγκαθωτός του γένους κοτονέαστρον, κυρίως τα είδη κοινόν και πυράκανθος, της οικ. ροδίδες, με καρπό μικρά πυρρόχρωμα εδώδιμα κούκουδα, αρχ. Ελλ. “πυράκανθος” και “οξύκανθα”, ενώ στα βλαχοχώρια, λόγω των πολλών μικρών αγκαθιών, λέγεται “**μιτσιέσουρι**”.

μολόχα η: διάφορα φυτά του γένους μάλβα, κατάλληλα στην πρακτική ιατρική για μαλακτικά επιθέματα, αρχ. Ελλ. “μαλάχη”.

μοσχοϊτιά η: το άοπλο δένδρο ή θάμνος ελαίαγνος ο στενόφυλλος, κυρίως η ποικιλία ανατολική, με φύλλα λογχοειδή, ασημόχρωμα στην κάτω επιφάνειά τους, που προτιμά τα υγρά εδάφη. Είναι η αρχ. Ελλ. “ελαίαγνος” ή “ελέαγνος” (=των νέων λυγαριά).

μοσχοκάρφι το: πόα με λευκά άνθη, χρήσιμη στην πρακτική ιατρική.

μουζντράβα η: και **πικροκερασιά** - η αγριοκερασιά (β.λ.). Στα Σλ. muz (=άνδρας, αρσενικό) και DRbVA (=ξύλο), οπότε η λέξη σημαίνει **σερνικόξύλο**, δηλ. άγριο και άκαρπο. Υπάρχει τοπωνύμιο “Μουζντράβα” στο χωριό Βούρμπιανη.

μουριά η: το σηροτροφικό δένδρο μορέα, η σκαμνιά (β.λ.) αρχ. Ελλ. “μορέα”.

μούρτσια τα: γενικώς τα εδώδιμα μανιτάρια, δηλ. οι μαντάρες (β.λ.) - ετυμ. Ιταλ. morchia ή morchella (=φαγώσιμο μανιτάρι) - σχετ. άρτσια-μούρτσια (β.λ.).

μούσκρο το: βρύο γενικώς, αγαρικό δένδρων, αρχ. Ελλ. “βρύον” και “μνίον” - σχετ. λειχήνες (β.λ.). Στα Λατ. muscus (=βρύο).

μουσμουλιά η: και **μουσπουλιά** - το δένδρο μεσπιλέα η γερμανική, αρχ. Ελλ. “μεσπίλη”.

μπακλάς ο: κτηνοτροφικό φυτό που μοιάζει με μπιζέλι (β.λ.) - σχετ. άφκος (β.λ.). Στα Τουρκ. bakla (=κουκκί, κύαμος).

μπάμια η: το φυτό ιβίσκος ο εδώδιμος, που ευδοκίμει στον τόπο μας, αλλά δεν καλλιεργείται, γιατί δεν ήταν γνωστό ότι ο γλοιώδης καρπός του είναι καλό λαχανικό και μαγειρεύεται με ειδικό τρόπο. Στα Τουρκ. λέγεται bamya.

μπαρατζινιά η: χορτάρι εριώδες, κολλητικό, ευρύτατα φυόμενο κάτω από κέδρα και πεύκα, το οποίο δεν πολυτρώγουν τα πρόβατα, επειδή αγκυλώνει και έχει ελαφρώς καυστική γεύση, και ίσως γι' αυτό σε ένια βλαχοχώρια το λένε “πύρα”. Στα Αρβ. bar-i (=χόρτο, βότανο) και Ελλ. “τζινώ” (=αγκυλώνω).

μπαρμπούτα η: πόα με μεγάλα και μαλακά χνουδωτά φύλλα. Στα Αρβ. bar-i (=χόρτο, βότανο) και bute (=ήμερος, μαλακός), οπότε το όνομα σημαίνει **μαλακόχορτο**, όπως και πράγματι είναι.

μπιζέλι το: αρακάς (β.λ.), αρχ. Ελλ. “πίσος”, απ' όπου και το όνομα.

μπιλίζνα η: ζιζάνιο των σιτηρών, με εύκαμπτους βλαστούς και λευκά εύοσμα άνθη. Τα φύλλα του τοποθετούνται σαν επιθέματα πάνω σε όγκους, νεοπλασίες (κοινώς μούρα), στην ασθένεια μάλις ή όζαινα (κοινώς σακαγί), γιατί δημιουργούν και διατηρούν πληγή για να πυορροούν αυτά τα αποστήματα. Η ονομασία σημαίνει **βότανο** και εξηγείται από το Σερβ. bilje ή bilina (=πόα, βότανο, χόρτο).

μπλαγκούμι το: ποικιλία ήμερης δρυός της οποίας το φύλλωμα σφόδρα ορέγονται οι γίδες. Στα παλ. Σλ. BLAGb (=μαλακός, μειλίχιος, ήπιος - καλός, αγαθός, χρηστός) και blagoumiije (=εύνοια, προτίμηση), εκ της πρωταρχικής έννοιας του Ελλ. “βλάκας” (=μαλακός, χαλαρός, βληχρός, χούνος).

μπλανούσκα η: η άγρια βουνίσια φράουλα (β.λ.). Στα Σερβ. planina (=βουνά) και Βουλγ. planinshka (=ορεινή), άρα το όνομά της σημαίνει **βουνίσια**.

μπορίκα η: πεύκο (β.λ.). Στα Σλ. bor (=πεύκο, Αρβ. borikë-a).

μπορντέμι το: και σπάνια **μπορντένι** - η πολυετής πόα ασφόδελος, κοινώς σφερδούκλι, του γένους λειριίδες, με λευκά άνθη. Με αυτό έβαφαν παλιά ανεξίτηλα κίτρινα χρώματα. Είναι φάρμακο για πολλές παθήσεις. Δεν τρώγεται από τα ζώα και θεωρείται πένθιμο φυτό. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι στον άλλο κόσμο υπάρχει απέραντος λειμώνας με λευκανθισμένους ασφόδελους, όπου περιφέρονταν οι ψυχές των νεκρών. Η ονομασία του είναι παραφθορά απ' τα Αρβ. bardheme (=λευκόχρους, Λατ. albus, αρχ. Ελλ. “αλφός”), ba(r)dher (ασφόδελος, ΛΑτ. albucus), με την έννοια του λευκανθούς φυτού. Απ' τους κονδύλους του φτιάχνεται αμυλόκολλα υποδυμάτων, γνωστή ως σφοδέλι ή τσιρίσι, εκ του Τουρκ. ciris (=ασφόδελος).

μπρούσλιανη η: και σε ένια βλαχοχώρια “**μπρούζιος**” - κισσός (β.λ.), από το Βουλγ. BRbSLJAN (=κισσός, Σερβ. brshljen).

μπρούστερο το: και **μπρέστουρο** - πλατύφυλλο πικρό βότανο όμοιο με άγριο λάπατο (β.λ.). Ίσως είναι το αρχ. Ελλ. “ιπολάπαθον”. Έχει αψιές στη γεύση ρίζες και το αφέψημά τους θεωρείται ότι έχει εμμηνορροϊκές ιδιότητες. Είναι χρήσιμο στην πρακτική βαφική και δίδει ωχρή απόχρωση στα μάλλινα, πριν

βαφούν με λουλάκι. Ίσως η ονομασία σημαίνει **αψύ**, απ' το Ιταλ. brusco (=δριμύ). Στα Σερβ. brst (=βλαστάρι, φύλλωμα).

νάνα η: και **νένα** - αυτοφυής πόα που αρτίβλαστη λαχανεύεται και είναι ποικιλία πλατύφυλλου βλίτου (β.λ.). Στα Αρβ. napë-a (=βλίτο) και Τουρκ, nane (=ηδύοσμος, μίνθη).

νεραντζιά η: η μεράτσα (β.λ.), θάμνος παρόμοιος με τον γράβο (β.λ.).

νεροκολοκυθιά η: το φυτό λαγηναρία η κοινή, της οικ. κουκουρβιτίδες, η αρχ. Ελλ. "σικύα".

νεροπλάτανος ο: το δένδρο άκερο πλατανοειδής.

ντομάτα η: το φυτό σολανόν το λυκοπερσικόν, που τα φύλλα του δεν τρώγονται από τα ζώα. Είναι αμερικάνικης καταγωγής και διαδόθηκε απ' τους Ισπανούς με το όνομα tomata.

ντούσκο το: θαμνώδης βελανιδιά (β.λ.). Στα Αρβ. dusk-u (=δρυσ).

ντρέμπζια τα: σπάνια λέξη που σημαίνει θάμνους, λιανόκλαδα, υλήματα, φρύγανα. Στα Σλ. dreben (λιανός, μικρός).

ντρούζγες οι: αγκαθωτοί θάμνοι γενικώς. Στα παλ. Σλ. DROZGb (=ακανθίς, αγκαθοπούλι, καρδερίνα), Αρβ. drosht-i (=θάμνος).

ντροπή η: πόα των αγρών με άνθη μαύρα στο μέσον τους, που ταυτίζεται με το φυτό άμμι το βισνάγιον, κοινώς καραγάνι.

ξινήθρα η: άγρια χόρτα του βουνού που μοιάζουν με λάπατα (β.λ.) και συχνά λάπαθον ή ρούμεξ η οξαλίσ, αρχ. Ελλ. "οξαλίσ".

οξιά η: και **οξυά** - δασικό δένδρο του γένους φηγός, η φηγός η δασική, κοινώς οξυά, αρχ. Ελλ. "φηγός" και "οξύη" Το φύλλωμά της ξηραμένο δίδεται το χειμώνα τροφή στα ζώα.

οξυός ο: το παρασιτικό φυτό των δρυών και κωνοφόρων βίσκον το λευκόν, αρχ. Ελλ. "ιξός", εξαίρετη χειμερινή χλωρή τροφή των ζώων, για τούτο σε ένια βλαχοχώρια λέγεται "**κλέτσιος**" (κλάδοι, κλώνοι), εκ του Σλ. klecka (=ράβδος). Οι σημερινοί αστοί το λένε γαλλιστί guí (γκι) και το αγοράζουν ως διακοσμητικό τα Χριστούγεννα. Το αφείψημα των φύλλων του δίνεται ως υποτασικό.

παζιά τα: και **πζιά** - τα λαχανικά σέσκουλα (β.λ.). Το φυτό λέγεται βέτα ή τεύτλον το σικελικόν, Τουρκ. razı - σχετ. παντζάρι (β.λ.).

παλαμανίδα η: η ονωνίς η αρχαία, που είναι αγκαθωτό φυτό παρόμοιο με λεπτό τριφύλλι, αρχ. Ελλ. "ονωνίς".

παλιούρι το: ο αγκαθωτός θάμνος παλιούρος ο ακανθώδης, αρχ. Ελλ. "παλιούρος" και "ράμνος", σπάνιο στα μέρη μας.

παντζάρι το: το λαχανικό τεύτλον ή βέτα η γογγυλόρριζος, ποικιλία ράπα, αρχ. Ελλ. "γόγγυλος" - σχετ. παζιά (β.λ.) και σέσκουλα (β.λ.). Στα Τούρκικα rapcağ (=τεύτλο).

παπαδίτσα η: το αγκαθόφυτο ερύγγιον το αμεθύστινον με κυαιοϊώδη κεφάλια,

καθώς και το ερύγγιον το τρισακιδωτόν. Ακόμη συχνά λένε έτσι και τις “ανθεμίδες”.

παπαρούνα η: και **περπερούνα** ή **πηρπηρούνα** - πόες των γενών άδωνις και μήκων, της οικ. παπαβερίδες, π.χ. η μήκων η ροιάς. Επίσης διάφορα φυτά με κόκκινα άνθη του γένους ανεμώνη, π.χ. η ανεμώνη η κηπευτική - σχετ. μάκος (β.λ.) και υπνοβότανο (β.λ.).

παπιοπόδαρο το: η λουβουδιά (β.λ.).

παράς ο: η αδρότριχη πόα μπισκουτέλα η δίδυμος, ζιζάνιο των σιτηρών που απολήγει σε δίλοβα μονόσπερμα κεράτια, σαν μικρά κέρματα, από όπου και το όνομα, γιατί Τουρκ. paraa (=κέρμα, χρήμα).

παστάλια τα: είδος από τρυφερά φασολάκια, χλωρά λουβίδια.

πασχαλούδα η: μικρούλι φυτό με άσπρα και σπανίως κίτρινα στικτά άνθη. Πρόκειται για το φυτό πρίμουλα η εαρινή, που ανθίζει περί το Πάσχα, απ' όπου παρέφθαρται και η ονομασία. Σε μερικά χωριά τη λένε “δρακάκι” (=βρέφος).

πατάτα η: το φυτό σολανόν ή στρύχνον το κονδυλόρριζον, που δίδει τα γνωστά γεώμηλα. Τα φύλλα του δεν τρώγονται από τα ζώα. Είναι αμερικάνικης προέλευσης φυτό, που διαδόθηκε από τους Ισπανούς με το όνομα patata.

πελίνοι το: και **πηλόνοι** ή **πέλιнос** - έτσι λένε σε μερικά βλαχοχώρια την ψιθιά (β.λ.). Η ονομασία προέρχεται απ' το Τουρκ. relin (=αψίνθιο, παλ. Σλ. PELbINb).

πεντάνευρο το: και **πεντάλευρο** - βότανα του γένους πλαντάγον, κυρίως το είδος μείζον, που έχει διουρητικές ιδιότητες, το αρχ. Ελλ. “κύνωψ”, “αρνόγλωσσον” και “ψίλιον”.

πενταφύλλι το: και στα βλαχοχώρια “**τριντσιφύλλι**” - η πόα ποτεντίλλη η έρπουσα που έχει πεντάλοβα φύλλα, αρχ. Ελλ. “πεντάφυλλον” ή “πενταπέτες” και Λατ. quinquefolium.

πεπονιά η: το φυτό κουκουμής ο πέπων, της οικ. κολοκυνθίδες, που δίδει τα γνωστά πεπόνια και δεν καλλιεργείται στα ορεινά, γιατί δεν ωριμάζει, αρχ. Ελλ. “σικυοπέπων”. Φημισμένα για τη γλυκύτητά τους είναι τα **κονιτσιώτικα** πεπόνια.

περιποκλάδα η: και **περιπλοκάδα** - το φαγόπυρον το ελισσόμενον, βότανο με μικρά άνθη, που τρώγεται με βολιμία από τα ζώα και είναι δύσκολο ζιζάνιο των σιτηρών, επειδή περιπλέκεται σ' αυτά. Τα νεόβλαστα φύλλα του λαχανεύονται. Επίσης έτσι λέγονται τα αναρριχώμενα χωνάκια (β.λ.).

πέυκο το: κωνοφόρα δένδρα του γένους πίνος ή πεύκη, κυρίως η πεύκη η δασική, αρχ. Ελλ. “πίτυς” και “πέυκη” - σχετ. μπορικά (β.λ.).

πηγώνιες οι: και **χέρι της Παναγιάς** - πόες με ωραία πολύχρωμα άνθη του γένους παιωνία, αρχ. Ελλ. “γλυκισίδη”, “σελήνιον”, “παιωνία”, απ' όπου και η ονομασία τους. Επίσης διάφορα λουλούδια των αγρών του γένους σιληνή.

πικραγγουριά η: η πόα εκβάλλιον το ελατήριον, της οικ. κουκουρβιτίδες, αρχ.

Ελλ. “άγριος σίκυος”, του οποίου οι ώριμοι καρποί εκβάλλονται, δηλ. εκτινάσσονται με το παραμικρό άγγιγμα. Έχει καθαρτικές ιδιότητες, πράγμα που δηλώνει και το όνομά του, γιατί στα αρχ. Ελλ. “ελατήριον” (= καθαρτικό φάρμακο), αλλά είναι χρήσιμο και στις ρευματικές παθήσεις.

πικραλίδα η: και **πικραλήθρα** - διάφορα χόρτα των γενών ταράξακος, πικρίδιον και πικρίς, κυρίως το πικρίδιον το κοινό, αρχ. Ελλ. “πικρίς”. Επίσης και κάποια είδη του γένους κρηπής. Μερικά εξ αυτών λαχανεύονται.

πικροδάφνη η: ο αειθαλής και τοξικός θάμνος νήριον το ολέανδρον.

πικρόχορτο το: είδος πικραλίδας (β.λ.), την οποία όταν τρώνε τα αιγοπρόβατα έχουν γάλα που ελαφρώς πικρίζει.

πιπεριά η: φυτά του γένους καψικόν, η κωνοειδής, αρχ. Ελλ. “πέπερις”.

πιτσαλούδα η: άλλη παρεφθαρμένη ονομασία της πασχαλούδας (β.λ.).

πλάτανος ο: το τεράστιο δένδρο πλάτανος η ανατολική, κοινώς πλατάνι, η ομηρική “πλατάνιστος”.

πλατομαντήλα η: το ποώδες ελόφυτο νυμφαία η λευκή, με λευκά άνθη, της τάξης βατραχώδη, κοινώς νούφαρο, αρχ. Ελλ. “σίδη”, συχνά και “νυμφαία” ή “μάδον”. Ονομάζεται πλατομαντήλα επειδή έχει πλατιά φύλλα.

πόπορδο το: και **πορδομανίταρο** συχνά και **κωλοπούρδι** - μύκητας που έχει ασκούς γεμάτους σκόνη, χρήσιμη στη επούλωση πληγών. Η ονομασία εκ του αρχ. Ελλ. “πέρδομαι” (=κλάνω), επειδή οι ασκοί σκάζουν ηχηρώς.

πορδή της σκρόφας η: το φυτό νόσερις η τραχεία, όμοιο περίπου με αντίδι (β.λ.), με κίτρινα άνθη, αλλά δεν λαχανεύεται, αρχ. Ελλ. “νόσερις” (=χοιροαντίδι).

πουρνάρι το: το αειθαλές δενδρύλλιο των θαμνοτόπων δρυς η κοκκοφόρος, αρχ. Ελλ. “πρίνος”, όχι σύνηθες στα πολύ ορεινά, από το οποίο μαζεύουν το **πρινοκόκι** (=αρχ. Ελλ. “άκυλος), χρήσιμο στην ερυθροβαφή υφαντών.

πουρνιά η: και **προυνιά** - η δαμασκηνιά (β.λ.), αρχ. Ελλ. “προύνη”. Ονομάζονται **πούρνα** ή **προύνα** οι καρποί της. Σε μερικά χωριά εσφαλμένως έτσι λένε τα κορόμηλα.

πρασάκος ο: άγριο σπιθαμιαίο χόρτο της βοσκής, δύσοσμο, που ομοιάζει με πράσο (β.λ.). Είναι φυτό του γένους άλλιον. Το γάλα των ζώων που τρέφονται με αυτό το χόρτο μυρίζει πρασίλα.

πράσο το: φυτό του γένους άλλιον ή κρόμμυον, το άλλιον το πράσον, εξαίρετο λαχανικό, αρχ. Ελλ. “πράσον”, από όπου και το Τουρκ. *parasa* (=πράσο).

προβατολάπατο το: είδος κινήθρας (β.λ.).

προυσκαβίτσα η: και **πρισκαβίτσα** - θάμνος με ευλύγιστους κλώνους και φύλλωμα μη αρεστό στα ζώα. Ίσως η ονομασία εκ του Βουλγ. *PRbCKA* (=βέργα).

πυξάρι το: το δένδρο βούξος ή πύξος ο αειθαλής, αρχ. Ελλ. “πύξος”, που έχει καλό για την ξυλοτεχνία κίτρινο ξύλο, χρήσιμο και στη βαφική. Το αφέψημα φύλλων και φλοιού χορηγείται στους επώδυνους ρευματισμούς.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ -
ΝΕΑ ΕΙΔΗ ΦΥΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

(ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ Θ. ΧΗΤΟΥ ΣΤΟ 7ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΔΡΙΟ,
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ 1-4/10/98)

Περίληψη: Γίνεται παρουσίαση βοτανικής συλλογής με φυτικό υλικό κυρίως από την Ήπειρο. Βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη της χλωρίδας στην Ήπειρο. Ανακοινώνεται η ανακάλυψη των εξής τριών νέων ειδών φυτών για την Ελλάδα: *Cicerbita pancicii*, *Petteria ramentacea*, *Panicum capillare*. Ανακοινώνεται νέος σταθμός στην Ελλάδα του σπάνιου είδους *Ajuga piskoii*.

Contribution to the study of the
flora of Epirus - New species in
Greece

Chitos Th. L. - Agriculturist
Souliou 35 45332 Ioannina

Abstract: In this research paper a botanical collection which contains species mainly from Epirus is presented. Study of flora of Epirus is being developing at this time. The discovery of the following three new species in Greece is announced: *Cicerbita pancicii*, *Petteria ramentacea*, *Panicum capillare*. A new locality in Greece of the rare species *Ajuga piskoii* is announced.

Η ανακοίνωση αυτή έχει σκοπό κατ' αρχήν να καταστήσει γνωστή την ύπαρξη μιας αξιόλογης, κατά τη γνώμη μας, βοτανικής συλλογής που περιέχει περί τα 16.000 φυτικά δείγματα, με περίπου 3.000 προσδιορισμένα taxa και στη συ-

νέχεια να αποκαλύψει την πρώτη εμφάνιση νέων ειδών φυτών στον Ελληνικό χώρο.

Γίνεται έτσι μια μικρή συνεισφορά στην γνώση της χλωρίδας της χώρας μας και μια προσφορά στη Βοτανική Επιστήμη.

Η βοτανική συλλογή που παρουσιάζουμε περιέχει φυτικά δείγματα κυρίως της Ηπείρου, από τις χαμηλές περιοχές Άρ-

Petteria ramentacea (Sieber) C. Presl
(Fabaceae) (Φωτ. Θ. Χίτος)
τας - Πρέβεζας και γύρω από τον Αμβρακικό Κόλπο, από το οροπέδιο των Ιωαννίνων, μέχρι τις περιοχές και κορυφές των υψηλών ορέων της Πίνδου. Περιέχονται ακόμη περί τα 2.000 δείγματα από περιοχές της Πελοποννήσου, αρκετά δείγματα από την Κεφαλλονιά, τη Νάξο και τον Όλυμπο και λιγότερα από άλλα μέρη της Ελλάδας. Τέλος περί τα 500 δείγματα είναι από τη Βουλγαρία, Σερβία και Αλβανία.

Περιλαμβάνονται στη συλλογή ακόμη μερικά σπάνια δείγματα όπως τα:

- *Thalictrum orientale* Boiss. (*Ranunculaceae*)

- *Malus florentina* Schn. (*Rosaceae*)

- *Lathyrus nissolija* L. (*Fabaceae*)

Ajuga piskoi & Bald. (*Lamiaceae*)
(Φωτ. Θ. Χήτος)

- *Cistus albanicus* E.F. Warburg (*Cistaceae*)

Τέλος περιλαμβάνονται δύο πλήρεις συλλογές - μελέτες, έτοιμες για δημοσίευση, εκ των οποίων η πρώτη αφορά στη μελέτη της χλωρίδας του Παλαμηδίου στο Ναύπλιο, όπου στο βράχο του φρουρίου προσδιορίσαμε 280 taxa και η δεύτερη στη χλωρίδα του νησιού της λίμνης Παμβώτιδας των Ιωαννίνων όπου προσδιορίσαμε 267 taxa. Βρίσκονται δε σε εξέλιξη άλλες τρεις μελέτες συγκεκριμένων περιοχών του Νομού Ιωαννίνων.

Με την οικονομική υποστήριξη μιας Αναπτυξιακής εταιρείας, της ΕΥΡΟΒΙΟΠΑΡΚ ΕΠΕ με έδρα τα Γιάννινα, έχει οργανωθεί ομάδα εργασίας από δύο ακόμη δασολόγους και ασχολούμαστε συστηματικά με τη μελέτη της χλωρίδας διαφόρων περιοχών της Ηπείρου, στα πλαίσια του ΚΑΝ ΕΟΚ 2078/92. Διαθέ-

τούμε αρκετά σύγχρονα βοτανικά συγγράμματα και ευελπιστούμε να παρουσιάσουμε κάποια εργασία για όλη τη χλωρίδα της Ηπείρου την προσεχή περίοδο, με παράλληλο εμπλουτισμό της βοτανικής συλλογής μας.

Τα νέα είδη φυτών τα οποία πρώτοι εμείς ανακαλύψαμε στον ελλαδικό χώρο και τα παρουσιάζουμε σήμερα, είναι τα ακόλουθα:

α. *Cicerbita pancicii* (Vis) Beanverd (*Cichoriaceae*)

Είδος ενδημικό της Αλβανίας, Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας (Tutin et al. 1976 Vol. 4:331). Σταθμός εμφάνισης του *Cicerbita pancicii* για τον ελληνικό χώρο είναι η περιοχή ανατολικά του χωριού Ματσούκι του όρους Τζουμέρκα στο Νομό Ιωαννίνων. Βρέθηκαν μόνο δύο ή τρία φυτά σε κοίτη χειμάρρου σε υψομ. 1.250 μ. την 26-6-1988.

β. *Petteria ramentacea* (Sieber) C. Presl (*Fabaceae*).

Είδος ενδημικό της Γιουγκοσλαβίας και Βορείου Αλβανίας (Tutin et al 1968 V. 2:101). Σταθμός εμφάνισης της *Petteria ramentacea* είναι η δύσβατη τοποθεσία "Σκάλα Τζαβέλαινας" στην περιοχή Σουλίου του Ν. Πρέβεζας. Βρίσκεται σε βραχώδη απόκρημνη θέση κοντά στον ποταμό Αχέροντα σε υψομ. 200 μέτρων. Επισημάνθηκαν λίγες συστάδες θάμνων σε ρωγμές βράχων την 12-5-96.

γ. *Panicum capillare* L. (*Poaceae*)

Φέρεται σαν φυτό της Βόρειας Αμερικής αλλά έχει μεταφερθεί και εγκλιματίστηκε σε πολλές χώρες της Νότιας Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Η

FLORA EUROPAEA, δεν το αναφέρει στην Ελλάδα. Βρέθηκε σε νεαρό μηδικώνα στην περιοχή του χωριού Δροσοχώρι Ιωαννίνων σε υψομ. 500 μέτρων. Επιστημάνθηκε την 8-9-1996.

Για τα παραπάνω τρία νέα είδη φυτών για την Ελλάδα, έγινε επαναπροσδιορισμός από τον Dr. Thomas Raus του Βοτανικού Μουσείου του Βερολίνου. Τον κ. Raus ευχαριστούμε πολύ για τη μεγάλη βοήθεια που μας προσφέρει.

Ανακοινώνουμε ακόμη την πρώτη εμφάνιση στην Ελλάδα, (με τη σχετική επιφύλαξη βέβαια, γιατί δεν υπάρχει επιβεβαίωση) δύο ειδών του γένους *Campanula*; τα:

- *Campanula rapunculoides* L. - (*Campanulaceae*)

- *Campanula bononiensis* L. - (*Campanulaceae*) που βρέθηκαν στο όρος Κάμενικ σε υψόμετρο 1800 m. λίγες εκατοντάδες μέτρα από τα Ελληνοαλβανικά σύνορα, νοτίως του Γράμμου. Είναι φυτά ευρείας εξάπλωσης στην Ευρώπη και κατά τη FLORA EUROPAEA (Tutin et al.) δεν υπάρχουν στην Ελλάδα.

Τέλος ανακοινώνουμε νέο σταθμό στον Ελληνικό χώρο του σπάνιου είδους

Ajuga riskoii Degen & Bald. (*Lamiaceae*). Βρέθηκε μόνο ένα φυτό στην όχθη του ποταμού Γορμού, παραπόταμου του Καλαμά, στην περιοχή του χωριού Λίμνη Πωγωνίου σε υψόμετρο 400 μέτρων, 10 χιλιόμετρα από τα σύνορα της Αλβανίας. Προηγούμενοι σταθμοί της *Ajuga riskoii* είναι η περιοχή Λεσκοβικίου Νότιας Αλβανίας (Tutin et al 1972 Vol. 4: 129), η Νότια Γιουγκοσλαβία, η Βορειοδυτική Ελλάδα (Γράμμος) και η περιοχή Κουρί Κοζάνης (Ελευθεριάδου, Ε.Ν. Θεοδωρόπουλος Κ.Γ. Αθανασιάδης, Ν. Ηρ. Ανακοίνωση στους Δελφούς τον Οκτώβρη του 1994).

Τελειώνοντας σημειώνουμε ότι στη βοτανική συλλογή μας υπάρχει σημαντικός αριθμός απροσδιόριστων δειγμάτων, είτε από έλλειψη χρόνου, είτε από αδυναμία μας. Σε μερικά τέτοια δείγματα που στείλαμε στο Βερολίνο, ο Δρ. Th. Raus ανακάλυψε ένα νέο είδος για την Ελλάδα, ένα είδος *Diplotaxis*. Αυτό μόνο μπορεί να ανακοινωθεί. Επομένως η σημερινή παρουσίαση - γνωστοποίηση της συλλογής μας έχει την έννοια ότι χρειάζεται παραπέρα έρευνα στο υλικό της.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΕΛΕΥΘ. (ΚΛΑΙΡΗ) Α. ΔΕΣΚΑ - ΖΗΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΙΑΤΡΟΣ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ (ΒΙΟΠΑΘΟΛΟΓΟΣ)

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΔΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ
ANDROLOGY DEPT. ΤΟΥ UNIVERSITY HOSPITAL OF GENT, BELGIUM
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΒΙΟΧΗΜΙΚΕΣ, ΟΡΜΟΝΙΚΕΣ
ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.
ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ.

ΤΗΛ.-FAX Ιατρείου: 47447
ΤΗΛ. Οικείας: 47124

ΔΩΔΩΝΗΣ 24, 45221
ΙΩΑΝΝΙΝΑ (έναντι ΞΕΝΙΑ)

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ

Σε όλη την Ελλάδα, τιμές προσιτές, πακετάρισμα, αμπαλάρισμα. Δωρεάν αποσυνδέσεις - συνδέσεις ηλεκτρικών συσκευών.

ΤΡΟΜΠΟΥΚΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

Τηλ. οικ. 4512904 κιν. 093-458032

Π Ε Ι Ρ Α Ι Α Σ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΣΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Το μπελά του είχε βρεί ο στρατιωτικός φούρναρης της Βούρμπιανής ο Αχιλλέας ο Ζηκόπουλος το καλοκαίρι εκείνο του 1952. Κάθε βράδυ έπρεπε να πλαιιάζει ενωρίς, γιατί ήταν υποχρεωμένος να σηκώνεται τρεις ώρες προτού να φέξει, να ζυμώνει, να ψαίνει και να ετοιμάζει τις κουραμάνες, το ψωμί για να το πάρουν οι μεταγωγικοί να το πάνε στα διάφορα φυλάκια του τάγματος προκαλύψεως απάνω στα σύνορα. Δεν τον άφηνε όμως να ψυχάσει η νεολαία του χωριού με τες φωνές και τα τραγούδια της.

Στα προπολεμικά χρόνια τα δυο φύλα, αγόρια και κορίτσια δεν είχαν καθόλου κοινές συναναστροφές, ούτε κάνανε κοινές παρέες και διασκεδάσεις. Μόνο τ' αγόρια που γύριζαν από τα ταξίδια αποχτούσαν το προνόμιο να κάνουν εκδρομές ως τον Αθανάση ή ως τες Κερασιές και το Μεγαλάκκο και να γυρίζουν τα βράδια τραγουδώντας τα τραγούδια της εποχής: τη Ραμόνα, το Κάτω στα λεμονάδικα, τη Ριρίκα, στου Χαροκόπου τα στενά, το είσαι άγγελος ωραίος, την ανθισμένη αμυγδαλιά και άλλα.

Τα κορίτσια ακούανε μόνο από τα παράθυρα και τες αυλές των, και σχολιάζανε τα προτερήματα ή τα ελαττώματα των νέων.

Τώρα όμως, ύστερα από την κατοχή και τον ανταρτοπόλεμο που είχαν κατεβεί όλοι στις πολιτείες και είχαν ιδει πώς ζούσε ο κόσμος, είχαν παρατήσει τα πατροπαράδοτα σεγκούνια, φόρεσαν τα ευρωπαϊκά και χειραφετήθηκαν. Όταν δε ιδρύθηκε το "Σπίτι του Παιδιού" στη Βούρμπιανη, σύχναζαν εκεί, όχι μόνο τα παιδιά του σχολείου, αλλά και μεγαλύτερα, έφηβοι και νεαρά κορίτσια

που έκαναν παρέα μαζί με τα αγόρια και τα βραδάκια κάνανε ομαδικούς περιπάτους, χωρίς πονηρούς βέβαια σκοπούς και τραγουδούσαν. Κατέληγαν δε στο χαγιάτι της Παναγίας όπου κάθονταν ως αργά και τα τραγούδια τους αντηκούσαν σε όλο το χωριό.

Ο καημένος ο φούρναρης Αχιλλέας που καθόταν εκεί κοντά και που όπως είπαμε δεν μπορούσε να κλείσει μάτι να κοιμηθεί, σοφίστηκε το ακόλουθο κόλπο για να τους ξεφορτωθεί.

Ο φούρνος είναι δίπλα στο νεκροταφείο και το νεκροταφείο δίπλα στην εκκλησία, η δε πόρτα του νεκροταφείου απέναντι από το χαγιάτι.

Μασκαρεύτηκε λοιπόν ο Αχιλλέας με τα άσπρα σεντόνια που τύλιγε τες κουραμάνες του, πήδησε μέσα στο νεκροταφείο και σε λίγο νάτον και παρουσιάζεται στην πόρτα, βγάζοντας κάτι ακατάληπτες θρηνητικές κραυγές.

Με μιας τα τραγούδια σταμάτησαν αντικαταστήθηκαν με προσευχές.

Οι νεαροί και οι κοπέλες τόβαλαν στα πόδια τρομαγμένοι. Από τότε τα τραγούδια σταματούσαν πέρα στο Σχολείο και η νεολαία περνούσε από το δρόμο της Παναγίας χωρίς να σταματήσει, βιαστικά-βιαστικά και μουρμουρίζοντας προσευχές. Κι έτσι ο Αχιλλέας απολάμβανε τον ύπνο του.

Η φήμη για τα φαντάσματα κυκλοφόρησε στο χωριό και τελικά όταν ο Αχιλλέας επρόκειτο να φύγει, γιατί έφευγε το τάγμα προκαλύψεως και έμεινε μόνο μια διμοιρία στη Βούρμπιανη που προμηθευόταν το ψωμί από την Κόνιτσα, διηγήθηκε ο ίδιος γελώντας το κόλπο που είχε μεταχειριστεί για να απομακρύνει τη νεολαία που τον ξεκούφανε με τα τραγούδια της.

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

Τα παλιά χρόνια, όλοι οι άνδρες απ' τα μαστοροχώρια όπου κι αν δούλευαν, έκανε ο καθένας ό,τι μπορούσε ώστε τις γιορτές των Χριστουγέννων να είναι κι αυτός στο χωριό. Κάθονταν ως τις αποκριές και μετά έφευγαν όλοι, πήγαιναν να βρουν δουλειά. Πολλοί δεν είχαν λεφτά για να φύγουν και έπαιρναν δανεικά και πολλά σπίτια δεν είχαν ψωμί για ένα μήνα. Ένας καλός μάστορας, ο μαστορολάμπρος, εκείνη τη χρονιά πήρε την παρέα του κι έφυγε αμέσως μετά τις αποκριές για το Μέτσοβο. Ήταν εκεί κάποιος που ήθελε να χτίσει ένα τρανό σπίτι με πολλά χωρίσματα (δωμάτια). Το αφεντικό ήταν καλό και πολύ κουβαρντάς κι ο μαστορο Λάμπρος τη δουλειά αυτή δεν ήθελε να την χάσει και δεν την έχασε.

Πήρε ένα καλό καπάρο, έδωσε και στους άλλους ό,τι έπρεπε και τ' άλλα τάκανε επιταγή και τάστειλε στο χωριό στη γυναίκα του τη θειά Στασινή. Η θειά

Στασινή γράμματα δεν ήξερε, αλλά είχε μάθει να ξεχώριζε τις επιταγές απ' τα γράμματα. Έτσι κι αυτή τη φορά μόλις πήρε το γράμμα είδε ότι είχε επιταγή, και γεμάτη χαρά πάει στον ξαδερφό της τον Παπατόλη να ιδεί πόσα λεφτά της είχε στείλει ο άντρας της. Όλο χαρά τον φώναξε από μακριά, του είπε τα σαρίκια και του είπε ότι είχε γράμμα απ' το Λάμπρο και το πήγαινε να της το διαβάσει. Ο Παπατόλης πήρε την επιταγή και άρχισε να λέει: Συζυγή μου Στασινή σε φιλώ γλυκά, τα παιδιά μας το ίδιο. Τα δέοντα σ' όλο το χωριό και ιδιαίτερα στον Παπατόλη. Της Στασινής που δεν τσ' άρεσε αυτό το διάβασμα, τον σταμάτησε και του είπε: Τι κάν'ς αφτού ξαδερφε; Πως το διαβάζς έτσι; Αυτό δεν είναι γράμμα είναι ομόλογο. Ο Παπατόλης σαν τάκουσε αυτά, της είπε: Αμ εσύ τι καν'ς μωρ ξαδέρφ; γιατί δε μ' τόλεγες απ' την αρχή να το διάβαζα για ομόλογο;

Οξυά. Θανάσης Πορφύρης

Υπεύθυνος Τζίρας Γεώργιος

ΠΑΛΛΙΟΣΕΛΙ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ: 0655 71225 0651 - 78205

Από αναδρομή στα περασμένα

Το παράξενο ελάφι

του Ηλία Ε. Παπαζήση

(Χρονική περίοδος 1916-1917)

Είναι εκείνη η χρονική περίοδος κατά την οποία ο Α΄ παγκόσμιος πόλεμος, που είχε εκραγεί τον Ιούλιο του 1914 βρισκόταν ακόμη σε έξαψη, μαίνονταν κυριολεκτικά.

Τότε, η υστερόβουλη Ιταλία η οποία πολύ καθυστερημένη προσχώρησε στην Αγγλο -Γαλλική συμμαχία "ANTANT", για λόγους στρατιωτικούς, στρατεύματά της στην Αλβανία αποβίβασε.

Επωφελήθηκε όμως τον διχασμό που ετάρασε την Ελλάδα (Βενιζελικοί Βασιλικοί), προχώρησε στην Βόρειο Ήπειρο και τον Ιανουάριο του 1917, αμαχητί κατέλαβε στην Ήπειρό μας το τρίγωνο Καλπακίου.

Δυστυχώς δεν σταμάτησε εδώ, τον Μάϊον της ίδιας χρονιάς 1917 κατέλαβε τα Ιωάννινα, την Πρέβεζα και βορειοανατολικά της Κονίτσης προώθησε τα στρατεύματά της μέχρι τη Σαμαρίνα, Δίστρατο, με δόλιο σκοπό να υποστηρίξουν την ίδρυση "KANTONIOY" στην Πίνδο που χρόνια με συνεργάτες της υπέθαλπε η Ιταλική διπλωματία. Υποψήφιος δε αρχηγός του ανύπαρκτου και κατά φαντασίαν εκείνου "KANTONIOY" εφέρετο ο τυχοδιώκτης Σαμαριναίος Αλκιβιάδης Διαμάντης ο οποίος και οδήγησε τα Ιταλικά στρατεύματα στη Σαμαρίνα.

Όταν δε τα Ιταλικά στρατεύματα που

προορίζονταν για το Δίστρατο διάβαιναν στο Παλαιοσέλλι και βρίσκονταν ακριβώς στον επάνω πλάτανο του χωριού, όπου άλλοτε ο κύριος βατός δρόμος, όπως ομολογούσαν κάτοικοι του χωριού αυτόπτες μάρτυρες, τούτο το πρωτοφανές, το παράξενο συνέβη. Άγριο ελάφι κατερχόμενο απ' τη βόρεια μεριά του χωριού, με μεγάλη ταχύτητα πέρασε μπροστά απ' τη φάλαγγα των Ιταλών και χάθηκε στους κήπους του χωριού. Οι Ιταλοί βλέποντας το ελάφι, σταμάτησαν προς στιγμή φωνάζοντας tservu-tservu (ελάφι, ελάφι) και συνέχισαν την πορεία τους προς το Δίσταρο αδιάφοροι και απερίσπαστοι για την παρουσία του ελαφιού. Οι κάτοικοι όμως του Παλαιοσελλίου δεν θεώρησαν την εμφάνιση του ελαφιού συμπτωματική, επείσθησαν ότι ήτο χρησμός, οiwνός ευχάριστος που μάντευε ότι οι Ιταλοί γρήγορα θα αποχωρήσουν απ' τη περιοχή και απ' όλη την Ήπειρο.

Και δεν δοαψεύσθηκαν στη πρόβλεψή τους. Η τότε τριανδρική Ελληνική κυβέρνηση Βενιζέλου, Δαγκλή, Κουτουριώτου, που ήδρευε στη Θεσσαλονίκη προσκείμενη στην "ANTANT" διεμαρτυρήθη έντονα στις κυβερνήσεις Αγγλίας, Γαλλίας, για τις κατακτητικές ενέργειες της Ιταλίας και εξήτησε την άμεση αποχώρηση των Ιταλικών στρατευμάτων απ' όλη την Ήπειρο.

Και το διάβημα της Ελληνικής κυβέρ-

νησης δεν έπεσε στο κενό. Τον Σεπτέμβριον του ιδίου έτους 1917, άρχισε η αποχώρηση των παλικών στρατευμάτων απ' τη Σαμαρίνα και Δίστρατο και τα μέσα του ερχόμενου Οκτωβρίου, οι Ιταλοί απεσύρθησαν τελείως απ' όλη την Ήπειρο.

Μαθητής τότε στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς, βρέθηκα στο Καλπάκι την ημέρα του Οκτωβρίου 1917, που τα Ιταλικά στρατεύματα απεχώρησαν οριστικά απ' όλη την Ήπειρο. Εκεί με χαρά και ικανοποίηση παρακολούθησα την υποστολή της Ιταλικής σημαίας, την Έπαρση της Γαλανόλευκης Ελληνικής σημαίας και την άμεση προέλαση των Ελληνικών στρατευμάτων προς τη Βόρειο Ήπειρο. Στιγμές συγκινητικές, στιγμές εθνικής υπερηφάνειας στιγμές που στεντόρεια διαλαλούν, "ότι η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει".

Έτσι η Ιταλική διπλωματία απέτυχε να πραγματοποιήσει τον δόλιο σκοπόν της, τα όνειρα του τυχοδιώκτη Διαμάντη έσβησαν, ντροπιασμένος, ταπεινωμένος ακολούθησε τα Ιταλικά στρατεύματα.,

Δυστυχώς εκείνος ο τυχοδιώκτης και αρνησίπατρις Διαμάντης, δεν σταμάτησε την αντεθνική και ανθελληνική δραστηριότητά του. Στη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου χρόνια κατοχής, εμφανίσθηκε πάλι φλογερός κήρυκας της Ρουμάνικης προπαγάνδας.

Οπλισμένος και συνοδευόμενος από ορισμένους οπαδούς του, με την ανοχή των Ιταλικών στρατευμάτων κατοχής, τριγύριζε στα Βλαχόφωνα άλλ' Ελληνικά χωριά της Πίνδου και επέζε, εβίαζε, απειλούσε, ξυλόδερνε τους κατοίκους ν' αρνηθούν την Ελληνική υπόστασή τους και ν' ασπασθούν τη Ρουμάνικη τοιαύτη μαθαίνοντας στα σχολεία όχι την Ελληνική γλώσσα, όχι την Ελληνική ιστορία, αλλά τη Ρουμάνικη.

Οι κάτοικοι όμως των χωριών αυτών αντιστάθηκαν σθεναρά και η προσπάθεια του αγύρτη Διαμάντη απέτυχε και το τέλος του οικτρό, απέθανε κατάδικος στις φυλακές του Βουκουρεστίου, με τη διδαχή ότι την προδοσία πολλοί αγάπησαν, τον προδότη όμως κανείς, κανείς.

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκι κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-2378

ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΒΑΣ. ΕΞΑΡΧΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ Ο ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ

Η αρμόδια υπηρεσία του Υπ. Οικονομικών δεν έσπευσε να δώσει άμεση λύση ως όφειλε. Ίσως η κωλυσιεργία να οφείλετο και στη στήριξη της Ε.Ε. από ισχυρούς παράγοντες.

Κατά το τέλος του καλοκαιριού του έτους 1976 η κατάσταση στο κληροδοτήμα είχε επιδεινωθεί επικίνδυνα. Οι οφειλές προς το Δημόσιο εκ χαρτοσήμου ενοικίων μετά προστίμου και προσαυξήσεων είχαν υπερβεί το ποσό των 300.000 δρχ.

Το ληξιπρόθεσμο χρέος προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ανήλθε στο ποσό των 1.860.328 δρχ. Υπήρχε άμεσος κίνδυνος κατασχέσεων και ανησυχία για ενδεχόμενο αναγκαστικό πλειστηριασμό της περιουσίας του κληροδ/τος.

Η διοίκηση του κληροδ/τος ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτη. Η διαχειριστική επιτροπή αποτελούμενη από τον 1) Λάμπρο Διακόπουλο, 2) Δημ. Παπαγιαννούλη και 3) Χρήστο Αδάμου ανήσυχοι για την τύχη του κληροδ/τος, ζήτησαν από ορισμένους καταγόμενους από την κοινότητα Πουρνιάς που διέμεναν στην Αθήνα να σπεύσουν να βοηθήσουν.

Μαζί με τον Αριστοτέλη Παπατρύφωνα και τον Μιλτιάδη Νατσιόπουλο ενεργήσαμε εσπευσμένα με συνεχείς επισκέψεις στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου. Ο Αριστοτέλης Παπατρύφων ασχολήθηκε με ζήλο και βοήθησε κατά

το μικρό χρονικό διάστημα που διέμενε στην Αθήνα.

Η πρώτη κίνηση μας ήταν να δοθεί από το Υπ. Οικονομικών η έγκριση για να μπορεί η διαχειριστική επιτροπή να ενεργεί νομίμως σε ορισμένες επείγουσες περιπτώσεις διαχείρισης, χωρίς την σύμπραξη της Ε.Ε. (Εκτελεστικής Επιτροπής). Η έγκριση εδόθη δια σχετικού εγγράφου Ε 12.588/5569/21-11-1976. Με βάση την έγκριση αυτή ενεργήσαμε εσπευσμένα για να επωφεληθούμε μιας απόφασης της Νομισματικής Επιτροπής που αφορούσε την ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών επί χορηγηθέντων δανείων σε τουριστικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Η προθεσμία έληγε την 31-12-1976. Ο χρόνος για την συγκέντρωση και υποβολή των δικαιολογητικών ήταν μικρός και πολύ πιεστικός.

Εδώ χρειάστηκε να τρέξει στις διάφορες υπηρεσίες ο Μιλτιάδης Νατσιόπουλος που διέθετε και χρόνο και ικανότητα. Κατορθώσαμε στο "παρά πέντε" να ετοιμάσουμε όλα τα σχετικά και να υπογραφεί η συμβολαιογραφική πράξη ρυθμίσεως του χρέους, το απόγευμα της 31-12-1976, παραμονή πρωτοχρονιάς, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων που άνοιξε ειδικά γι' αυτό το σκοπό ακριβώς την ημέρα της λήξεως της προθεσμίας.

Η ρύθμιση του χρέους, ποσού δρχ. 1.860.328 πλέον εξόδων εγγραφής υ-

ποθήκης και τόκων υπερημερίας, ήτοι συνολικώς ποσού δρχ. 2.310.827 έγινε με την πράξη 13532/31-12-76 δια κεφαλαιοποιήσεως αυτού και εξοφλήσεως του, σε δέκα (10) εξαμηνιαίες δόσεις εκ δρχ. 246.806 κάθε δόση και υπό τον όρο ότι θα υπογραφεί και υπό της Ε.Ε. εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών.

Η περίοδος του έτους 1977 ήταν δύσκολη, κοπιαστική και κρίσιμη για την λειτουργία του κληροδ/τος. Είχαμε να αντιμετωπίσουμε χρονοβόρες υποθέσεις και επείγοντα προβλήματα. Δώσαμε προτεραιότητα στην αγωγή εξώσεως των μισθωτών του ξενοδοχείου η οποία κατατέθηκε την 26-11-1976.

Αναθέσαμε στον δικηγόρο Δ. Φακιδάρη με σχετικό πληρεξούσιο της διαχειριστικής Επιτροπής την διεκπεραίωση των δικαστικών υποθέσεων του κληροδ/τος. Ο Δ. Φακιδάρης βοήθησε νομικά και συμπάρασταθηκε συναισθηματικά να κερδηθούν οι δικαστικοί αγώνες που ανέλαβε. Καθ' όλη την διάρκεια του έτους 1977 επικυρωθείσα και με την σχετική απόφαση υπ' αριθ. 5901/77 του Εφετείου Αθηνών, διατάσσεται η βίαια αποβολή (έξωση) των μισθωτών του ξενοδοχείου "Εξάρχειον". Οι μισθωτές όμως προσέφυγαν στον Άρειο πάγο για ακύρωση της πρωτοδίκου αποφάσεως εξώσεώς των.

Λόγω της κρίσιμης καταστάσεως που δημιουργήθηκε, το κληροδότημα ανέθεσε την απόκρουση της προσφυγής των μισθωτών στο διάσημο εκείνης της εποχής μεγαλοδικηγόρο Ηλία Παρασκευά, γνωστό για την ευρεία νομική του κατάρτιση και για τις διακρατικές υ-

ποθέσεις που αναλάμβανε. Η αρμόδια επί των εθνικών κληροδ/των υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών εξέφρασε επιφυλάξεις γι' αυτό, λόγω των υψηλών αμοιβών του.

Ο Ηλίας Παρασκευάς ανέλαβε κατόπιν παρακλήσεως του Λάμπρου Παπαχρηστίδη και Μιλτιάδη Νατσιόπουλου, τους οποίους είχε πελάτες όπως και άλλους ομογενείς εκ Ρουμανίας, για διεκδικήσεις αποζημιώσεων από ζημιές και καταστροφές του πρώτου και δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και παρ' ότι είχε συμφωνηθεί να λάβει ορισμένη λογική αμοιβή κατόπιν εγκρίσεως του πινακίου από την αρμόδια υπηρεσία του Υπ. Οικονομικών, ουδέποτε την απαίτησε, ούτε έλαβε. Προφανώς χαρίστηκε στο κληροδότημα.

Την 31 Οκτωβρίου 1977 εξεδόθη η απόφαση αναστολής της εξώσεως των μισθωτών του Αρείου Πάγου, υπ. αριθ. 5901/31-10-77 μέχρι της 31-1-1978, υπό τον όρο καταβολής των μισθωμάτων μηνών Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Νοεμβρίου 1977.

Ο όρος αυτός δεν ετηρήθη από τους μισθωτές και προχωρήσαμε στην εκτέλεση της εξώσεως την 22-12-1977.

Η απόφαση του Αρείου Πάγου ωφέλησε και οικονομικά το κληροδ/μα, διότι ανάγκασε τους μισθωτές να καταβάλλουν ορισμένα από τα οφειλόμενα ενοίκια. Το σύνολο των οφειλομένων ενοικίων μετά των δικαστικών εξόδων ανέρχόμενο στο ποσό των 1.695.242 δρχ. καλύφθηκε και συμπληρώθηκε αργότερα με την μισθωτική εγγύηση εκ 1.656.000 δρχ. Έμεινε προς δικαστική διεκδίκηση η διαφορά 39.242 δρχ.

(1.695.242 - 1.656.000), πλέον 75.000 δρχ. που αφορούσε αξία ελλειπόντων ειδών εξοπλισμού, η οποία έγινε μεταγενέστερα. Αυτά υπάρχουν στις σχετικές εκθέσεις ελέγχων των επιθεωρητών του Υπ. Οικονομικών.

Η παραλαβή του ξενοδοχείου και του εξοπλισμού έγινε από επιτροπή αποτελούμενη από τους 1) Ν. Βρυζώνη, 2) Δικαστικό Επιμελητή και 3) Ναπολέοντα Δουγλίδη ειδικό στα ξυλουργικά. Στον Ναπ. Δουγλίδη, ανετέθη και η επισκευή των ντουλαπιών και επίπλων που είχαν σοβαρές φθορές και ζημιές από εγκατάλειψη.

Δια την έξωση θα πρέπει εδώ να τονίσω ότι, εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί εγκαίρως, θα είχαμε απρόβλεπτες περιπέτειες λόγω μιας απόφασης για ευνοϊκή ρύθμιση χρεών ξενοδοχειακών και τουριστικών επιχειρήσεων της Νομισματικής Επιτροπής που δημοσιεύθηκε αρχές του έτους 1978.

Κατά την διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου έτους 1976, έγιναν διάφορες ενέργειες και προσπάθειες για αντικατάσταση των μελών της ουσιαστικά ανύπαρκτης Ε.Ε. (Εκτελεστικής Επιτροπής) στο Υπ. Οικονομικών.

Οι μεν δύο, Ν. Αργιάνης και Δ. Πάνου αποδέχθησαν την πρότασή μας να βοηθήσουν να επανέλθει το κληρ/μα σε ομαλή λειτουργία με την παραίτησή τους, ο δε κ. Οικονόμου αρνήθηκε τη συζήτηση για το θέμα αυτό.

Η αντικατάσταση των δύο ως άνω μελών της Ε.Ε. επετεύχθη με την υπ' αριθ. 2499/77 απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών δια του διορισμού στη θέση αυτών 1) του Ευριπίδη

Παπακρήστου και 2) του Νικολάου Βρυζώνη, καταγομένων από την κοινότητα Πουρνιάς, κατόπιν προτάσεως της νομαρχίας Ιωαννίνων.

Ως τρίτον μέλος παρέμεινε ο κ. Οικονόμου.

Αυτό μας εξέπληξε, δεν το αναμέναμε.

Διότι ο κ. Οικονόμου ήταν υπόδικος μαζί με τα άλλα δύο μέλη της Ε.Ε. και επιπλέον είχε στραφεί δικαστικά κατά του κληροδ/τος, διεκδικώντας αμοιβή από σχέδια και μελέτες ως μηχανικού για την ανέγερση του Ξενοδοχείου "Εξάρχειον".

Σχετική ήταν η υπ. αριθ. 973/1964 απόφαση του πρωτοδικείου Αθηνών δια την καταβολή σ' αυτόν από το κληροδ/μα ποσού δρχ. 135.775.

Η πρόταση της Νομαρχίας Ιωαννίνων, κατόπιν υποδείξεων και της κοινότητας Πουρνιάς περιελάμβανε ως τρίτο μέλος τον Ευάγγελο Καφέ και ως αναπληρωματικούς τους Νικόλαο Τζιουμέρκα και Βασιλική Θεοδώρου, καταγομένους από την ίδια κοινότητα.

Ο Κ. Οικονόμου δεν κατάγονταν από την κοινότητα Πουρνιάς, αλλά από το χωριό Πυρσόγιαννη της Επαρχίας Κονίτσης. Ήταν ψηλός, σωματώδης με επιβλητική εμφάνιση. Αρχιτέκτων μηχανικός στο επάγγελμα, είχε διασυνδέσεις με τα ανάκτορα και ιδιαίτερες σχέσεις με κυβερνητικούς παράγοντες, κυρίως - όπως είχαμε πληροφορηθεί - μετά του άλλοτε Υπουργού Δημοσίων έργων Στράτου.

Η πρώτη συνεδρίαση της νέας Ε.Ε. έγινε στο γραφείο του επί της οδού Βαλαωρίτου 9 την 12 Μαΐου 1977. Ήταν

μακράς διάρκειας και υπό το “βλέμμα” δύο μεγάλων φωτογραφιών των Βασιλέων.

Μας έδωσε πεντασέλιδο δακτυλογραφημένο αντίγραφο βιογραφικού του σημειώματος προφανώς για να μας εντυπωσιάσει. Ήταν πράγματι εντυπωσιακό. Αναφέρεται στις σπουδές του και στην σταδιοδρομία του. Χαρακτηριστικά αναφέρω ορισμένα:

Υπήρξε μέλος διοικητικού συμβουλίου Ε.Ο.Τ. (1934-5), μέλος διοικητικού συμβουλίου Ολυμπίων κληροδοτημάτων, μέλος συμβουλίου Χ.Α.Ν. της Ε.Λ.Π.Α., του Ελληνοβρετανικού Επιμελητηρίου και πολλών άλλων.

Εξεπόνησε μελέτες σημαντικών κτιρίων, όπως του “ΠΑΓΚΕΙΟΥ” κτιρίου στην πλατεία Ομονοίας και του ξενοδοχείου “Μέγας Αλέξανδρος”, του Δημοτικού Θεάτρου Ιωαννίνων, νοσοκομείων, της Γεωργικής Αναγνωστοπούλειου Σχολής Κονίτσας και διαφόρων άλλων κτιρίων.

Με τέτοιο ιστορικό έπρεπε να εμπνέει σεβασμό και εκτίμηση. Όμως συνέβαινε ακριβώς το αντίθετο. Οι πληροφορίες που κυκλοφορούσαν ήταν ανησυχητικές για μας που χρειαζόμασταν τη συνεργασία του.

Εκείνο που μας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση στο βιογραφικό του σημείωμα και το θεωρούσε δική του επιτυχία ήταν η αναφορά σε συμμετοχή του σε συμβούλιο που έγινε όταν εκλήθη από την κυβέρνηση ο διάσημος Αμερικανός πολεοδόμος Σμιθ για το κυκλοφοριακό πρόβλημα των Αθηνών. Διεφώνησε μαζί του και αυτός συνετέλεσε ώστε να επακολουθήσει άμεση αναχώρηση του

Σμιθ. Ακριβώς έτσι το αναφέρει.

Κατά την πρώτη συνεδρίαση ορίσθηκα εντεταλμένο μέλος και εκπρόσωπος του κληροδ/τος λόγω του ελεύθερου επαγγέλματος μου ως λογιστού και του χρόνου που μπορούσα να διαθέσω για τις υποθέσεις του κληροδ/τος.

Στην δεύτερη συνεδρίαση της 23 Μαΐου 1977 αποφασίσαμε να γίνει ανάληψη του υπολοίπου ποσού δρχ. 400.000 εκ του δανείου δια την ανέγερση του ξενοδοχείου, συνολικού ποσού δρχ. 4.400.000, το οποίο δεν είχε εισπραχθεί μολονότι είχε συμπεριληφθεί στον διακανονισμό του χρέους της 30-12-1976. Αυτό έπρεπε να γίνει εσπευσμένα για να καλύψουμε τις άμεσες υποχρεώσεις του κληροδ/τος.

Κατά την συνεδρίαση αυτή ο Κ. Οικονόμου έθεσε θέμα διεκδικήσεως αμοιβών του από σύνταξη σχεδίων, μελέτης και επίβλεψης ανεγέρσεως του ξενοδοχείου. Το ποσόν που διεκδικούσε δι’ εαυτόν και δια τον βοηθόν του υπερέβαινε τις 500.000 δρχ. Αυτό μας ανησύχησε, καθώς και το γεγονός ότι είχε πλήρη άγνοια από το έτος 1973 της κακής οικονομικής κατάστασης του κληροδ/τος καθ’ ότι λόγω προστριβών είχε δηλώσει παραίτηση από τη διαχείριση. Έτσι όμως εξηγήθηκε η επιμονή και ίσως η μεθόδευση του να παραμείνει μέλος της Ε.Ε.

Εμείς τα δύο άλλα μέλη, κατ’ αρχήν δεν εκδηλώσαμε αντίρρηση για να μην ξεκινήσουμε με προβλήματα αντιπαράθεσεων και προστριβών. Αφήσαμε όμως τον χρόνο να κυλήσει και να παραγραφεί η απαίτησή του. Για την απασχόληση του Κ. Οικονόμου ως επιβλέπο-

ντος μηχανικού περιόδου ανεγέρσεως του ξενοδοχείου υπάρχουν πολλά ερωτηματικά. Όπως αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου του επιθεωρητού Εθνικών κληροδοτημάτων Ε. Λόν της εν λόγω περιόδου, εισέπραττε χρήματα για έξοδα του γραφείου του, εξοφλούσε διαφόρους εργολάβους χωρίς επιμετρήσεις έργων και σε ορισμένες περιπτώσεις χωρίς τιμολόγια.

Οι προσωπικές μου σχέσεις μετά του Κ. Οικονόμου τους πρώτους μήνες του έτους 1977 ήταν σχετικά καλές, συνεργάσιμες. Αυτό επέβαλε η ανάγκη αντιμετώπισεως των σοβαρών υποθέσεων του κληροδ/τος.

Με κάλεσε και τον επισκέφθηκα δύο φορές στο γραφείο του. Σε μία απ' αυτές μου ανέπτυξε τις σκέψεις και προτάσεις του για το μέλλον του κληροδ/τος.

Στην δεινή οικονομική κατάσταση που έφθασε, μου είπε, καλύτερα να οδηγηθεί στον πλειστηριασμό, να εξοφληθούν τα χρέη προς το Δημόσιο και προς τον ίδιο από διεκδικήσεις του όπως προανέφερα και με το υπόλοιπο να αγοραστούν διαμερίσματα.

Δεν θα επεκταθώ σε ό,τι άλλο συζητήσαμε διότι δεν βρίσκεται σήμερα εν ζωή. Διεφώνησα μαζί του και αποχώρησα.

Από το σημείο αυτό και μετά αρχίζει η αλλαγή συμπεριφοράς του με αντιπαράθεσεις και απειλές εναντίον εμού και του Ε. Παπαχρήστου. Ο Ευρυπίδης Παπαχρήστου είχε και ένα λόγο περισσότερο να ανησυχεί, λόγω της σημαντικής θέσης, που είχε στο Υπουργείο Γεωργίας.

Στην συνεδρίαση της 2-6-1977, πρα-

κτικού - του βιβλίου συνεδριάσεων - Νο 3, απαιτεί την δικαστική διώξη των δύο πρώην συνεκτελεστών του, Ν. Αργιάνη και Δ. Πάνου και απαλλαγή του ιδίου δι' ενεργειών μας προς τις αρμόδιες αρχές από τις διαχειριστικές ανωμαλίες περιόδου 1973-1976. Δηλώνει δε ότι, επειδή ευρίσκεται προ ηθικού και νομικού κωλύματος ως υποδίκου, δεν θα συμμετέχει εφεξής στις συνεδριάσεις και απέχει των συνεδριάσεων της Ε. Ε. μέχρις της 30ης Σεπτεμβρίου 1977.

Κατά το διάστημα αυτό μας δημιουργεί συνεχώς προβλήματα με επιστολές και ενέργειες στο Υπ. Οικονομικών. Με απειλεί τηλεφωνικώς, ότι θα επισκεφθεί τον Υπουργό και θα με "τακτοποιήσει" σε ύφος έντονο κι' αυταρχικό. Του κλείνω το τηλέφωνο. Από τότε και στο εξής με αποκαλεί "ΥΒΡΥΖΩΝΗ".

Η αποχή του από τις συνεδριάσεις μας βοήθησε να προχωρήσουμε απρόσκοπτα στις διαδικασίες για την εκμίσθωση του ξενοδοχείου "Εξάρχειον" και μας απάλλαξε από τις πολύωρες κουραστικές αγχώδεις συνεδριάσεις.

Τον Αύγουστο του 1977 μετά την γνωστοποίηση της απόφασης του Εφετείου Αθηνών για την έξωση των μισθωτών του ξενοδοχείου, για να κερδιθεί χρόνος συντάξαμε την διακήρυξη πλειοδοτικής δημοπρασίας εκμισθώσεως του και ορίσαμε χρόνο διεξαγωγής την 9ην Οκτωβρίου 1977.

Την σύνταξη της διακήρυξης πραγματοποιήσαμε κατόπιν προσεκτικής μελέτης. Θέσαμε όρους ουσιαστικούς και οικονομικούς, έτσι ώστε να αποκλείονται οι άσχετοι του επαγγέλματος και οι μη έχοντες οικονομική κάλυψη. Η περίλη-

ψη της διακηρύξεως δημοσιεύθηκε ευρύτατα στο Αθηναϊκό και Επαρχιακό Τύπο.

Επιπροσθέτως στείλαμε ανακοινώσεις σε Τουριστικά ξενοδοχεία και επιμελητήρια.

Η έκδοση της αποφάσεως του εφετείου που αναμέναμε καθυστέρησε και αναγκαστήκαμε να αναβάλουμε την διεξαγωγή της δημοπρασίας δια την 30ην Οκτωβρίου 1977. Επειδή όπως μεσολάβησε η προσφυγή των μισθωτών στον Άρειο πάγο και η απόφαση αυτού δι' αναβολή της εξώσεως υπό όρους, μετατέθηκε η ημερομηνία διεξαγωγής δια την 15ην Ιανουαρίου 1978. Λόγω όμως μεγαλύτερης προσφοράς μισθώματος εντός του διημέρου αναμονής που παρέχει η σχετική νομοθεσία, επαναλείφθηκε την 22 Ιανουαρίου 1978.

Την παραμονή της δημοπρασίας έζησα στιγμές έντονης ανησυχίας και άγχους λόγω ασθενείας του συντελεστού συμπαραστάτη και συνεργάτη. Ε. Παπαχρήστου και των απειλών του Κ. Οικονόμου για ακυρότητα αυτής.

Υπήρχε κίνδυνος μεταιώσεως λόγω μη συμμετοχής του Ε. Παπαχρήστου με συνέπειες οδυνηρές από συσσωρευμένες οικονομικές υποχρεώσεις του κληροδότης.

Η δημοπρασία έγινε νόμιμα με την προσέλευση του Ε. Παπαχρήστου, την παράσταση του δικηγόρου Δ. Φακιδάρη και την σύμπραξη υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών.

Πλειοδότης ανεκηρύχθη ο Σπ. Κοντάκος επιχειρηματίας ξενοδοχείου στην Πύλο, στον οποίο εκμισθώθηκε το ξενοδοχείο, αντί μηνιαίου μισθώματος

168.500 δρχ.

Το μίσθωμα θεωρήθηκε ικανοποιητικό σε σύγκριση με μισθώματα παρομοίων ξενοδοχείων της περιοχής, εκείνης της περιόδου. Ο μισθωτής υπήρξε συνεπής στις υποχρεώσεις του και δεν δημιούργησε προβλήματα στο κληροδοτήματα.

Η μίσθωση του ξενοδοχείου έπειτα από μακρά περιπέτεια, ήταν σημαντικό γεγονός και σταθμός για ομαλές εξελίξεις. Σηματοδοτεί το τέλος της οικονομικής κρίσεως του κληροδότης με προϋποθέσεις για πραγματοποίηση κοινωφελών έργων στην κοινότητα Πουρνιάς.

Χρήματα εισέρευσαν στο Ταμείο του κληροδότης και μπήκε τάξη στη λειτουργία και στη διαχείριση αυτού.

Η τήρηση των βιβλίων και στοιχείων, η σύνταξη και υποβολή προϋπολογισμών, ισολογισμών, δηλώσεων και εν γένει η αντιμετώπιση των υποχρεώσεων αυτού γίνεται με συνέπεια και ευθύνη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2039/1939 και συναφών μεταγενεστέρων διατάξεων.

Αρχές του Οκτωβρίου 1977 επανεμφανίζεται ο Κ. Οικονόμου στην συνεδρίαση της 3ης Οκτωβρίου 1977 και απαιτεί εξεφής οι συνεδριάσεις να γίνονται στο δικό του γραφείο που είναι το γραφείο του κληροδότης κατά την άποψή του, καθ' ότι το γραφείο του Ν. Βρυζώνη δεν είναι γραφείο του αλλά της επιχειρήσεως που εργάζεται και ως εκ τούτου θεωρεί παράνομη την συνεδρίαση.

Στο διάστημα που μεσολάβησε μέχρι την επόμενη συνεδρίαση είχαμε συνεχείς ενοχλήσεις και απειλές.

(Συνεχίζεται)

Ο Μπάρμπα Κίρκας, ο ολομόναχος

ΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Εκείνα τα χρόνια, που χρονολογικά συμπίπτουν με το τέλος του πολέμου, που τα τελευταία χρόνια τον ονόμασαν εμφύλιο πόλεμο, η ζωή στο χωριό έπαιρνε τα γνωρίσματα μεταβατικής περιόδου. Οι φοβερές εμπειρίες του πολέμου, νωπές τότε, άρχισαν λίγο-λίγο να ξεθωριάζουν και ένας νέος ρυθμός, σαν ανάσα επιβίωσης και αισιοδοξίας πλανιόταν παντού.

Μια καινούργια λέξη ακούγονταν στους δρόμους και στις πλατείες, που έθρεφε νέες ελπίδες και όνειρα. Ανοικοδόμηση. Το μισό χωριό ήταν καμμένο και το υπόλοιπο ρημαγμένο.

Για ένα χρόνο τουλάχιστον, που ήμασταν πρόσφυγες στην Κόνιτσα, τα χωράφια έμεναν ακαλλιέργητα, τα ζώα είχαν ελαττωθεί, κινητή και ακίνητη περιουσία είχε αφανισθεί.

Εάν ο Θεός εποίησε τον κόσμο εκ του μηδενός, τότε εκείνη τη δραματική περίοδο έπρεπε και εμείς εκ του μηδενός να ανασυγκροτήσουμε το χωριό μας. Η κρατική βοήθεια μέσω του λεγόμενου επαναπατρισμού ήταν μικρή έως ανύπαρκτη. Αλλά όπως από τα βάθη των αιώνων ο ιστορικός Ηρόδοτος ισχυρίζεται ότι ο πόλεμος είναι ο "πατήρ πάντων", έτσι και στην περίπτωση της ανασυγκρότησης του χωριού, οι κάτοικοί του αμέσως μετά τον πόλεμο εστράφησαν σε νέες δραστηριότητες για ζωή και δημιουργία. Άλλαξε το ύφος της ζωής. Ο κλειστός τρόπος παραγωγής που τον

συναντάμε στις πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες, έμελλε μετά τον πόλεμο να εγκαταλειφθεί. Και εγκαταλείφθηκε, αφού έγιναν προσιπές νέες μέθοδοι αντιμετώπισης των αναγκών της ζωής.

Έτσι το εργατικό δυναμικό, έφυγε από το χωριό για καλλύτερη τύχη στα αστικά κέντρα, στην Αθήνα κυρίως και λίγο αργότερα πιο μακριά, στη Γερμανία και όπου αλλού.

Στην αρχή έφυγε το εργατικό δυναμικό, οι άντρες και αργότερα ολόκληρες οικογένειες σε βαθμό που το χωριό άρχισε να συρρικνώνεται, να ελαττώνεται συνεχώς ο πληθυσμός του, μέχρι που έκλεισε το Δημοτικό Σχολείο.

Ωστόσο, παρέμειναν μερικές οικογένειες, όχι βέβαια στην πλήρη σύνθεσή τους, αφού οι νέοι γενικά έπαιρναν το δρόμο για τα ξένα για να δημιουργηθούν και να προκόψουν.

Στον κάτω μαχαλά, όπου και το πατρικό μου σπίτι η εγκατάλειψη ήταν ίδια αναλογικά με αυτήν που είχε γίνει σ' όλο το χωριό. Δίπλα μας σε απόσταση αναπνοής, καθώς τα σπίτια μας ήταν στον ίδιο σπιτότοπο, ζούσε μόνος του, αφού η οικογένειά του ολόκληρη είχε ζητήσει καλύτερη τύχη στην Αθήνα, ο μπάρμπα Κίρκας, ένα ξεραγκιανό γεροντάκι περίπου 70 χρόνων τότε.

Τούτο το γέρο τον αγαπούσα πολύ γιατί με υποστήριζε σ' όλες τις ζημιές που έκανα, όταν αυτές έφταναν σ' αυτά του μακαρίτη του πατέρα μου. Και

παρ' όλο που έδειχνε πως ήταν δύστροπος και κακός, για μένα ήταν δίκαιος και άκακος. Ένα κακό είχε μόνο ο μπάρμπα Κίρκας. Έπινε. Ολόκληρη η σοδειά του από ρακή και κρασί (που δεν ήταν λίγη) δεν επαρκούσε να περάσει το χειμώνα. Και αναζητούσε να γιάνει τούτη την αρρώστια του με αντάλλαγμα οποιαδήποτε άλλη στέρψη.

Ήταν έτοιμος να υπομένει άλλες στερήσεις με αξιοπρέπεια και περισσή σωφροσύνη και αν μονολογούσε κάποτε τα έβαζε γενικά με τη μοίρα του ανθρώπου και με τους τρανούς" του κόσμου που δεν σταματούν τους πολέμους.

Μου προκαλούσε εντύπωση τούτη η αξιοπρέπεια του, γιατί παρ' όλο που ζούσε μόνος δεν ακούστηκε ποτέ κανένα παράπανό του.

Ένα καλοκαίρι, θυμάμαι κατέβαινα προς τον Αν-Δημήτρη, όπου τα δέντρα ήταν πολλά, ο ίσκιος τους βαθύς και φυσούσε ανάλαφρο το αεράκι.

Εκεί καθόταν ο παππούς μου ο Χαρίσης με το μπάρμπα-Κίρκα και έστριβαν κανέναν τσιγαράκι αργά-αργά καθώς αργά και αθόρυβα κυλούσε η κουβέντα τους.

Ο παππούς μου ήταν του Σχολαρχείου. Ήξερε αρκετά ελληνικά και του άρεζε να με πειράζει με διάφορες ερωτήσεις.

"Των οικιών υμών εμπιπραμένων, υμείς άδετε" Και το θεωρούσε έξω από κάθε λογική να μη μπορώ να απαντώ. Ήξερε καλά αρκετούς αισώπειους μύθους, αποσπάσματα από την ανάβαση του Κύρου, έψαλε στην εκκλησία και ε-

γώ χαιρόμουν όταν με καλούσε δίπλα του στο σασίδι του δεξιού ψάλτη ή όταν με έβαζε να ψάλλω κανένα εύκολο, όπως "Ταις πρεσβείαις της Θεοτόκου, Σώτερ, σώσον ημάς".

Εκεί δίπλα στα καλάσματα του Αν-Δημήτρη κάτω από τους κλώνους ενός θεόρατου Φτελιά, τον άκουσα να λέει. Αχ! Χαρίση. Εσύ έχεις την Χαρίσαινα, είσαι καλά, ενώ εγώ είμαι έρημος και ολομόναχος.

Τούτο το παράπονό του μου είχε στοιχίσει γι' αυτό του μιλούσα με όρεξη, όταν και όπου τον εύρισκα, σαν να ήθελα να του πω πως δεν είναι μόνος του.

- Ο μπάρμπα Κίρκας τα παιδικά του χρόνια τα είχε περάσει στην Πόλη. Είχε φοιτήσει μάλιστα στη Μεγάλη του Γένους Σχολή αλλά αφού δε "τάπαιρνε" τα γράμματα ακολούθησε τη δουλειά των δικών του που καλλιεργούσαν ένα μεγάλο κτήμα που είχαν στον κέντρο της πόλης, τον λεγόμενο μπαξιέ. Έγινε μπαξεβάνης και ήξερε καλλίτερα από τους γεωπόνους τις μεθόδους καλλιέργειας, παντός είδους κηπευτικών.

Ο Μπαξιές στην πόλη, αργότερα πουλήθηκε και έτσι και στο μπάρμπα Κίρκα και σ' όλους εμάς που ανήκουμε στο ίδιο οικογενειακό δέντρο μας έμεινε μόνο το επίθετο Πολίτης για να μας θυμίζει ότι οι δικοί μας παππούδες είχαν σταδιοδρομήσει στην Πόλη για μεγάλη χρονική περίοδο.

- Ούτως ή άλλως, έφυγαν από την Πόλη και στο χωριό αντιμετώπιστηκε η ζωή με τα μέσα που διέθεταν οι άνθρωποι εκείνη την εποχή. Σκληρή ζωή βέβαια. Αλλά ωστόσο όσοι έζησαν την ξε-

νιπιά ή γύρισαν τον κόσμο και είδαν και γνώρισαν πολλά, επιζητούν στο τέλος την Ιθάκη τους. Και ο μπάρμπα Κίρκας γεμάτος από εμπειρίες της ζωής πολλά παθών και πολλά μαθών, έμενε και ζούσε τα γεράματά του σε τούτη την άκρη του κόσμου, στον κάτω μαχαλά του Αμαράντου. Δε μιλούσε πολύ.

Τον έβλεπα κάθε πρωί με αργές κινήσεις να ανοίγει την πόρτα του κρατώνας την τροφή, που θα έτρεφε ένα όμιλο ορνίθων.

Εκείνες του “είχαν πάρει τον αέρα” δεν τον φοβόνταν- και συνοσίζονταν στα πόδια του για να αρπάξουν τη λιγοστή τροφή τους.

Έβαζε τότε καμιά φωνή, μονολογούσε γκρινιάζοντας και γύριζε πάλι στην εστία του. Όταν τύχαινε και έπαιρνε κανένα γράμμα από τα ταξιδεμένα παιδιά του ή κανένα μικρό έμβασμα, άλλαζε η διάθεσή του.

Με τρεμάμενα χέρια έπαιρνε το γράμμα. Χαμογελούσαν τα μουστάκια του και όταν τελειωνε η ανάγνωση, κάποιο δάκρυ κυλούσε στο βυζαντινό πρόσωπό του.

Τότε άδειαζε κανένα ποτηράκι ρακή, έστριβε το τσιγάρο του και μ’ έστελνε στο μαγαζί για κάποιες μικροαγορές τάζοντάς μου τα ρέστα.

Φώναζε τότε τον παπού μου τον Χαρίση να βγούν στον Αν-Δημήτρη. Εκεί κάπνιζαν νωχελικά τα τσιγάρα τους και ο παπούς μου επέμενε. “Τις σε ω βελτίστη εδίδαξεν διελείν ούτως; Και αν του απαντούσα “ή του όνου συμφορά” συμπληρωνόταν η μικρή τους ευτυχία στον Αν-Δημήτρη.

Αλλά τα χρόνια περνούσαν. Εγώ έφυγα για σπουδές στην Αθήνα κι ύστερα όχι από πολύ καιρό έμαθα ότι ο μπάρμπα Κίρκας είχε αρρωστήσει και νοσηλευτόταν σ’ ένα νοσοκομείο της Αθήνας, που τον είχαν φέρει εν τω μεταξύ τα παιδιά του.

Και ως όλα τα πράγματα του κόσμου τούτου, τέλειωσε και η ιστορία του μπάρμπα Κίρκα.

Μάταια ο παπούς μου ο Χαρίσης φύλαγε στην ταμπακιέρα του “πολυτελείας χαρτί” να στρίψουν στον Αν-Δημήτρη τα τσιγάρα τους.

Μάταια λαχταρούσα κι εγώ πότε να τελειώσω τη φιλοσοφική σχολή να βρω τους σεβαστούς μου γέρους να τους μιλήσω για τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, για τον Όμηρο και τον Αίσωπο που τόσο αγαπούσε ο παπούς μου ο Χαρίσης.

Θερμά συγχαρητήρια

Θέλω να εκφράσω τα εγκάρδια συγχαρητήρια μου στην Ασημοχωρίτισσα Δήμητρα Νικ. Ζήκου, που ύστερα από λίαν επιτυχείς εξετάσεις που έδωσε για πρώτη φορά πέτυχε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ρεθύμνου Κρήτης. Καθώς και στον αδελφό της Γεώργιο Νικ. Ζήκο που πέτυχε την εισαγωγή του στα ΤΕΙ ηλεκτρολογίας Πατρών.

Αλέξανδρος Νικολάου

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στο χωριό Δίστρατο Κόνιτσας η περιουσία του Νόλα Καραγιάννη και του Κων/νου Γούλα.

Τηλ. 0297370- 019164680 - 012920431

ΤΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΤΩΝ ΠΕΚΛΑΡΙΤΩΝ

Το όμορφο χωριό Πηγή, γνωστό με το όνομα (Πεκλάρι) αποφασίζει όπως κάθε χρόνο οι απανταχού χωριανοί να ανταμώνουν σε κάποιο σημείο του τόπου μας που να είναι προσπό σε όλους. Η αρχή έγινε από πέρυσι. Το αντάμωμα των χωριανών ήταν στον Άγιο Συμεών του Μεσολογγίου. Περάσαμε πάρα πολύ ωραία και όταν ήρθε η ώρα του χωρισμού όλοι ευχηθήκαμε και του χρόνου να είμαστε καλά να ανταμώσουμε πάλι. Και η ευχή πραγματοποιήθηκε.

Η Κοινότητα, ο Σύλλογος και η Αδελφότητα Πηγιωτών και Νικανωριτών, αποφασίζουν να γίνει το αντάμωμα φέτος στην Καρδίτσα (στην λίμνη Πλαστήρα).

Μόλις ανακοινώθηκε ότι στις 6 Σεπτεμβρίου 1998 έχουμε αντάμωμα, οι χωριανοί άρχισαν να ετοιμάζονται, γράφτηκαν αμέσως δείχνοντας με πόση λαχτάρα περίμεναν αυτή τη στιγμή, κανονίζουν τὰ ποτίσματα τους, τα ζωντανά τους και το κλαδί τους.

Φέτος όμως το αντάμωμα ήταν πιο οργανωμένο, γράφτηκαν χωριανοί από πολλά μέρη της Ελλάδος, Αθήνα-Ιωάννινα-Τρίκαλα-Θεσσαλονίκη-Καρδίτσα, μα το πιο συγκινητικό ήταν ότι φέτος στόλισαν το αντάμωμά μας οι χωριανοί που ήρθαν από την Αυστραλία.

Κυριακή 6 Σεπτεμβρίου όλοι οι χωριανοί ξεκινούν ταυτόχρονα από όλα τα σημεία του τόπου μας, με συνάντηση την Καρδίτσα. Ώρα 12 καταφθάνουν παντός είδους αυτοκίνητα, 3 πούλμαν,

ιδιωτικά, φορτηγά, κούρσες ταξί.

Με το κατέβασμα των χωριανών από τα αυτοκίνητα βλέπεις γύρω σου να γίνεται κάτι το ασύλληπτο. Οι αγκαλιές και τα φιλιά και η συγκίνηση ήταν ζωγραφισμένη σε όλων τα πρόσωπα, μα πιο πολύ συγκινημένοι ήταν οι ξενιτεμένοι που είχαν να δουν συγγενείς και χωριανούς πάνω από 30 χρόνια.

Αφού καταλάγιασε η συγκίνηση μεταξύ των ανθρώπων ξεκινάμε για την λίμνη.

Μετά από μια μικρή και όμορφη διαδρομή μέσα στις καστανιές φτάσαμε σε ένα χώρο κοντά στη λίμνη.

Από εκείνη την στιγμή αρχίζει η ομορφιά του ανταμώματος. Παρέες - συντροφιές αρχίζουν να στρώνουν τα χεράκια τους και τις κουβέρτες τους για να καθίσουν. Μέσα σε φωνές και γέλια βγάζουν τα διάφορα φαγητά.

Πρώτη θέση το τσίπουρο και το κρασί και μετά: οι όμορφες και καλοφτιαγμένες πίτες του Πεκλαριού, Μπατσαριά - Λαχανόπιτες - τυρόπιτες και τουρσιά.

Αφού μας ευχήθηκαν το καλωσόρισμα, ο Πρόεδρος του χωριού, του Συλλόγου και ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Πηγής και Νικάνωρα, άρχισε το φαγοπότι.

Οι ντόπιοι οργανοπαίχτες Ανδρέας Φιλίππιδης κλαρίνο, Απόστολος Βαζούκης ακορντεόν, και ο Ζώτος Πασχάλης νταϊρέ, άρχισαν να παίζουν τα τραγούδια της τάβλας και όλοι με ένα ποτήρι γεμάτο κρασί ή τσίπουρο άρχισαν να δίνουν ο ένας στον άλλον ευχές και να

πηγαίνουν από την μια παρέα στην άλλη και να θυμούνται τα παλιά.

Δειλά - δειλά άρχισε και ο χορός να ζεσταίνεται. Έφθασε η στιγμή για να βγεί με την κλήρωση ο νέος νονός του ανταμώματος. Καινούργια νουνά η Λίτσα σύζυγος του Θανάση Κίτσιου, πήρε το δώρο της μια ωραία εικόνα της Παναγίας και μας κέρασε τσίπουρο και λουκούμι.

Η παλιά νουνά Παναγιωτούλα Ζώτου και η νέα νουνά, Λίτσα Κίτσιου αρχίζουν το χορό από εκείνη την στιγμή φουντώνει το γλέντι. Τα όργανα παίζουν παλιά τραγούδια, Φράσια, Παπαδιά, Κωσταντάκη και κανείς δεν κάθεται, όλοι φέρνουν την γύρα τους.

Συντελεστές όλου αυτού του κεφιού ήταν ο Θανάσης Α. Κίτσιος και ο Πασχάλης Ευθ. Κήτας.

Σηκώσανε όλους τους χωριανούς, Πεκλαρίτες και Νικανωρίτες, που αγκαλιασμένοι δώσανε όλο τους τον εαυτό στο χορό και το τραγούδι.

Οι Ξενπετεμένοι όμως είχαν την τιμητική τους. Η Ευγενούλα της Τόριας με τις κόρες της. Η Ελευθερία Τσιλίφη με τον άνδρα της. Ο Παναγιώτης Χατζής με την γυναίκα του την Ευδοκία κάνανε σαν μικρά παιδιά, βλέπανε χωριανούς που είχαν χρόνια να δουν, θυμούνταν γεγονότα της παιδικής τους ηλικίας, τραγούδησαν και χόρεψαν, αλλά και έκλαψαν με τις αναμνήσεις.

Το ποτιό δυνάμωνε το κέφι και ο χορός συνεχίζεται, καίρεσαι να βλέπεις τους χορευτάδες να μην σταματούν καθόλου και τα όργανα να δίνουν όλη τους την τέχνη και να ξεσηκώνουν και

αυτούς που δεν ξέρουν χορό.

Ο Ανδρέας Βλάχος, ο Τάκης Καραμπέτσος, ο Γεώργιος Αθανασούλης δώσανε ρεσιπάλ χορού. Τον χορό στα τρία τον κάνανε χορό των πέντε και τα δύο βήματα γινότανε δέκα και το γέλιο και το τραγούδι έδινε μια όμορφη νότα κεφιού και κανείς δεν ήθελε να σταματήσει αυτή η χαρά.

Η ώρα όμως του χωρισμού και του γυρισμού έφθασε, ο δρόμος της επιστροφής ήταν μακρύς και έπρεπε το ατάμωμα να φθάσει στο τέλος.

Οι στιγμές όμως ήταν πολύ συγκινητικές, κανείς δεν έμπαινε στο λεωφορείο όλοι έκλαιγαν και οι αγκαλιασμένοι δύσκολα ξεχωρίζονταν τα δε όργανα με τα τραγούδια του χωρισμού σου σπάραζαν την καρδιά. Μπήκαμε στα λεωφορεία μας και σιγά-σιγά άρχισε η επιστροφή.

Όλοι όμως δώσαμε μια ευχή, του χρόνου να είμαστε και πάλι μαζί.

Στο λεωφορείο με τα όργανα το κέφι και το γλέντι είχε και συνέχεια. Η προεδρίνα κερνάει τσίπουρο τους οργανοπαίχτες και τους χωριανούς, μα πιο πολύ κερνάει ζωντάνια και αρχίζει το γλέντι.

Τα όργανα αρχίζουν να παίζουν και οι χωριανοί Γεώργιος Σπανός, Ανδρέας Κίτσιος, Παναγιώτης Χατζής, Τάκης Ζώτος, Ανθούλα Βαζούκη, Γλυκερία Σπανού και ο Πρόεδρος Παναγιώτης Χούψιας με τις ωραίες τους φωνές, αρχίζουν να τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια, τοπικά, βλάχικα, Αρβανίτικα ακόμη και σατιρικά.

(Συνέχεια στη σελίδα 301)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ" ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

(Από την ημερίδα της 21/10/98 στα Γιάννινα)

Το θέμα του προγράμματός μας ήταν "Διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ μαθητών - καθηγητών - γονέων και κοινωνίας".

Στο σύγχρονο κόσμο η ατομικότητα και η κοινωνικότητα συγκρούονται καθημερινά. Ο οικονομικός ανταγωνισμός αναδεικνύοντας την ατομική πρωτοβουλία συμπιέζει όλο και περισσότερο την κοινή συνύπαρξη των προσώπων μέσα στην κοινωνία. Αντικαταστάθηκε η κοινωνία και το πρόσωπο από το άτομο που έγινε ταυτόχρονα μια απρόσωπη μονάδα στην παραγωγική διαδικασία. Εδώ μέσα ξαναμπερδεύονται οι διαπροσωπικές μας σχέσεις.

Λίγα χρόνια πριν οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων δοκιμάζονταν από τις αυταρχικές αντιλήψεις της εποχής, τους κοινωνικούς αποκλεισμούς και τις διακρίσεις.

Συζητώντας οι μαθητές διαπιστώνουμε καθημερινά ότι και σήμερα υπάρχουν πολλά προβλήματα στις σχέσεις μεταξύ μας, αλλά και με τους καθηγητές μας, τους γονείς μας και την κοινωνία.

Η προσέγγιση λοιπόν ενός θέματος διαπροσωπικών σχέσεων σ' αυτή την ηλικία είναι πολλαπλά χρήσιμη, ιδιαίτερα σε μια επαρχιακή κοινωνία που ίσως

κουβαλάει πολλές αμαρτίες από το παρελθόν.

Έτσι λοιπόν ξεκινήσαμε:

- Ομάδα βάσης ήταν (30) μαθητές της Γ' τάξης του Γυμνασίου Κόνιτσας.

- Σε σταθερή βάση συμμετείχαν 2 Καθηγητές μας:

η Μαρία Κορκοντζήλα και

ο Χρήστος Μήτσιος.

- Έγιναν αρκετές συζητήσεις μεταξύ μας για την ανάδειξη των θεμάτων.

Και τώρα οι δραστηριότητες μας και σας παρακαλούμε να μας προσέξετε:

1. Ανοίξαμε το διάλογο σ' όλους τους νέους, τους καθηγητές, τους γονείς μας αλλά και σ' ολόκληρη την κοινωνία. Μ' ένα κείμενο που τ' όνομάσαμε "παρέμβαση N2". Ζητήσαμε εργασίες που κατέγραψαν ο καθένας τους προβληματισμούς του.

Μαθητές που έδωσαν εργασίες 43

Γονείς 10
Καθηγητές 4

2. Εμείς και οι συμμαθητές μας αναζητήσαμε εναλλακτικές προτάσεις αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου μας.

α) Εκτυπώσαμε αφίσσα με (τις δικές μας) προτάσεις.

β) Οργανώσαμε αθλητικές δραστηριότητες με στόχο να δώσουμε άλλη διάσταση στις σχέσεις μεταξύ μας και άλλο περιεχόμενο στον ελεύθερο χρόνο μας. Εδώ περάσαμε όμορφα.

- Έγιναν 20 ζευγάρια στο Τουρνουά Σκακιού.

- Έγιναν 30 ζευγάρια στο Τουρνουά Ping-Pong.

- Το καλό μας όμως ήταν το Τουρνουά Μπάσκετ. Εδώ συμμετείχαν 100 περίπου νέοι που έφτιαξαν μόνοι τους 9 ομάδες.

Μπορούσαμε να σας πούμε πολλά για να καταλάβετε και εσείς πόσο βοήθησαν το θέμα μας, φτάνει όμως ένα γεγονός. Μία από τις ομάδες ήταν νέοι φίλοι μας Αλβανοί, που παίξαμε και χαρήκαμε μαζί τους.

Προσέξτε όμως και κάτι ακόμη πολύ σημαντικό. Κάναμε πρόσκληση της μονάδας ενημέρωσης "Πήγασος" του ΚΕ-ΘΕΑ και με τους ειδικούς επιστήμονες αναζητήθηκαν τα προβλήματα που βαρύνουν στις διαπροσωπικές σχέσεις για να φτιάσουμε στις εξαρτητικές ουσίες.

- Βγάλαμε αρκετές αφίσσες με κυρίαρχο σύνθημα:

"Έχεις προβλήματα - με τους γονείς σου, το σχολείο, τους φίλους σου;

μπορείς να έρθεις να το συζητήσεις.

- Αριθμός μαθητών στις συναντήσεις:

1. Στην οργάνωση συμμετείχαν 42 μαθητές

2. Ήρθαν 300 νέοι

3. 100 γονείς

4. 55 καθηγητές και δάσκαλοι μας

Σύνολο 500 περίπου άτομα.

Ανοιξαμε λοιπόν ένα διάλογο μεταξύ μας στη μικρή κοινωνία της Κόνιτσας και το ότι κάτι κάναμε φαίνεται από τη συμμετοχή που είχαμε στις δραστηριότητές μας. Ελπίζουμε να έχουμε και άλλες ευκαιρίες για συζήτηση αλλά και για δραστηριότητες.

Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.

Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα

Τηλ. (0655) 22797

Σολόγισσα
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης

Επταχώρι

Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΗ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Το Δεκαπενταύγουστο όπως κάθε χρόνο, έγιναν συσκέψεις ενημέρωσης όλων των Φορέων του Χωριού μας, για τα διάφορα προβλήματα που απασχολούν τη Βούρμπιανη και από τον Πολιτιστικό Σύλλογο, πολλές και ωραίες εκδηλώσεις.

Στις 11-12 και 13/8 στο γήπεδο του μπάσκετ -μπώλ, έλαβε χώρα συνάντηση καλαθόσφαιρας μεταξύ των ομάδων Βούρμπιανης-Ασημοχωρίου και Πυρσόγιαννης. Νικήτρια αναδείχθηκε η ομάδα της Βούρμπιανης. Στη νικήτρια απονεμήθηκε κύπελλο και μετάλλια σε όλους τους αθλητές.

Επίσης στις 13/8 έγινε ετήσια σύσκεψη, προκειμένου να εξετασθούν τα διάφορα προβλήματα του χωριού μας, εν όψη και της συνένωσης των Κοινοτήτων σε Δήμους. Τον συντονισμό της συζήτησης, είχε ο εκπρόσωπος της Επιτροπής του Κληροδοτήματος κ. Ιωάννης Κιψαντώνης. Στη σύσκεψη έλαβαν μέρος, πέραν του Προέδρου κ. Χαρ. Σκούφια, οι Πρόεδροι όλων των Φορέων του Χωριού και αρκετοί Συγχωριανοί μας.

Στις 14/8 διεξήχθη αγώνας ανωμάλου δρόμου 2.500 μέτρων, από το Ασημοχώρι στις Χιονάδες. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας, εψάλη Μέγας Εσπερινός, με λιπάνευση της ιερής εικόνας της Παναγίας. Στη συνέχεια στο προαύλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου έγινε Γενική Συνέλευση. Παραβρέθηκαν πολλοί Συγχωριανοί μας, οι οποίοι αποφάσισαν

την αφαίρεση διαχείρισης των ιδιοκτητών κτημάτων, από την Κοινότητα και την ανάθεση διαχείρισης στον Πολιτιστικό Σύλλογο. Ακολούθησε ο ετήσιος απολογισμός του Πολιτιστικού Συλλόγου και αμέσως μετά έγιναν αρχαιρεσίες, για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. Εξελέγησαν: Κων/νος Λάμπρου Πρόεδρος, Απόστολος Νταλαγιώργος Αντιπρόεδρος, Αλέξιος Αυδής Γραμματέας, Γεώργιος Σκούφιας Ταμίας και οι Απόστολος Σιώτος, Νικόλαος Μάτσακας, Ανδρέας Φούντος μέλη.

Στις 15/8 εορτή Κοιμήσεως της Θεοτόκου, όσοι παραβρεθήκαμε στη Βούρμπιανη, παρακολουθήσαμε τη Θεία Λειτουργία, στον ιερό ναό της Παναγίας, όπου στη συνέχεια εψάλη το καθιερωμένο μνημόσυνο υπέρ των ευεργετών του Χωριού μας. Μαζί με τους εκπροσώπους της Επιτροπής Ευεργετών του Χωριού μας. Μαζί με τους εκπροσώπους της Επιτροπής Διαχείρισης του κληροδοτήματος Χαρίση ΖΗΚΟΥ κ. Ιωάννη Κιψαντώνη και Γεωργίου Γκιώκα, τίμησαν με την παρουσία τους, ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Χαρ. Σκούφιας, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Συνδέσμου Αθηνών κ. Ναπολέων Μπάρκης, ο απόγονος του αείμνηστου Ευεργέτη κ. Χρήστος Ζήκος με τη Μητέρα Φρόσω και όλοι οι Συγχωριανοί μας. Το μέλος της Επιτροπής του Κληροδοτήματος κ. Γεώργιος Γκιώκας εκφώνησε τον ακόλουθο λόγο:

Αιδεσιμότητα.

Κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητές και αγαπητοί Συγχωριανοί.

Φίλες και φίλοι της Βούρμπιανης.

Σήμερα είμαστε όλοι εδώ στον ιερό τούτο χώρο της Παναγίας μας, που η εκκλησία εορτάζει την Κοίμηση της Θεοτόκου, για ν' αναπέμψουμε κι εμείς την επιβαλλόμενη δέηση προς τον Μεγαλοδύναμο, περί αναπαύσεως των ψυχών των Μεγάλων Ευεργετών και Δωρητών του Χωριού μας.

Τιμούμε το Χαρ. ΖΗΚΟ, τη σύζυγό του Ελένη.

Τιμούμε τον Αλέξη Τράντα.

Τιμούμε το Νίκο Παπασωτηρίου.

Τιμούμε και όλους εκείνους που προσέφεραν από το υστέρημά τους, για την αγαπημένη τους Βούρμπιανη.

Από σήμερα αγαπητοί μου Συγχωριανοί, μαζί με τους Ευεργέτες της Βούρμπιανης, θα τιμούμε και τον Ευεργέτη του Ασημοχωρίου, τον αείμνηστο ιατρό Βασ. Χρήστου, ο οποίος πέραν από την γενέτειρά του το Ασημοχώρι, λάτρευε πραγματικά και τη Βούρμπιανη, γιατί εδώ όπως ο ίδιος με υπερηφάνεια έλεγε, έμαθε γράμματα και θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε, ότι πέρα από τις διάφορες χρηματικές προσφορές του, με την προσωπική, ηθική και χρηματική βοήθεια επαναλειτουργία του Γυμνασίου Βούρμπιανης.

Γι' αυτές του τις πολύτιμες προσφορές, ο Σύνδεσμός μας τον είχε ανακηρύξει εν ζωή επίτιμο μέλος του.

Δεν σταμάτησε όμως εδώ, την αγάπη του και για την Βούρμπιανη, την έδειξε και μετά το θάνατό του αφού στη διαθήκη που κατέλειπε δεν παράλειψε να συ-

μπεριλάβει, αφ' ενός την κατ' έτος από το Κληροδοτήμά του οικονομική ενίσχυση του Συνδέσμου μας της Αθήνας και αφ' ετέρου την οικονομική ενίσχυση παιδιών και του χωριού μας, για μεταπτυχιακές σπουδές.

Όλους μαζί και έναν έκαστο χωριστά, τους βλέπουμε εδώ με τα μάτια της ψυχής μας, λέγοντάς τους, ότι τους ευγνωμονούμε και προσευχόμεθα στο Μεγαλοδύναμο, όπως εντάξει τις ψυχές τους, εν σκηνές δικαίων.

Είναι αλήθεια συγκινητικό αγαπητοί μου Συγχωριανοί για μας τους μεγαλύτερους που βλέπουμε σήμερα τον ιερό τούτο χώρο της Παναγίας μας κατάμεστο, όπως εκείνα τα παλαιά χρόνια που το χωριό μας η Βούρμπιανη, έσφυζε από ζωντάνια. Αυτή άλλωστε ήταν και η μεγάλη επιθυμία αυτών που σήμερα την μνήμη επιτελούμε και είναι τιμή όλων μας, γιατί με την παρουσία μας εδώ, τιμώντας τους αείμνηστους λάτρεις του Χωριού μας, δεν κάνουμε τίποτε περισσότερο, από αυτό που εκείνοι επιθυμούσαν, να είμαστε τούτη την ιερή στιγμή, όλοι παρόντες, όχι γιατί οι ίδιοι ήταν φιλόδοξοι, αλλά γιατί πίστευαν, ότι η παρουσία μας εδώ, θα είναι έναν μέσον παραδειγματισμού προς μίμηση, αλλά και τίποτα περισσότερο από αυτό που μας επιβάλλει η συνείδησή μας, ν' ανανεώνουμε κάθε χρόνο, την ευγνωμοσύνη που αισθανόμαστε προς εκείνους για τη μεγάλη τους προσφορά.

Μιας προσφοράς που χωρίς αυτή, αν όχι αδύνατον, θα ήταν πάρα πολύ δύσκολο εμείς σήμερα, αφ' ενός να κατασκευάζουμε έργα και αφετέρου να συ-

ντηρούμε τα μνημεία που παραλάβαμε από τους προγόνους μας, με την υποχρέωση να τα παραδώσουμε κι εμείς με τη σειρά μας στις νεώτερες γενιές, για να μην ισοπεδωθούν από την καταστροφική μανία του χρόνου.

Νοερά ας τους διαβεβαιώσουμε ότι, όλοι μας όπου και αν βρισκόμαστε, δεν θα ξεχάσουμε το Χωριό μας τη Βούρμπιανη και σε κάθε πρόσκληση, θα είμαστε πάντοτε παρόντες προσφέροντας κάθε δυνατή βοήθεια, για να κρατήσουμε ζωντανό το αγαπημένο μας Χωριό, ώστε να συνεχίσει να είναι σύμφωνα με την επιθυμία τους, το Κεφαλοχώρι, αλλά και το στολίδι της περιοχής, με την υπόσχεση να μεταφέρουμε και στα παιδιά μας την υποχρέωση αυτή.

Οι Ευεργέτες και Δωρητές του χωριού μας δεν απέθαναν, αλλά ζουν εις τα έργα της αγάπης των.

Ζουν και θα ζουν πάντοτε και θα προβληματίζουν όλους εμάς και θα μας καθοδηγούν στην κατά δύναμη προσφορά προς τη Βούρμπιανη, που τόσο πολύ εκείνοι αγάπησαν.

Στο σημερινό μνημόσυνο είναι βέβαιον αγαπητοί μου Συγχωριανοί ότι, οι ψυχές των αιμνήσιων Ευεργετών και Δωρητών του χωριού μας, θ' αγάλλονται πραγματικά βλέποντάς μας εδώ να τους απονέμουμε αυτόν τον ελάχιστο φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης.

Αείμνηστοι Ευεργέτες μας. Οι πατριωτικές χειρονομίες σας, αλλά και τα ονόματά σας, χαράχθηκαν βαθιά στις καρδιές όλων μας. Δεν θα σας ξεχάσουμε ποτέ, όχι μόνον εμείς, αλλά και οι ερχόμενες γενιές.

Σας διαβεβαιώνουμε σήμερα ότι, το

παράδειγμά σας όπως εσείς επιθυμούσατε, πρόσφατα μιμήθηκαν νεώτεροι Συγχωριανοί μας και να είστε βέβαιοι ότι θα το μιμηθούν και άλλοι στο μέλλον, για να παραμείνει ζωντανή η Βούρμπιανη, που εσείς μας αποδείξατε έμπρακτα, ότι την αγαπούσατε με πάθος.

Αιωνία σας η μνήμη.

Οι εκδηλώσεις έκλεισαν την Κυριακή το βράδυ στις 16/8 όπου στο προαύλιο που στεγάζεται ο Πολιτιστικός Σύλλογος, έγινε μεγάλο γλέντι. Μετά από σύντομη ομιλία του Προέδρου του Πολιτιστικού Συλλόγου κ. Νικ. Μάτσακα, εμφανίστηκε ο χορευτικός όμιλος, αποτελούμενος από αγόρια και κορίτσια της Βούρμπιανης, τα οποία με τις παραδοσιακές φορεσιές και τους τοπικούς χορούς, έδωσαν ξεχωριστή ομορφιά στην εκδήλωση και στη συνέχεια ακολούθησε γλέντι με χορούς και τραγούδια μέχρι πρωίας, με τη συμμετοχή Συγχωριανών και φίλων της Βούρμπιανης από τα γύρω χωριά. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους και οι υποψήφιοι Δήμαρχοι, με αρκετά μέλη του συνδυασμού των.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια, στον πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου κ. Νικ. Μάτσακα και σε όλα τα μέλη του Δ.Σ., για τις υπεράνθρωπες προσπάθειες επιτυχίας των εκδηλώσεων αλλά και στο ν' αποκτήτουν ζωντάνια τους καλοκαιρινούς μήνες το Χωριό μας.

Οι προσπάθειες αυτές ήδη έφεραν τα πρώτα αποτελέσματα, αφού με χαρά διαπιστώσαμε όλοι μας, ότι κάθε χρόνο όλο και περισσότεροι νέοι μας, επισκέπτονται το χωριό των προγόνων τους τη Βούρμπιανη.

Γ.Γ.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Πλούσιες είναι οι αθλητικές δραστηριότητες που καθημερινά λαμβάνουν χώρα στην πόλη μας με τις καθημερινές προπονήσεις των ομάδων μας και την συμμετοχή εκατοντάδων νέων.

Από τις αρχές του Οκτώβρη λειτουργεί τμήμα μικρών παιδιών 6-12 ετών στο εθνικό στάδιο Κόνιτσας με σκοπό την ανάπτυξη των φυσικών ικανοτήτων, καθώς και την πολύπλευρη ψυχοκινητική εκπαίδευση. Οι ενδιαφερόμενοι γονείς μπορούν, χωρίς καμία δέσμευση να φέρουν τα παιδιά τους στο γήπεδο.

Στον αγωνιστικό τομέα η "ΠΙΝΔΟΣ" βρίσκεται μεταξύ των πρώτων ομάδων της Α' ερασιτεχνικής κατηγορίας μετά από 5 αγωνιστικές με 10 βαθμούς ενώ πέρασε τις δυο πρώτες φάσεις του κυπέλου νικηφόρα περιμένοντας αντίπαλο για την επόμενη φάση. Η ομάδα μας σαφώς ανανεωμένη με ικανούς παλιούς και νέους στις τάξεις της ποδοσφαιριστές, έχει σαν στόχο τις καλές εμφανίσεις στους αγώνες και σαν νεοφώτιστη ομάδα, την κατάληψη όσο πιο ψηλότερης θέσης στον πίνακα της βαθμολογίας. Μεγάλη βοήθεια η "Πίνδος" έχει από τους εκατοντάδες φιλάθλους που κατακλύζουν το εθνικό στάδιο σ' όλους τους αγώνες. Να αναφέρουμε αναλυτικά τα πρώτα αποτελέσματα της ομάδος καθώς και τους σκόρερ σε κάθε αγώνα

ΠΙΝΔΟΣ-ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ 7-0

ΠΙΝΔΟΣ - ΑΝΑΤΟΛΗ 3-2 (Κώτσικος (2) Κυρτσόγλου 1.

Βουνοπλαγιά -ΠΙΝΔΟΣ 0-5 Μουρεχίδης (2) Κώτσικος (2) Αξέλογλου 1.

Πίνδος-Σταυράκι 4-1 Αλεξόγλου - Κώτσικος - Καραβελίδης - Σπανός

Βελισσάριο - Πίνδος 2-2 Κώτσικος - Δουβάλης

Νησί-Πίνδος 1-6

Ελεούσα-Πίνδος 2-0

Με νέα δραστήρια διοίκηση φέτος η Πίνδος και με προπονητή τον παλιό γνωστό Μιχάλη Οικονόμου έχει στις τάξεις της μια πληθώρα από ικανούς ποδοσφαιριστές.

Τερματοφύλακες:

Μάρκος Γ. Παπαμιχαήλ, Χρ. Διαμάντης Β. Χατζηρούμπης Ν. Τασσόπουλος Χ.

Αμυντικοί:

Κυρτσόγλου Δ., Οικονόμου Κ., Τσινασλάν Χρ., Σιώτας Γρ., Οικονόμου Τσαζιαμάνης Κ., Σιώτας Στ., Κουτρομπίνας Ν., Οικονόμου Μιχ.

Μέσοι:

Μουρεχίδης Σπ., Διαμάντης Π., Οικονόμου Δ., Σπανός Χ., Δημόπουλος Κ., Αλεξόγλου Χρ., Καραβελίδης Ν., Γκίκας Ν.

Επιθετικοί:

Μουρεχίδης Στ., Αηδονόπουλος Π., Κώτσικος Ν., Καραβελίδης Κ., Πούλιος Π., Κυρτσόγλου Αθ., Σπανός Δ., Ρούβαλης Γ.

Στις 25 Οκτώβρη αρχίζει και το πρωτάθλημα της Γ' ερασιτεχνικής κατηγορίας όπου αγωνίζεται ο ΠΑΟ Κόνιτσας με στόχο την υποομή κυρίως υπό την καθοδήγηση του Φάνη Μουρεχίδη.

Επίσης στο χώρο τον κάτω του γηπέδου προετοιμάζονται οι ομάδες, μπάσκει της πόλης μας με πολλά νέα παιδιά του συλλόγου ο Αώος. Την καθοδήγηση των παιδιών έχει ο Καβελίδης Βασίλης, γυμναστής και οι στόχοι της ανδρικής κυρίως ομάδας είναι ο πρωταθλητισμός και η άνοδος στην πιο πάνω κατηγορία.

Τέλος, αρχίζουν στο κέντρο Νεότητας τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού του Δήμου Κόνιτσας για τις γυναίκες υπό την επίβλεψη του καθηγητή Φυσ. Αγωγής Μ. Οικονόμου.

ΖΩΗ, ΑΠ' ΑΛΛΗ ΖΩΗ...

(ΜΙΚΡΟ ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΕΡΗΜΟΤΟΠΙΑ ΤΗΣ ΖΕΡΜΑΣ)

Οροσειρές μέσα στην αραιή αχλή του πρωινού, ως εκεί που φτάνει το μάτι, μικροί λόφοι ειρήνης πλημμυρισμένοι απ' το φως της αυγής, στενά οροπέδια της γαλήνης, λακώματα και νεροσυρμές βαθιές, καταμεσίς ορθό το "Καραούλι", να βιγλίζει των 'Αρρένων' τις πύλες, μην κατεβεί ο κακός καιρός και τρικυμώσει ο τόπος. Και φοβηθούνε τα πουλιά.

Και ισκιώσουνε τα πλάγια...

Φως, από μνήμη, ακέραιο, στο απέραντο έρημο μέρος, κι ο δρόμος απ' τις 'Καρυές' μέχρι τα 'Κρούσιανα', τις ακατάπαυστες φωνές του τόπου, αναπέμπει: των ορεσίβιων πηνών, κρωξίματα, και των αδέσποτων σκυλιών τις υλακές, του 'κόσμου των ψυχών' ψιθυρισμούς και κλάματα...

Πεζούλια, που ξαπόστασαν κορμιά ξωμάχων κουρασμένα, λιθοσωροί του άγονου, με το βαθύ το χάραγμα του μόχθου στο κορμί τους, πεύκα και κέδρα, λόχμες χαμηλές, των αγριμιών γιατάκια και κρυψώνες, κι ο δρόμος, πλάι πλάι στον ήλιον το πρανές, υπόσχεση και διάβα να ορίζει...

Πιο χαμηλά, τα σπίτια των ανθρώπων, στα ξυλοδέματα κρατώντας την ακατοίκητη ψυχή τους, με τ' ανοιχτά παραθυρόφυλλα του χρόνου, του μισεμού ολάνοιχτες τις θύρες...

Σε κάθε βήμα αναρριγείς ο τόπος, σειούνται ανυπότακτα τα δέντρα, και οι πηγές-κρουνοί βαθιοί κι αστείρευτοι - νερό ζωής, μες στον ξαποσταμό σου ν' αναβλύζουν...

Κάθεσαι στην ξερολιθιά.

Μέσα στην τόση ομορφιά, στην τόση μέσα τη γαλήνη, πώς να σταθεί η ψυχή και τι να στέρξει;

Χινοπωριάτικο πρωί, απ' τις 'Καρυές' μέχρι τα 'Κρούσιανα', δρόμος ζωής, του γλιπωμού το χάζι σου χαρίζει.

Βήμα το βήμα, ως εκεί, που έγνοια των ανθρώπων, με των ιζακιών τους τον καπνό, στο Άπειρο αναθρώσκει...

Τάσος Κανάτσος

Τα κηπώματά μας

Φυσικά δεν είναι τίποτε άλλο από τους κήπους, αλλά μ' αρέσει να τα λέω με το όνομα που τα λέγαμε τα παλιά χρόνια. Τα κηπώματα, τα προπολεμικά χρόνια, ήταν μια απ' τις κυριότερες φροντίδες για κάθε σπίτι γιατί, απ' τον κήπο βγάzaμε το ζαρζαβάτι του σπιτιού για όλη τη χρονιά.

Εκτός απ' το σκάψιμο, το κόπρισμα και το φύτεμα, έπρεπε να φροντιζούμε όλο το καλοκαίρι για το πότισμά τους, γιατί τότε και το νερό ήταν λίγο και τα κηπώματα πολλά. Ο Τσιόλα Τσιούλας (το πραγματικό του όνομα ήταν Νικόλα Κυπαρίσσης) που τον είχαμε για νεροκόπο ήταν πολύ αυστηρός στο πρόγραμμά του. Σούλεγε από ποιόν θα πάρεις το νερό και τι ώρα για να ποτίσεις, κι αν δεν πήγαινες στην ώρα σου, έχανες τη σειρά σου. Αν πάλι τολμούσες να κάνεις καμιά στραβοξυλιά, δεν το είχε σε τίποτα να πάει στον κήπο σου να ξαπλωθεί κάτω και να γκιλνιέται μέσα, να κάνει τον κήπο γης Μαδιάμ, όπως το είχε κάνει σε πολλούς.

Τότε ο κήπος είχε βιοποριστικό χαρακτήρα. Τέτοιον καιρό ο καθένας έβλεπε τι είχε μάσει κι αν τα κομπρολάχανα και τα πράσα ήταν καλά. Δώδεκα οι μήνες, τρανή η φαμιλιά, σχεδόν κανένα σπίτι δεν εξασφάλιζε το ζαρζαβάτι για όλο το χρόνο, αλλά το κάθε σπίτι ήθελε δεν ήθελε, μ' αυτά που είχε βγάλει θα περνούσε όλο το χρόνο.

Με το πέρασμα των χρόνων, έγιναν πολλές αλλαγές, βελτιώθηκαν αισθητά

οι συνθήκες της ζωής μας, αλλά ευτυχώς το μεράκι για τα κηπώματα δεν έλειψε κι απ' τις σημερινές γυναίκες του χωριού μας. Φυσικά εκείνες που μένουν μόνιμα στο χωριό, ξέρουν πόσο ωφέλιμος είναι ο κήπος και από πολύ νωρίς νοιάζονται για όλα. Πρώτη τους φροντίδα είναι να εξασφαλίσουν κοπριά και για του χρόνου. Λιπάσματα δεν μεταχειρίζεται σχεδόν καμία γιατί με την κοπριά όλα είναι πιο νόστιμα.

Όσο για το σκάψιμο, αφού θα είναι όλο τον καιρό στο χωριό, ξέρουν πότε θα κάνουν την κάθε δουλειά. Το ευχάριστο είναι ότι και οι γυναίκες που δε μένουν το χειμώνα στο χωριό, φροντίζουν να μη μείνουν πίσω και προτού να φύγουν κάνουν τις δουλειές που μπορούν και παραγγέλλουν ή πληρώνουν κάποιον να τους κάνει κάποια δουλειά που πρέπει να γίνει στον καιρό της κι όταν θάρθουν κι αυτές την άνοιξη, να μπορούν να βάλουν τον κήπο τους. Μία μόνιμη δυσκολία είναι τα φασουλότσακνα, αλλά κι αυτή ξεπερνιέται. Όλο το καλοκαίρι οι γυναίκες, όπου να βρεθούν, όπου να ιδούν φασουλότσακνα τα κόβουν γιατί ξέρουν ότι τα χρειάζονται πιο πολύ από μεράκι, αλλά η χαρά της κάθε νοικοκυράς είναι νάχει προκομμένο κήπο. Φυσικά δε λείπουν και τώρα τα τρεχάματα, ιδιαίτερα για το πότισμα, αν και έχουμε αρκετά νερά.

Αυτή την εποχή, σχεδόν η πιο πολλή σοδιά μαζεύτηκε. Φέτος όλα τα κηπώματα δεν πήγαν καλά. Πολλά φασόλια

κάπκαν.

Τους γίγαντες σε πολλά κηπώματα τους τρων τα πουλιά. Όσα όμως πέτυχαν, οι νοικοκυρές μαζεύουν τους καρπούς όλο χαρά.

Περνάς έξω απ' τα σπίτια και βλέπεις τις αρμάθες με τα κρεμμύδια και χαίρεσαι. Τώρα αρχίζουν να βγάζουν τις πατάτες και τις καμαρώνεις όταν τις βλέπεις απλωμένες στα μπαλκόνια. Πρέπει να πω ότι φέτος οι ντομάτες και τα καστραβέτσια ήταν σε όλους τους κήπους καλές, αλλά και πολλές. Το φτιάξιμο ντοματοπελιτέ, πάει κι έρχεται.

Αν τα κηπώματα για όλο το χωριό δεν πήγαν καλά, μια άλλη σοδειά πήγε καλά για όλο το χωριό. Ήταν το γάλα. Φέτος οι αδελφοί μας κτηνοτρόφοι, κυριολεκτικά μπλιωντάριασαν τα χωριό με γάλα.

Αν άλλα χρόνια περιοριζόμασταν να πίνουμε το γάλα τους ή να κάνουμε και κανένα γιαούρτι, φέτος η δραστηριότητά μας επεκτάθηκε. Βάλαμε το γάλα στις ντομπολίτσες, το ντομπολίσαμε.

Βγάλαμε αρκετό ωραίο, φρέσκο βούτυρο και χορτάσαμε το αγαπημένο μας ξυνόγαλο. Λυπούμαι ειλικρινά για τον ακριβό μας φίλο Ευριπίδη Ζωγράφο απ' τις Χιονιάδες που μας είχε υποσχεθεί ότι θάρθει στο χωριό μας να φάμε

και να πιούμε ξυνόγαλο, όμως δεν ήρθε. Δουλειά δική του, αυτός ζήμιωσε. Πάντως εμείς τον περιμέναμε με χαρά.

Εκείνο που μας στενοχώρησε κάπως, είναι ότι έχουμε δυο χρόνια που χάλασαν όλα τα φρούτα, ακόμα και οι κάχτες. Επίσης φέτος δεν είχαμε στις κληματαριές και στα κλήματα τα σταφύλια που είχαμε άλλα χρόνια. Όμως το καλό το παλικάρι ξέρει κι άλλο μονοπάτι. Ό,τι κάναμε τ' άλλα τα χρόνια πούχαμε και δικά μας σταφύλια αγοράζαμε μурωδάτα Τυρνάβου, το ίδιο θα κάνουμε και φέτος· θ' αγοράσουμε. Το ρακοκάζανο στο τσιπουράδικο θα δουλέψει και πάλι, το τσουμπούσι θα πάει μια χαρά και καλούμε όλους τους μερακλήδες του ρακιού όπου γης, να μας επισκεφτούν, εμείς θα τους δεχτούμε καλοσυνάτα και τους εγγυόμαστε καλή διασκέδαση.

Μην ξεχνούμε ότι με το οινόπνευμα, κατεβαίνει το πνεύμα.

Καλά κρασιά, Χρόνια πολλά και του χρόνου καλύτερα.

Οξυά, Σεπτέμβριος 1998

Θανάσης Πορφύρης

ΥΓ. Άγνωστες λέξεις

- γκιλνιέται = περιστρέφεται
- μπλιωντάριασαν = πλημμύρισαν

ΑΝΘΩΜΕΛΟ	ΓΡΑΜΜΟΥ
ΓΥΡΗ	ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΠΟΛΤΟΣ
	
ΖΑΡΡΟΣ	ΓΡΗΓΟΡΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ	ΤΗΛ. 0655 29089
	0665 27597

	RADIO-TAXI
	A 84
ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ	
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ	
094-680642	
ΛΑΡΙΣΑ	ΟΙΚΙΑ ΤΗΛ. 552422

11 Οκτώβρη 1998

Οπλιστα το χέρι μου και θα πυροβολήσω. Θα σκοπεύσω και θα βγάλω, από μέσα μου όλα όσα τόσα χρόνια με βασανίζουν.

Θα πυροβολήσω τους ντόπιους κυνηγούς και τους φερτούς. Το κυνήγι στον τόπο μας, στον μικρό αυτό τόπο, είναι το χόμπι των ανδρών μας, των πατέρων μας, των γιων μας. Ένα χόμπι που χρόνο με το χρόνο εξελίσσεται σε ένα αιμοβόρο, φανατικό και αιματοβαμμένο κακό.

Τα θηράματα μειώθηκαν στο ελάχιστο από την καταστροφική, ασυλλόγιστη και ακόρταγη μανία των κυνηγών να σκοτώσουν οπωσδήποτε. Μέσα σε ένα πολεμικό πανηγύρι που διαρκεί από το χάραμα ως και το σούρουπο, δεν αρκούνται σε ένα θήραμα μα σε όσα περισσότερα “σηκώνουν και πάρουν” κατά τη δική τους γλώσσα.

Η λαχτάρα του κυνηγού να ικανοποιηθεί το ένστικτό του και να προβάλλει το εγώ του άπειρες φορές έχει κινήσει το δάχτυλό του χωρίς να σκεφτεί τι βρίσκεται πίσω από το θάμνο και να σκοτώσει το φίλο του, τον αδελφό του, το σύντροφό του.

Τα ξέρουμε, τα ζήσαμε, τα ζούμε σε κάθε κυνηγητική περίοδο. Σήμερα όμως

δε θα σταματήσω εκεί. Θα σκάψω βαθιά στις ψυχές σας κι ας πονέσω. Θα μπω στα προσωπικά σας, στα οικογενειακά σας και αν είναι άδικο αυτά που θα πω σας προκαλώ να με διαψεύσετε.

Φεύγει ο κυνηγός από το σπίτι του μέσα στη νύχτα. Πίσω μένει η γυναίκα και τα παιδιά. Μια γυναίκα που είναι υποχρεωμένη να ασχοληθεί με το νοικοκυριό και τα παιδιά της. Μια γυναίκα που αν δεν παραμελήσει σπίτι και παιδιά δεν έχει καθόλου ελεύθερο χρόνο για τον εαυτό της, μια γυναίκα που καθώς οι ώρες περνούν κυριεύεται από το άγχος μήπως έγινε κάτι κακό.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΘΥΤΗΣ ΜΕ ΘΥΜΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Και όλα αυτά με όλα τα επακόλουθα που όταν οι άντρες τα βρίσκουν μπροστά τους ποτέ δεν θεωρούν τον εαυτό τους υπεύθυνο και υπόλογο.

Μάθετε τους γύρω σας να αγαπιούνται και να σέβονται το βουνό και τη φύση. Αφιερώστε ώρες πολλές σ' αυτή αν σας αρέσει. Σταματήστε όμως να κυνηγάτε, δεν βρισκόμαστε σε εποχή πείνας. Επιτέλους φερθείτε υπεύθυνα απέναντι στους συμπολίτες, την οικογένεια και κυρίως τον εαυτό σας.

Α.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ
Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742
οικία: 9716539

ΠΕΡΙ ΤΑ ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΞ ΑΡΜΑΤΩΝ

Κάστρον, το, στου Κάστρου. 1) από κρημνος και φύσει οχυρός βράχος Βούρμπιανης (ΒΑ) και 2) Λόφος Κερασόβου (ΒΑ) ομοιάζων προς κάστρον. Απαντά και Καστρί, το, στου Καστρί, τοποθεσίας Καστάνιανης (Β) και Φούρκας, όπου σώζονται λείψανα αρχαίου φρουρίου, ως και λόφος Μελισσόπετρας (Δ) Καστέλι, το, στου Καστέλ', τοποθεσία Αμαράντου (Β) ομοιάζουσα με φρούριον.

Περί τα κάστρα της επαρχίας Κονίτσης έχουν δημιουργηθεί και παραδόσεις. Σπουδαιότερη είναι η του Κάστρου της Βούρμπιανης, την οποίαν μοι παρεχώρησεν ευγενώς ο φίλος κ. Ρεμπέλης Χαρ. και αναγράφω: "Οχπάνω 'πο το μύλο το Βακούφικο τ'ς Βούρμπιανης οχπέρ' από το πέτρινο γιοφύρ' είναι μια πέτρα μεγάλ' και τσουρτσουλυτή που τη λεν Κάστρο.

Αυτή η πέτρα απλώνεται από την οχπίσω τη μεριά προς το λάκκο της Σιουμάρας κι είναι απατ'τη, μον' οι ντραγαταραίοι γραπατσώνονται κι ανεβαίνουν στην κορφή στον τσούρτσουλα και φτειάν' με κλαριά την ντραγατσιά για να κάθονται στον ήλιο και να φ'λαν τ' αμπέλια πούναι καρσί στην Μπιζωνιά, στου Τόσ' στες Λόντσες και στο Γιατίκ, γιατί είναι καραούλ'το Κάστρο κι 'εχ' αγνάντιο. Στη ρίζα αυ'νής της πέτρας, εκεί που περνάει ο δρόμος για το Πεσιγκαλο, βαθειά στη γη ζούσ' εδώ και πενήντα - εξήντα χρόνια ένα στοιχειό και φύλαγε ένα κακαβούλ' γιομάτο φλωριά που τάχαν θάψ' εκεί οι κλέφτες. Αυτό το στοιχειό όπως μας μολογούσε ο Μήτρος Πορφύρ'ς από το Σέλιπ, που κε κάνει χρόνια ντρα-

γάτς στη Βούρμπιανη και τόχε ιδεί, ήταν ένα μεγάλο φιδ', ίσια με τρείς τέσσερ'ς οργιές και κονδρό σα λουμάκ, είχε ένα κεφάλ' σαν από μός' χρονιάρικο, κάτι δόντια σαν καρφιά με κατ' μάτια σαν πεντόλιρα και κάθε νύχτα το βάχτ' τα μεσάνυχτα έβγαιν' από τη σπλιά τ' και κατέβαινε παρακατίσα στο ποτάμ' για να πιεί νερό, άκ'σαν τις πέτρες και τα χαλίκια που τα μάζωνε όπως έρουνταν κι είδαν τα μάτια που γυάλιζαν σαν αναμμένα κάρβουνα για εδώ και κείγια... για γκουτζιάμ θεριό με κέρατα!!!

Ένα βραδ' ο Κώτα Μπουρέκας ο μυλωνάς παραμόνεψε οχπάν' από τ' αυλάκι του μύλου με μια τσιάγγρα για να το σκοτώσ' και να του πάρει το πατζέχρ' πούειναι ιλιάτ' για πολλές αρρώστιες και το βάνουν σε μαντζούνια και να βγάλ' και το λαμπυκαρισμένο χρυσαφ'κό πόχ' μέσα σι' άντερα, μόν' άμα τότειδε αρχίν'σε να τρέμει και τόπεσε το ντουφέκ' από τα χέρια κι απόμ'νε ο κάψο Κώτας έτ'σ' αραγμένος απ' το φόβο του, ώσπου πάει ο σύντροφός του ο Κήτο Παπαδήμος και τον ανάφερε. Τώρα έχ κάμποσα χρόνια που δε ματαφάνκε αυτό το στοιχειό. Τι γίνκε... κανένας δεν ξέρει. Ο μακαρίτ'ς ο Λάμπρο Μπούσης μούλεγε πως ξεπροντίστ'ην από το Κάστρο και πάει ψ'λότερα στη σπλιά τ'ς Μελ'σσόπετρας!!!

Το παραπάνω κείμενο, αναφορικά με τα κάστρα της Επαρχίας Κονίτσας, είναι βγαλμένο από τα Ηπειρωτικά Χρονικά-Περιοδικό Σύγγραμμα έτους 1937.

Ιωάννινα 17.6.98

Παπαναστασίου Γεώργιος

Βιβλιοπαρουσίαση

ΞΗΡΟΒΑΛΤΟ

(Ρίζα Πωγωνίσις)

Δεν γνωρίζω να παρουσιάζω βιβλία, αλλά είμαι φοβερά ονειροπόλος και νοσταλγός των χρόνων που έζησα στη γενέτειρά μου, εννοώντας τα παιδικά μου χρόνια τα “ευτυχισμένα “ευτυχισμένα-δύστυχα” χρόνια της ζωής μου.

Επειδή το βιβλίο αυτό αφιερώνεται “σ’ όλους αυτούς, που παλεύουν για να μη σβήσουν οι μνήμες από τα προγονικά κατάλοιπα” θέλω κύριε Τουφίδη να σας πω δυο λόγια, για το βιβλίο αυτό του Κωνστ. Ζ. Φακατσέλη, απ’ τις “εκδόσεις Δωδώνη”, που πραγματεύεται τα έθιμα, παραδόσεις, ιστορία και δράσεων ανθρώπων του Ξηρόβαλτου Πωγωνίου, που όμως εκπροσωπεί και ενδιαφέρει τον κάθε Ηπειρώτη.

Τα λίγα λόγια που θα χρειαστεί να πω γι’ αυτό το πόνημα, το οποίο είναι γεμάτο ντοκουμέντα, ενθυμήματα, φωτογραφίες, ιστορίες απ’ τη ζωή των κατοίκων, ονόματα οικογενειών κλπ κλπ., θα τα δανειστώ από το ίδιο το βιβλίο, γιατί ο γράφων, δεν είναι ο πλέον ειδικός για τέτοιες παρουσιάσεις.

“Στο Β/Δυτικό άκρο της Ηπειρώτικης γης, είναι οι σκιές του παρελθόντος μας, ανάμεσα στα εγκαταλειμμένα σπι-

τια, στους έρημους δρόμους, στα παρατημένα χωράφια, στις χορταριασμένες βρύσες. Λίγες σκόρπιες, βουβές φωνές, θραύσματα του χρόνου που προβάλλονται στον καθρέφτη του παρόντος” γράφει ο Α.Ε.Φ. στον πρόλογο και συνεχίζει:

“Η αξία των πραγμάτων δοκιμάζεται στο χρόνο. Αυτό που αντέχει, έχει αξία. Είμαι σίγουρος, ότι έτσι θα πουν μετά από χρόνια εκείνοι που θα ξεφυλλίσουν αυτό το βιβλίο”.

Λπό, περιεκτικό, αλλά κυρίως ντοκουμέντο. Ο Κώστας Φακατσέλης, δούλεψε πολλά χρόνια, αθόρυβα με πάθος που δεν φαινόταν, αλλά υπήρχε και τον ωθούσε να συλλέξει το σπάνιο υλικό που καταγράφεται εδώ. Ο αναγνώστης των σελίδων που ακολουθούν, μπορεί να διαπιστώσει ότι εδώ είναι γραμμένο ένα κομμάτι από τη δική του ζωή.

Ακόμη κι αν δεν το έζησε ποτέ ακόμη κι αν δεν βρει πουθενά τ’ όνομά του”.

Το συνιστούμε ανεπιφύλακτα. Θα το βρείτε στις εκδόσεις Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννενα, και στο Τηλ. 2923753 Κων. Φακατσέλης.

Νίκος Γαλάνης

ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΣΤΗ ΖΩΣΙΜΑΙΑ ΣΧΟΛΗ

(Καταγόμενοι από την Επαρχία Κόνιτσας και τη Βορ. Ήπειρο)
ΤΟΥ ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Σχολ. Έτος 1896-97

Γ' τάξη Δημοτ. Σχολείου

Κων/νος Παπανικολάου	Βούρμπιανη	ετών 14
Ιωάννης Δ. Σιόλας	Πάπιγκο	ετών 15
Αλκιβιάδης Φορτουνόπουλος	Πάπιγκο	ετών 15

Β' τάξη Δημ. Σχολείου

Κων/νος Ιω. Κωτούλα (Βούρμπιανη)	Ιωάννινα	ετών 12
Αθανάσιος Δ. Τσεκούρας	Ιωάννινα	ετών 13

Σχολ. έτος 1897-1898

τάξη Δ' Γυμνασίου

Σπυρ. Δ. Σούρλας	Πυρσόγιαννη	ετών 18
------------------	-------------	---------

Τάξη Γ' Γυμνασίου

Νικόλαος Χ. Ιατρίδης	Πυρσόγιαννη	ετών 17
Νικόλαος Γ. Μπεκιάρης	Κόνιτσα	ετών 18

Τάξη Β' Γυμνασίου

Δημήτριος Παπαϊωάννου	Πάπιγκο	ετών 16
Πέτρος Ι. Πισινάκης	Βεράτι	ετών 16

Τάξη Α' Γυμνασίου

Γεώργιος Δ. Γράβος	Τούρναβον	ετών 16
Χαράλαμπος Κ. Λαμπρίδης	Κόνιτσα	ετών 16
Αριστείδης Ν. Ρούτσας	Τεπελένι	ετών 16
Ιωάννης Δ. Σιόλας	Πάπιγκο	ετών 16

Γ' τάξη Δημοτ. Σχολείου

Αθανάσιος Χρ. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ετών 14
Γεώργιος Χ. Ιατρίδης	Πυρσόγιαννη	ετών 17
Κων/νος Ι. Κωτούλας	(Βούρμπιανη) Ιωάννινα	ετών 13

Ευάγγελος Μ. Κατσιάνης	Β΄ τάξη Δημοτ. Σχολείου Σαμαρίνα	ετών 13
Σχολ. έτος 1898-1899		
Νικόλαος Χ. Ιατρίδης	Τάξη Δ΄ Γυμνασίου Πυρσόγιαννη	ετών 18
Νικόλαος Γ. Μπεκιάρης	Κόνιτσα	ετών 19
Πέτρος Μ. Πισινάνης	Τάξη Γ΄ Γυμνασίου Βεράτιον	ετών 17
Πολυχρόνης Β. Αδαμίδης	Τάξη Γυμνασίου Μπούχαλη Πρεμετής	ετών 16
Αθανάσιος Χρ. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ετών 15
Γεώργιος Χ. Ιατρίδης	Πυρσόγιαννη	ετών 18
Βασίλειος Α. Λαζαρίδης	Πάπιγγο	ετών 14
Σεΐτ Μπαμπατζιάν	Ιωάννινα	ετών 18
Λεωνίδας Β. Αδαμίδης	Γ΄ τάξη Δημ. Σχολείου Μπούχαλη Πρεμετής	ετών 14
Ευάγγελος Μικ. Κατσιάνης	Β΄ τάξη Δημ. Σχολείου Σαμαρίνα	ετών 14
Νικόλαος Ι. Σπανός	Α΄ τάξη Δημοτ. Σχολείου Σαμαρίνα	ετών ;
Σχολ. έτος 1899-1900		
Πέτρος Μ. Πισινάνης	Δ΄ τάξη Γυμνασίου Βεράτιον	ετών 18
Δημήτριος Παπαϊωάννου	Πάπιγγο	ετών 18
Αριστείδης Ν. Ρούτσας	Γ΄ τάξη Γυμνασίου Τεπελένι	ετών 18
Πολυχρόνης Β. Αδαμίδης	Β΄ τάξη Γυμνασίου Μπούχαλη Πρεμετή	ετών 17
Γεώργιος Χ. Ιατρίδης	Πυρσόγιαννη	ετών 19
Βασίλειος Α. Λαζαρίδης	Πάπιγγο	ετών 15
Σεΐτ Μπαμπατζιάν	Ιωάννινα	ετών 19
Ιωάννης Λουκά Δημάρατος	Α΄ τάξη Γυμνασίου Βούρμπιανη	ετών 17
Μιλτιάδης Δημάρατος	Γ΄ τάξη Δημοτ. Σχολείου Βούρμπιανη	ετών 16
Νικόλαος Χ. Ζήκος	Βούρμπιανη	ετών 14

Ηλίας Χ. Σταυρίδης Βούρμπιανη ετών 14

Β' τάξη Δημοτ. Σχολείου

Ευστάθιος Χρ. Αγγελίδης Πρεμετή ετών 15

Θεμιστοκλής Σπ. Αδαμίδης Πρεμετή ετών 13

Ιωάννης Γ. Δούκας Καστάνιανη Κονίτσας ετών 13

Α' τάξη Δημ. Σχολείου

Κύρκας Γ. Φούντος Βούρμπιανη ετών 12

Σχολικόν Έτος 1900-1902

Δ' τάξη Γυμνασίου

Πολυχρόνης Αδαμίδης Μπούχαλη Πρεμετής ετών 18

Γεώργιος Αναγνωστόπουλος Πάπιγκο ετών 16

Σαήτ Μπαμπατζιάν Ιωάννινα ετών 20

Β' τάξη Γυμνασίου

Γεώργιος Χ. Ιατρίδης Πυρσόγιαννη ετών 21

Βασίλειος Λαζαρίδης Πάπιγκο ετών 17

Α' τάξη Γυμνασίου

Πέτρος Ν. Γκατσόπουλος Βοντσικόν ετών 18

Μιλτιάδης Λ. Δημάρατος Βούρμπιανη ετών 17

Νικόλαος Χ. Ζήκος Βούρμπιανη ετών 15

Γ' τάξη Δημοτικού Σχολείου

Ευστάθιος Χ. Αγγελίδης Πρεμετή ετών 16

Θεμιστοκλής Σ. Αδαμίδης Πρεμετή ετών 16

Β' τάξη Δημοτικού

Τσοφώλης Μιχαήλ (Βούρμπιανη) ετών 12

Α' Δημοτικού Σχολείου

Κύρκας Γ. Φούντος Βούρμπιανη ετών 13

Έτος 1901-1902

Δ' τάξη Γυμνασίου

Πολυχρόνης Β. Αδαμίδης Μπούχαλη Πρεμετή ετών 19

Γεώργιος Πολ. Αναγνωστόπουλος Πάπιγκο ετών 17

Αλκιβιάδης Χ. Φορτουνόπουλος Πάπιγκο ετών 20

Σαήτ Μπαμπατζιάν Ιωάννινα ετών 21

Γ' Γυμνασίου

Λεωνίδας Β. Αδαμίδης Μπούχαλη Πρεμετής ετών 18

Γεώργιος Ιατρίδης Πυρσόγιαννη ετών 22

	Β' τάξη Γυμνασίου	
Νικόλαος Α. Λάππας	Πάπιγγο	ετών 14
Γεώργιος Δ. Τσανάδης	Μόλιστα	ετών 16

	Α' τάξη Γυμνασίου	
Θεμιστοκλής Αδαμίδης	Πρεμετή	ετών 15
Ευστάθιος Αγγελίδης	Πρεμετή	ετών 17
Νικόλαος Ζήκος	Βούρμπιανη	ετών 15
Χαράλαμπος Ν. Ρεμπέλης	Βούρμπιανη	ετών 14

	Α' τάξη Δημοτ. Σχολείου	
Νικόλαος Δ. Βενζαδές	Ιωάννινα-Βούρμπιανη	ετών 10
Κων/νος Ι. Κύρκας	Βούρμπιανη	ετών 13

Σχολ. Έτος 1902-1903

	Δ' Τάξη Γυμνασίου	
Λεωνίδας Β. Αδαμίδης	Μπούχαλη Πρεμετή	ετών 19
Γεώργιος Ιατρίδης	Πυρσόγιαννη	ετών 23

	Γ' τάξη Γυμνασίου	
Μιλτιάδης Λ. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ετών 19
Γεώργιος Δ. Τσανάδης	Μόλιστα	ετών 17

	Β' τάξη Γυμνασίου	
Θεμιστοκλής Δ. Αδαμίδης	Πρεμετή	ετών 16
Ευστάθιος Χρ. Αγγελίδης	Πρεμετή	ετών 18
Βασίλειος Ι. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ετών 19
Νικόλαος Χ. Ζήκος	Βούρμπιανη	ετών 16
Νικόλαος Α. Λάππας	Πάπιγγο	ετών 15

	Β' τάξη Γυμνασίου	
Χαράλαμπος Ν. Ρεμπέλης	Βούρμπιανη	ετών 15
Χριστόδουλος Δ. Στουκίδης	Πάπιγγο	ετών 16

	Α' τάξη Γυμνασίου	
Απόστολος Γ. Γκικολεύκος	Πάπιγγο	ετών 15
Δημήτριος Κ. Ιωαννίδης	Πάπιγγο	ετών 15

	Β' τάξη Δημοτ. Σχολείου	
Κων/νος Ιω. Κύρκας	Βούρμπιανη	ετών 14
Νικόλ. Δ. Βενζαδές	Βούρμπιανη Ιωάννινα	ετών 11
Γεώργιος Ν. Σκαπαράς	Ιωάννινα	ετών 13
Μιχαήλ Ι. Τσιοφώλης	Ιωάννινα	ετών 12
Ιωάννης Δ. Τζόγιας	Ιωάννινα Βούρμπιανη	ετών 11

(συνέχεια στο επόμενο)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω από τις στήλες της "ΚΟΝΙΤΣΑΣ" του φίλου και συμπατριώτη μου, που για δεύτερη τετραετία με τίμησαν με την ψήφο τους, δίνοντάς μου τη δυνατότητα ως Νομαρχιακός Σύμβουλος να συνεχίσω τον αγώνα για την κοινή προσπάθεια, την ανάπτυξη του Νομού Ιωαννίνων.

Είναι για μένα μια δικαίωση των όσων έπραξα τα προηγούμενα χρόνια στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, στην Περιφερειακή Διοίκηση Ν. Ιωαννίνων, ως Περιφερειακός Διευθυντής, στο Δήμο Ιωαννιτών, ως Γενικός Γραμματέας και μια ανανέωση της εμπιστοσύνης προς το πρόσωπό μου για ανιδιοτελή προσφορά από το νέο μετερίζι.

Διαβεβαιώνω όλους τους συμπατριώτες ότι θα αγωνιστώ με όλες μου τις δυνάμεις για να βγεί ο τόπος μας από την εγκατάλειψη και την απομόνωση.

Στη δύσκολη, αλλά ελπιδοφόρα αυτή προσπάθεια πιστεύω ότι οι συμπατριώτες μου με τις Αδελφότητες και τους Συλλόγους τους και από τις στήλες της "ΚΟΝΙΤΣΑΣ" θα αναδείξουν τα προβλήματα του τόπου, έτσι ώστε όλοι μαζί οι αγωνισθούμε για να δρομολογήσουμε τις λύσεις τους.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΠ. ΠΑΤΣΟΥΡΑΣ
Γεν. Γραμματέας Δήμου Ιωαννιτών
Νομαρχιακός Σύμβουλος

Εκδήλωση Εθν. Μνήμης

Το Πνευματικό Κέντρο Δήμου Κόνιτσας και ο Πολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος "οι Ρίζες" πραγματοποίησαν στην αίθουσα του Δημαρχείου στις 26 Σεπτεμβρίου, εκδήλωση για τα 76 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή.

Ο κεντρικός ομιλητής κ. Αθαν. Παπανικολάου, φιλόλογος και πρόεδρος Συλλόγου Καππαδόκων Μαυρολόφου Βόλου, αναφέρθηκε στα γεγονότα της εποχής εκείνης, αφού προηγουμένως η Λυκειάρχης κ. Επίχαρης Μιχαηλίδου (Μικρασιατικής καταγωγής) με διαφάνειες κατατόπισε το ακροτήριο για τον πολιτισμό και τη ζωή των Μικρασιατών πριν από την καταστροφή.

Το χορευτικό της Αδελφότητας Ποντίων και Μικρασιατών Ανατολής Ιωαννίνων παρουσίασε Ποντιακούς χορούς και ο Μορφωτικός Σύλλογος Κοκκινοχώματος Νομού Καβάλας, Καππαδοκικούς χορούς.

Σε άλλη αίθουσα του Δημαρχείου στήθηκε έκθεση φωτογραφιών και διαφόρων αντικειμένων οικιακής χρήσης κ.α. από τις "χαμένες πατρίδες".

Μετά την εκδήλωση, όσοι παρευρέθηκαν, είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν φαγητά και γλυκίσματα Καππαδοκίας, σε μια μικρή δεξίωση.

Η εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία, αφού η αίθουσα γέμισε αφυκτικά από πολύ κόσμο που χειροκρότησε θερμά τους ομιλητές και τα χορευτικά.

Οι ξεριζωμένοι πρόσφυγες που ζουν στην Κόνιτσα θυμήθηκαν με συγκίνηση την παλιά τους πατρίδα και οι νεώτεροι αναβαφτίστηκαν στις μνήμες των προγόνων τους.

Στους οργανωτές που χάρισαν σε όλους μας μια ενδιαφέρουσα και συγκινητική βραδιά, εκφράζουμε τα συγχαρητήριά μας.

Σ.Τ.

Κρίσεις για το βιβλίο
του κ. Ι. Λυμπερόπουλου
“Ο Αλή Πασάς και οι βαθύτερες
καταβολές των πολιτιστικών
επιδιώξεών του”.

Αγαππτέ μου κύριε Λυμπερόπουλε,

Με μεγάλο ενδιαφέρον διάβασα το βιβλίο σας για τον Αλή Πασά που είχατε την καλωσύνη να μου στείλετε. Η επί χρόνια σταθερή ενασχόλησή μου με το ίδιο θέμα, μου επιτρέπει να σας πω ότι βρήκα άκρως ενδιαφέρουσα την ανάδειξη της σημασίας της σχέσης του με την μητέρα του Χάμκω στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του νεαρού Αλή και γενικότερα την “ψυχολογική” ματιά που ρίχνετε στο πρόσωπό του.

Αλλά και η Κονιτσιώτικη παράμετρος αυτής της προσέγγισης είναι επίσης ενδιαφέρουσα. Με κάποιες μικρές επιφυλάξεις, θα μπορούσε κανείς εύκολα να συμφωνήσει ότι οι Μπέδες της Κόνιτσας ήσαν εξισλαμισμένοι χριστιανοί, παλαιοί τοπικοί αξιωματούχοι του Δεσποτάτου. Το πρόβλημα όμως της ελληνομάθειας είναι περισσότερο περίπλοκο. Φυσικά δεν κάνουμε “ζωολογία”, αλλά έχουμε μπροστά μας, ως υπεύθυνοι μελετητές, προβλήματα που απαιτούν απάντηση. Ελληνόγλωσσοι ναι οι Κονισιώτες μπέδες, αλλά μόνον; Δεν είναι δίγλωσσοι (Αλβανικά-Ελληνικά); Αλλά, αν είναι έτσι, αυτό σημαίνει βέβαια και άλλο.

Ας είναι. Το βιβλίο σας είναι καλογραμμένο, με έγκυρα και καλοδιαλεγμένα επιχειρήματα και πιστεύω ότι απο-

τελεί μια αξιοπρόσεκτη συμβολή στις Ηπειρωτικές σπουδές, που παρά την επί δεκαετίες τώρα αξιόλογη ανάπτυξή τους, επιδέχονται ακόμη νέες προσεγγίσεις που να μας απομακρύνουν κάπως από τα μυθολογικά κεκτημένα. Σ’ αυτή την κατηγορία νομίζω ότι τοποθετείται η δική σας εργασία.

Αθήνα 22/10/98

Φιλικότατα

Βασίλης Παναγιωτόπουλος
Διευθυντής ΚΝΕ/ΕΙΕ
(ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ)

ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΚΟΥΝΤΑΣ

Γεννήθηκε στα Καβάσιλα το 1958 από την Μαγδαληνή και τον Βασίλη Γκούντα. Από μικρός με μια σφενδόνα κρεμασμένη στο λαιμό. Τελειώνοντας το Δημοτικό Σχολείο πήγε να μάθει την τέχνη του μαραγκού, του Χριστού όπως έλεγε. Στα 14 του σκοτώνει τον πρώτο λαγό με ένα μονόκαννο, έναν “παλιογκρά”. Δεινός σκοπευτής, καλός μάστορας τέλειος οικογενειάρχης.

Οκτώβριος του 1998. Ημέρα των εκλογών. Όλοι η παρέα όπως πάντα είχε βγεί για κυνήγι. Να κάνουμε μια γύρα στα γρήγορα. Μετά θα πάμε για την ψήφο και για κουτσομπολιό.

Όμως η μοίρα τα ήθελε διαφορετικά. Η φύση που τόσο είχε αγαπήσει ο Νάσιος, τον κράτησε κοντά της.

Εκεί στο καρτέρι. Έφυγε τόσο γρήγορα και ήσυχα, κανείς δεν πιστεύει ακόμη ότι λείπει. Θα είσαι για πάντα στην καρδιά μας και στη σκέψη μας. Στο καλό ξάδελφε Θανάση.

Σωτήρης Φιλ. Νικολάου

ΣΧΟΛΙΑ

Μετά τις Εκλογές

Κατ' αρχήν θα ήθελα να συγχαρώ τον Δήμαρχο καθώς και όλους τους Δημοτικούς Συμβούλους και να τους ευχηθώ καλή δύναμη για το μεγάλο φορτίο που θα αναλάβουν στους ώμους τους.

Τα προβλήματα τόσο της Κόνιτσας όσον και των 24 χωριών που αποτελούν τον νέο Δήμο είναι πολλά και γιαυτό θα πρέπει να έχουν όλοι αγάπη μεταξύ τους καθώς και ομόνοια για να μπορέσουν να τα αντιμετωπίσουν και να εργασθούν για το καλό του τόπου και όχι για ατομικά συμφέροντα.

Ο λαός έκανε το χρέος του με την ψήφο του. Πρέπει τώρα και αυτοί να φανούν αντάξιοι της εμπιστοσύνης του λαού και να αποδείξουν πως η ψήφος δεν πήγε χαμένη.

Όσον αφορά τους νεοεκλεγέντες συμβούλους θα ήθελα να τους πω τα εξής:

Θα πρέπει να είναι πάντα πρόθυμοι και ενεργητικοί για να μην διαψεύσουν τις ελπίδες του λαού.

Αυτά όσον αφορά τον Δήμο και τους Δημοτικούς Συμβούλους.

Και τώρα γεννάται το ερώτημα προς όλους εμάς που αποτελούμε τον νέο Δήμο.

Εμείς δεν έχουμε μέρισμα ευθύνης σ' αυτή την μεγάλη προσπάθεια που ξεκινάει;

Ασφαλώς έχουμε

Ας μην ξεχνούμε πως για να πετύχουμε όλα αυτά που αναφέρουμε πιο πάνω θα πρέπει να συμβάλουμε όλοι στο μεγάλο έργο που ξεκινάει.

Ας μην τα περιμένουμε όλα από τον Δήμο.

Έχουμε χρέος όλοι, όταν βλέπουμε κάτι που αφορά και έχει σχέση με τον Δήμο, να φροντίζουμε να ενημερώνεται ο Δήμος για να μπορεί στη συνέχεια να δώσει λύση.

Ο κάθε ένας θα κάνει ό,τι μπορεί σε συνεργασία με τον Δήμο και έτσι ενωμένοι θα μπορέσουμε να προκόψουμε και να δώσουμε λύσεις στα προβλήματά μας.

Εζνεπίδης Λουκάς

12.10.1998

Κυνηγών κατορθώματα

Στις 11/10/98 συνέβη στην περιοχή μας άλλο ένα περιστατικό φόνου σε κυνηγετική εξόρμηση, βυθίζοντας στη θλίψη τους συγγενείς του θύματος και όλους

τους κατοίκους της μικρής μας πόλης.

Είναι η πολλοστή φορά που διαδραματίζονται τέτοια απαράδεκτα γεγονότα. Λίγα χρόνια πριν, πατέρας σκότωσε το παιδί του, άλλος σκότωσε το φίλο του, πέρισι, στη Φούρκα είχαμε άλλο σκοτωμό και φέτος άλλον....

Κάθε χρόνο, όλο και κάποιος συνάνθρωπος μας χάνεται άδικα από την επιπολαιότητα, τη βιασύνη και τη λαιμαργία που έχουν κάποιοι "κυνηγοί".

Νομίζουμε ότι το κακό έχει παραγίνει και για να το περιορίσουμε πρέπει να ληφθούν κάποια μέτρα από την Πολιτεία.

Εμείς προτείνουμε, να αναλάβει το Δασαρχείο μια μέρα πριν από την κυνηγετική περίοδο, να καλεί όλους τους κυνηγούς της κάθε περιοχής σε μια διάλεξη, όπου θα παίρνουν μερικά μαθήματα "κυνηγετικής αγωγής".

Δεν είναι σωστό να παίρνει ο καθένας μια καραμπίνα και να αυτοχαρακτηρίζεται κυνηγός, πυροβολώντας προς κάθε κατεύθυνση.

Τι σόι κυνηγός είναι αυτός που πηγαίνει -υποτίθεται- να διασκεδάσει με το χόμπυ του και πυροβολεί σε ό,τι κινείται μέσα σ' ένα πυκνό δάσος χωρίς να ιδεί που ρίχνει;

Ο συνετός κυνηγός πρέπει να περιμένει να ιδεί στο ξέφωτο τι θα πεταχτεί προς τα έξω και μετά να πυροβολήσει, όχι να ρίχνει στα τυφλά. Μερικοί τουφεκούν προς κάθε κατεύθυνση, χωρίς να υπολογίζουν ότι πίσω από τους θάμνους μπορεί να υπάρχει κάποιος άλλος. Ας τους γίνεται λοιπόν ένα ειδικό μάθημα συμπεριφοράς, μήπως λιγοστέψουν τα θλιβερά συμβάντα που προαναφέραμε: μήπως σταματήσει κι αυτό το αίσχος που παρατηρείται στους δρόμους: όλες οι ταμπέλες, δηλαδή, να είναι "κόσκινο" από την "παιδιάστικη" συμπεριφορά των ασυνείδητων τουφεκάδων που δοκιμάζουν επάνω τους τη σκοπευτική τους δεινότητα...

Σ.Τ.

Πολλά χρήματα ξοδεύτηκαν από όλους τους συνδυασμούς κατά την προεκλογική περίοδο. Αρχίζοντας από τους υποψήφιους Νομάρχες και νομαρχιακούς Συμβούλους και καταλήγοντας στους πιο μικρούς Δήμους, το τι χαρτί σκορπίστηκε, δε λέγεται. Και τι χαρτί. Έγχρωμες φωτογραφίες σε χαρτί πολυτελείας. Άσε τα διαφημιστικά "τρυκ" στις τηλεοράσεις κ.α.

Αν προσθέσουμε και κάτι ποσά που ψιθυρίζουν οι "κακές γλώσσες, για την εξαγορά ψηφοφόρων, συνολικά σ' όλη τη χώρα οι δαπάνες του προεκλογικού αγώνα είναι τεράστιες.

Πολλά έξοδα για να εκλεγούν Άρχοντες να "υπηρετήσουν" τα συμφέροντα των πολιτών...

Δεν θα ήταν καλύτερο να χρησιμοποιηθούν αυτά τα χρήματα για κάποιες άμεσες ανάγκες του λαού;

* Και πλαστικές σημαίες έκαναν την εμφάνισή τους ξανά σε κάποιες μεγάλες προεκλογικές συγκεντρώσεις. Να ιδούμε, τέλος πάντων, πότε θα σοβαρευτούμε σ' αυτόν τον τόπο.

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις 8/9, γιορτή της Παναγίας "Στομιώπισσας" αρκετός κόσμος επισκέφτηκε το Μοναστήρι στη χαράδρα του Αώου.

* Στις 20/9 άνοιξε το "παζαρόπουλο" στην Κόνιτσα. Αρκετή δουλειά έκαναν οι παζαριώτες και ο Δήμος εισέπραξε το ποσό 8,5 εκατομ. περίπου.

* Άνοιξαν τα εκλογικά κέντρα των τριών συνδυασμών στο Κέντρο της Κόνιτσας, αλλά και στο Δήμο Μαστοροχωριών εντείνεται η προεκλογική δραστηριότητα από τους 3 συνδυασμούς.

* Στις 7, 8, 9 Οκτωβρίου μίλησαν σε συγκεντρώσεις στην Κεντρ. Πλατεία Κόνιτσας οι τρεις υποψήφιοι Δήμαρχοι του διευρυμένου Δήμου Κόνιτσας.

* Από την παραμονή των εκλογών άρ-

χισαν να καταφθάνουν τα λεωφορεία με τους ψηφοφόρους από την Αθήνα.

* Την Κυριακή, με πολύ καλό καιρό και σε ήρεμο κλίμα, προσήλθαν στις κάλπες οι πολίτες για να εκλέξουν Δημοτικούς Συμβούλους, παρέδρους στις Κοινότητες, Νομάρχες και Νομαρχ. Συμβούλους.

Τα αποτελέσματα αναφέρουμε λεπτομερώς σε προηγούμενες σελίδες. Ευτύχημα για τους ψηφοφόρους που ήρθαν από μακριά, ήταν ότι δεν είχαμε επανληπτικές εκλογές, γιατί ο Νομάρχης και οι Δήμαρχοι εκλέχτηκαν από την πρώτη Κυριακή, αφού τα ποσοστά ξεπέρασαν το 50%.

* Ένδεκα χιλιάδες περίπου ήταν οι λουόμενοι στα ιαματικά λουτρά Καβασίλων κατά τη θερινή περίοδο.

* Συνεχίζονται οι εργασίες για τη θεμελίωση της Δημοτ. Αγοράς, δίπλα από τη Στρατ. Λέσχη στην Κόνιτσα.

* Κρούσματα κλοπής αυτοκινήτων είχαμε τον τελευταίο καιρό στην Κόνιτσα.

* Με λαμπρότητα γιορτάστηκε η Επέτειος τς 28ης Οκτωβρίου 1940 με ομιλίες στα Σχολεία την παραμονή, δοξολογία το πρωί της 28ης στο Ναό του Αγ. Κοσμά, επιμνημόσυνη Δέηση στο μνημείο πεσόντων, παρέλαση μαθητών και Στρατού στην Πλατεία, ομιλία από το δάσκαλο του Γ' Δημ. Σχολείου στην αίθουσα του Δημαρχείου και Δεξίωση για τους πολίτες. Τη γιορτή έκλεισαν τα χορευτικά των μαθητών με Δημοτικούς χορούς στην κεντρ. Πλατεία.

* Μετά το χιονάκι της 26ης Οκτωβρίου στις κορφές των βουνών, με διακάδες μας αποχαιρέτησε ο Οκτώβρης.

Επιτυχίες Νέων

Ο Αθανάσιος Σιράτος από το Μάζι πέτυχε στην Οδοντιατρική Θεσ/νίκης.

* Η Παρασκευή Γεωργ. Δερμιτζάκη, κόρη του Προέδρου Συλλόγου Γανναδιωτών Κόνιτσας, πήρε το πτυχίο Ιατρικής από το Πανεπιστήμιο Πατρών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Ο Σπύρος και η Μαρία Γαϊτανίδη απόχτησαν στην Κόνιτσα στις 25/8 αγοράκι.

* Στις 10/9 η γιατρός Βικτωρία Σταυρίδου Τσαλιγοπούλου από το Ελεύθερο απόχτησε αγοράκι στη Θεσ/νίκη.

* Στις 22/9 ο Αντώνης και η Αντωνία Νάτση από τη Λαγκάδα απόχτησαν κοριτσάκι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στις 16/8 ο Σωκράτης και η Βασιλική Μούρα βάπτισαν το αγοράκι τους στην Κόνιτσα. Όνομα Αλέξανδρος.

* Στις 13/9 βάπτισαν το αγοράκι τους στην Κόνιτσα, ο Στέφανος και η Κατερίνα Μουρεχίδη. Όνομα Βασίλειος.

* Ο Δημήτρης και η Αμαλία Μπρούμα βάπτισαν στην Κόνιτσα, στις 27/9, το κοριτσάκι τους. Όνομα: Ευανθία.

* Ο Βασίλης και η Χριστίνα Λάμπρου βάπτισαν στην Καλλιθέα το αγοράκι τους. Όνομα: Γεώργιος.

Νονοί: Ο Θωμάς και η Μαρία Βαγενά.

* Στις 10/10 βάπτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους ο Κώστας και η Ελένη Κίτσου. Όνομα : Ανδριάνα.

ΓΑΜΟΙ

Στις 22/8 έγιναν στα Γιάννινα (Αρχιμανδρειό) οι γάμοι του ποδοσφαιριστή Γιώργου Κατερίνη και της Χρυσούλας Π. Καρρά από την Ηλιόρραχη.

* Στην Κόνιτσα έγιναν στις 30/8 οι γάμοι του Νίκου Γαϊτανίδη και της Ευφροσύνης Μπόλου από το Επαχώρι.

* Στις 27/9 παντρεύτηκαν στην Κόνιτσα ο Νίκος Στράτος και η Γαρουφαλιά Νούτσου.

* Ο Κώστας Παπαγαλάκης και η Αλεξάνδρα Δαμιανίδη, παντρεύτηκαν στο Ωραιόκαστρο στις 27/9.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Την 1η Σεπτεμβρίου πέθανε και κηδεύτηκε στο Αίγιο ο Χρήστος Π. Τσιλίφης ετών 88, από την Τράπεζα Κόνιτσας.

Στη μνήμη του σεβαστού τους παππού, τα εγγόνια του Μιχάλης και Αριάνδη Ντίνου, Γιώργος Μαρίνα-Ουρανία - Χρήστος Καρυοφύλλη και Χρήστος Τσιλίφης, προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 10.000 δρχ.

* Στην Καλαμάτα πέθανε στις 10/9 ο Γεώργιος Μπεσμπέας ετών 57.

* Την 1η Οκτωβρίου πέθανε στην Αθήνα η Ευανθία Κυπαρίσση, 88 ετών, και κηδεύτηκε στο χωριό της Οξυά.

* Στις 8/10 πέθανε στα Γιάννινα ο Θεοφάνης Αλεξίου και κηδεύτηκε στο χωριό του Πυρσόγιαννη. Τα ανήψια του Δημήτρης και Τούλα Καλλύνη, προσφέρουν στη μνήμη του 2.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

* Στην Κόνιτσα πέθανε στις 4/10 ο Ρεμζής Μέτου ετών 69.

* Στην Αθήνα πέθανε και κηδεύτηκε ο Γιάννης Σπανός από την Πηγή Κόνιτσας ετών 86, στις 14/10.

* Στις 27/10 πέθανε στα Γιάννινα ο δάσκαλος Γιάννης Βίλλης ετών 64.

* Στις 20/10 πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό του Λαγκάδα ο Παναγιώτης Κληματάς ετών 88.

**ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΟΥ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ (Εκλογές 11/10/98)**

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗ Ποσοστό 57% ψήφοι

ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	-411	σταυρούς
ΒΛΑΧΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	-377	»
ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΘΩΜΑΣ	-317	»
ΝΤΙΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	-294	»
ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	-293	»
ΓΑΡΓΑΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	-276	»
ΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ ΧΡΟΝΗΣ	- 266	»
ΓΑΙΤΑΝΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	-257	»
ΛΑΚΚΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ	-255	»
ΜΠΟΥΖΟΥΛΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	-236	»
ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ		(Πάρεδρος Μαζίου)

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ - Ποσοστό 27%

ΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ	293
ΤΣΙΠΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	174
ΡΟΜΠΟΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	168

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΦΑΣΟΥΛΗ - Ποσοστό 16%

ΦΑΣΟΥΛΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ 163 σταυροί

Νομαρχ. Σύμβουλος; **ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΕΛΕΝΗ**

ΠΑΡΕΔΡΟΙ

Αγ. Βαρβάρα: Στάγιος Γρηγ.

Αγ. Παρασκευή: (Δεν ψήφισαν)

Αειτόπετρα: Κολόκας Δημ

Αηδονοχώρι: Ζηκάκης Παντ.

Αμάραντος: Ζακόπουλος Βασ.

Άρματα: Γιαννάκος Χρ.

Γανναδιό: Χήρας Ανδρέας

Ελεύθερο: Γούρης Στεφ.
Εξοχή: Μπουζούλας Γεωργ.
Ηλιόραχη: Καρράς Νικ.
Καβάσιλα: Γεωργίου Παναγ.
Καλλιθέα: Λάκκας Βασ.
Κλειδωνιά: Καραφλιάς Χαρίσης
Μάζι: Στράτος Πασχ.
Μελισσόπειρα: Χρήστου Δημ.
Μόλιστα: Δόβας Βασ.
Μολιβδοσκεπάστη: Μάνης Μιχ.
Μοναστήρι: Βέργος Αντ.
Νικάνορας: Παπαχαρίση Όλγα
Πάδες: Κουφός Ανδρ.
Παλαιοσέλλι: Ραμόπουλος Αποστ.
Πηγή: Ζώτος Πασχ.
Πουρνιά: Αθανασίου Χρ.
Πύργος: Ταμπάκης Δημ.

ΔΗΜΟΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Συνδυασμός Γρηγ. Παπανώτη ψήφοι: 1226- ποσοστό 51,91%
Συνδυασμός Χρ. Φασούλη ψήφοι: 903 - ποσοστό 38,23%
Συνδυασμός Γεωργ. Ζήνδρου ψήφοι; 233- ποσοστό 9,86%

Δήμαρχος: Γρηγ. Παπανώτης από Πληκάτι.
Δημοτ. Σύμβουλοι από Συνδ. Γρ. Παπανώτη.
Παπαγεωργίου Βασ. από Πυρσόγιαννη με 251 σταυρούς
Παπαδιαμάντης Νικ. από Χιονιάδες με 193 σταυρούς.
Παπαγεωργίου Γεωργ. από Γοργοπόταμο με 182 σταυρούς.
Ζαφείρης Θωμάς από Πυρσόγιαννη με 154 σταυρούς.
Ντίνης Βασ. από Λαγκάδα με 149 σταυρούς
Στεργίου Γρηγ. από Ασημοχώρι με 149 σταυρούς
Κύρκας Γκόσιος από Καστανέα με 147 σταυρούς

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ Χ. ΦΑΣΟΥΛΗ

Φασούλης Χρ. από Κεφαλοχώρι
Παπαδημητρίου Κων. από Δροσοπηγή με 188 σταυρούς
Μπίμπας Γεωργ. από Καστανέα με 145 σταυρούς

ΑΠΟ ΤΟΝ Γ' ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ Ο ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΖΗΝΔΡΟΣ ΓΕΩΡΓ (Από την Πλαγιά)

ΠΑΡΕΔΡΟΙ

Ασημοχώρι: Στεργίου Αριστ.
Βούρμπιανη: Σκούφτας Γεωργ.
Γοργοπόταμος: Ρούμελης Παντ.
Δροσοπηγή: Κουτρομπίνας Χρ.

Καστανέα: Γραβάνης Δημ.
Κεφαλοχώρι: Κολωνιάρης Απ.
Λαγκάδα: Μούσιος Χαραλ.
Οξυά: Τσίμας Νικ.
Πλαγιά: Καραγιάννης Μιχ.
Πληρκάτι: Βασάκος Σπυρ.
Πυρσόγιαννη: Κουρλός Αντ.
Χιονιάδες Ζωγράφος Ευριπ.

ΤΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΤΩΝ ΠΕΚΛΑΡΙΤΩΝ

(η συνέχεια από τη σελ. 277)

Η προεδρίνα με το μικρό κοριτσάκι του οδηγού του πούλμαν σε όλο το δρόμο χόρευαν και τραγουδούσαν ξεσηκώνοντας τους πάντες στο λεωφορείο.

Η διαδρομή της επιστροφής ήταν φανταστική, τα όργανα ήταν υπέροχα, οι τραγουδιστές γραφικοί και με συνοδό το όμορφο φεγγάρι δεν καταλάβαμε πώς περάσαμε, την Κατάρρα - Μέτσοβο - Γιάννενα, κανείς δεν κουράστηκε, κανείς δεν ζαλίστηκε και όλοι λέγαμε να μην τελειώσει η διαδρομή.

Όλα όμως έχουν κάποιο τέλος. Φθάσαμε στην Πηγιά (Πεκλάρι) και όλοι με ένα στόμα ευχηθήκαμε του χρόνου να είμαστε γεροί να ξανανταμώσουμε.

Πήρα το θάρρος να γράψω για το αντίαμωμα για να το διαβάσουν αυτοί που δεν μπόρεσαν να έρθουν, οι ξενιτεμέ-

νοι μας για να συγκινηθούν και ίσως καταφέρουν να βρεθούν και αυτοί στο επόμενο αντίαμωμα, αλλά και οι ξένοι για να μάθουν τι ωραίες εκδηλώσεις κάνει το χωριό Πηγιά.

Σαν Προεδρίνα η θητεία μου τελειώνει, ελπίζω οι καινούργιοι που θα αναλάβουν να μου ζητήσουν την βοήθειά μου και εγώ θα προσφέρω με όλη μου την καρδιά, το κέφι μου, το τραγούδι μου, και την ζωντάνια μου σ' όποια εκδήλωση του χωριού μας. Γιατί οι Απόκριες, το Πανηγύρι και το αντίαμωμα του χωριού μας είναι εκδηλώσεις που σπανίζουν στην περιοχή της Κόνιτσας, γιατί κρατούν την αγνότητα του παλιού καιρού, και δεν έχουν νοθευθεί από την αδιαφορία της σημερινής εποχής και πρέπει με κάθε τρόπο να τα διατηρούμε και να τα συνεχίζουμε.

Με εκτίμηση
Όλγα Χούψια

Εντυπώσεις ενός ξενιτεμένου Χωριανού

Προς την οργανωτική Επιτροπή της Κοινότητας Πηγής Κόνιτσας που οργάνωσε την εκδρομή "ΤΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ" για την Καρδίτσα με την βοήθεια του Προέδρου της Κοινότητας Παναγιώτη Χούψια και τον πρόεδρο της Αδελφότητας Πηγιωτών Νικανοριτών, Αθανάσιο Κίτσιο και τα υπόλοιπα μέλη του Συλλόγου.

Θέλω να σας ευχαριστήσω πάρα πολύ και να σας μεταβιβάσω τους χαιρετισμούς από το Αδελφικό Σωματείο που εδρεύει στο SYDNEY της Αυστραλίας.

Τόσον εγώ με την ιδιότητα του Γενικού Γραμματέα του Φιλανθρωπικού "Όργανισμού, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ NSW AUSTRALIA" καθώς και η σύζυγός μου Ευδοκία Χατζή ως Πρόεδρος του Γυναικείου Τμήματος σας μεταφέρουμε τους χαιρετισμούς από το Αδελφικό Ηπειρωτικό Σωματείο.

Θέλω να ευχαριστήσω την Κυρία Όλγα Χούψια και τον Πρόεδρο Παναγιώτη Χούψια και τον Δημήτριο Ζώτο για την καλή οργάνωση που έκαναν και κατόρθωσαν να γεμίσουν 3 Λεωφορεία από πατριώτες. Για μας ήταν κάτι που δεν το περιμέναμε να συναντήσουμε.

Συμπατριώτες από όλα τα μέρη της Ελλάδος, που είχαμε 35 χρόνια να τους ιδούμε βρεθήκαμε στην εκδρομή αυτή.

Ήταν μια συνάντηση χαράς, κάτι που δεν θα ξεχάσω ποτέ, κάτι το ξεχωριστό που είδα την Κυρία Προέδρου να τραγουδάει, να κερνάει Ηπειρώτικο Τσίπουρο και γλυκά. Τα όργανα να παίζουν παραδοσιακά τραγούδια, τα μάτια των Συμπατριωτών μας να γεμίζουν από χαρά. Ο οδηγός του Λεοφορείου μας ήταν καταπληκτικός, λεοφορείο καινούργιο. Ο Πρόεδρος να μας εξηγεί από όπου περνούσαμε τα διάφορα τοπία, ήταν μια ευχάριστη διαδρομή.

Φθάσαμε στον προορισμό μας, φάγαμε όλοι μαζί, ο Σύλλογος έφερε δώρο από ένα μπουκάλι κρασί Καρδίτσας, μετά το φαγητό άρχισε ο χορός, διασκεδάσαμε πολύ ωραία και γυρίσαμε στις 11 η ώρα το βράδυ στα Γιάννενα. Σε όλη τη διαδρομή τα όργανα έπαιζαν και όλοι τραγουδούσαν τα δικά μας παλιά τραγούδια που είχα χρόνια να τα ακούσω από τους χωριανούς.

Τελειώνοντας εύχομαι να συνεχισθούν και στο μέλλον παρόμοιες εκδρομές. Και εγώ θα μεταβιβάσω και στους δικούς μας Ηπειρώτες τους χαιρετισμούς σας.

Και θέλω να έχουμε συνεργασία για το καλό όλων μας

**Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Παναγιώτης Χατζής**

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Παπαζήσης Σωτ., Αυστραλία	100\$	Σύνδεσμος Βούρμπιανης, Αθήνα	3.000
Παπαναστασίου Δημ. Αυστραλ.	120\$	Τρουμπούκης Δημ., Αθήνα	5.000
Φουρτζής Νικολ. Αυστραλία	50\$	Ιερ. Φώτ. Αντωνιάδης, Αθήνα	3.000
		Τσίου Ρούλα, Αθήνα	2.500
	Δρχ.	Ντίνης Θεοφ., Αθήνα	2.000
Γιάκας Ευριπ. U.S.A.	24.000	Χατζημελετίου Βασ., Αθήνα	5.000
Πάντος Κων. Γερμανία	6.000	Παγούνης Μιχ., Αθήνα	3.000
Δημητρούλης Νικ. Καναδάς	6.000	Παπαχρήστου Επαμ., Αθήνα	5.000
Παζούρης Γεωργ. Ελβετία	7.000	Ντίνης Αχιλ., Αθήνα	2.000
Σγούρος Θεόφ. Ελβετία	7.000	Μανώλης Θωμάς, Αθήνα	2.000
Γιαννακός Γεωργ. Ελβετία	7.000	Βεκρής Θεόδ., Αθήνα	5.000
Γκίνη Ευανθία, U.S.A.	10.000	Φασούλης Δημ., Αθήνα	5.000
Τζιάλλας Γεώργ. Γερμανία	6.000	Γεράσης Σπύρος, Αθήνα	2.000
Ντίνος Μάνθος, Γερμανία	5.000	Ζιούλης Γεωργ., Αθήνα	2.000
Λέκκας Μιχ., Αυστραλία	6.000	Κίτα Ελένη, Αθήνα	2.000
Μωυσίδης Χαραλ. Γερμανία	6.000	Σουρέλη-Γαλάνη Ελένη, Αθήνα	5.000
Στεφανή Κατερίνα, Γερμανία	6.000	Αηδόνης Αναστ., Αθήνα	3.000
Σπανός Αθαν., Αυστραλία	18.000	Καλαϊτζή Βεατρίκη, Αθήνα	2.000
Πολύζος Νικ. Γερμανία	5.000	Παπαμιχαήλ Παναγ., Αθήνα	4.000
Εζνεπίδης Ιωάννης, Αθήνα	2.000	Γεράσης Αθαν., Αθήνα	2.500
Νίκου Τόνης, Αθήνα	5.000	Κώστας Ευάγγ., Αθήνα	3.000
Βλάχος Βασ., Αθήνα	2.000	Βλάχος Αδρ., Αθήνα	2.000
Καρράς Μηνάς, Αθήνα	1.500	Τρυφωνίδου Άννα, Πειραιάς	5.000
Καρράς Ευάγγ. Αθήνα	1.500	Γεωργάτη Βάσω, Φλώρινα	2.000
Μπαλτογιάννη Ευγενία, Αθήνα	2.000	Αθανασούλης Ζ., Αλεξάνδρεια	6.000
Κισάκης Βασ., Αθήνα	3.000	Κουρτίνος Δημ., Βόλος	5.000
Σδούκου Μαρία, Αθήνα	2.000	Σπυροπούλου Φωτεινή, Πάτρα	2.000
Πολίτης Γεωργ. Αθήνα	2.000	Ζήμουρας Γεώργ. Ρίο	5.000
Παπαδήμας Αλεξ., Αθήνα	2.000	Ζώτος Σωκρ., Κορωπί	5.000
Κωτόπουλος Στ., Αθήνα	3.000	Κουκέση-Ξηρομερίτη, Ε. Κατερίνη	10.000
Γαλάνης Νίκος, Αθήνα	2.000	Μπαλασοπούλου Ελένη, Ρίο	2.000
Κυρίτσης Σωτ., Αθήνα	3.000	Παπαχρήστου Βαγγ., Ρίο	6.000
Νάτσης Αριστ., Αθήνα	2.000	Νίκου Θωμάς, Βόλος	2.000
Τέλλης Δημ., Αθήνα	2.000	Βουρδούκας Βαγγ., Μέγαρα	2.000
Σπανός Σπυρ., Αθήνα	2.000	Φραγκιουδάκης Στ., Μέγαρα	1.500
Σπανός Βασιλ., Αθήνα	2.000	Κίτσιος Αριστ., Μέγαρα	1.500
Γιαννόπουλος Γεωργ., Αθήνα	5.000	Τσομπάνος Ευάγγ., Λάρισα	2.000
Σιακφά Λευκοθέα, Αθήνα	3.000	Πορφυριάδης Αθαν., Τεμένη	2.000
Τσάνος Δημ., Αθήνα	2.000	Καλογήρου Πηνελ., Λάρισα	3.000
Κυριάκης Κων/νος, Αθήνα	2.000	Κοντογιάννης Γεώργ., Λάρισα	5.000
Κυριάκης Αν. Αθήνα	2.000	Σπέλλας Κων., Κορωπί	2.000
Τσιατσιάς Βασ., Αθήνα	5.000	Γκόγκου Χριστίνα, Αργολίδα	3.000
Πασχάλης Ελευθ., Αθήνα	2.000	Γκιώκας Νικ., Πάτρα	5.000
Κούσιου Λουίζα, Αθήνα	2.500	Χανδρινός Γεωργ., Κέρκυρα	2.000
Κούσιου Μαίρη, Αθήνα	2.500	Σπέλλας Δημ., Βόλος	1.500
Μπόγδος Δημ., Αθήνα	2.000	Πορφύρης Κων., Κόρινθος	7.000
Γκούτσιος Αντ., Αθήνα	2.000	Κουτσούκης Αντ., Ηγουμενίτσα	4.000
Πουλάκου Ουρανία, Αθήνα	2.000	Κώτσικου Αγλαΐα, Χαλκίδα	10.000
		Μόσχος Αθαν., Λάρισα	2.000

Κιάφας Γεώργ., Λουτράκι	2.000	Τσουμάνης Χρ., Θεσ/νίκη	2.000
Σουφλέρης Κων/νος, Χαλκίδα	3.000	Γώγος Γεωργ., Θεσ/νίκη	2.500
Ράππος Νικ., Καματερό	2.000	Δάσιος Νικ., Θεσ/νίκη	3.000
Κιάφα Αναστ., Κόρινθος	5.000	Σκούπρας Ιωάν., Θεσ/νίκη	2.000
Παπαγιαννόπουλος Βασ., Βόλος	2.500	Ζαχαράκης Λαζ., Κόνιτσα	5.000
Τάγκα-Πολύζου Π., Αγρίνιο	4.500	Δερδέκη Άννα, Κόνιτσα	2.000
Τσιλίφης Ιωαν., Αίγιο	2.500	Μίσσιος Κων/νος, Κόνιτσα	2.000
Πανταζής Νικ., Αίγιο	1.500	Μάλιακας Χρ., Κόνιτσα	2.000
Καραφλιάς Αλεξ., Ναύπακτος	5.000	Μακάριος Βασ., Κόνιτσα	1.500
Μπαλτογιάννη Φωτ., Γιάννινα	2.000	Καραγιάννη Ελένη, Κόνιτσα	3.000
Βαταβάλη Αθανασία, Γιάννινα	2.000	Καπακλής Κων/νος, Κόνιτσα	1.500
Αναγνώστου Ιωάννης, Γιάννινα	1.500	Δερδέκης Χρ., Κόνιτσα	2.000
Φασούλης Αθαν., Γιάννινα	5.000	Μήτσικα Δήμητρα, Κόνιτσα	1.500
Κίγκα Ευθαλία, Γιάννινα	4.000	Κίτσιου Χριστίνα, Κόνιτσα	2.000
Μπούνας Πέτρος, Γιάννινα	2.000	Ντέμος Ιωάν., Κλειδωνιά	1.500
Σταυρίδου Κασσιανή, Γιάννινα	2.000	Καπακλής Παναγ., Πηγή	2.000
Μπάκας Βασ., Θεσ/νίκη	2.000	Παπαδημητρίου Κων. Δροσοπηγή	3.000
Λάππας Γεώργ., Θεσ/νίκη	2.500	Νάκος Στεφ., Κιάτο	5.000
Ψύλλας Γεώργ., Θεσ/νίκη	2.000	Κεφάλας Θεοδ., Ηλιόρραχη	2.000
Παπαχρήστος Νικ., Θεσ/νίκη	2.000	Παπαλάμπρου Δημ., Μόλιστα	3.000
Τράντας Αντών., Θεσ/νίκη	2.000	Βασάκος Αντώνης, Πληκάτι	1.500
Μπετζούνης Μιχ., Θεσ/νίκη	10.000	Δούκας Θωμάς, Καστανέα	1.000
Ιερ. Ευθυμίου Δημ., Θεσ/νίκη	1.500	Ξεφτέρης Μιχ., Μοναστήρι	2.000
Γιάκκας Ιωάν., Θεσ/νίκη	5.000	Παπαδημητρίου Βασ., Γανναδιό	3.000
Σταυρίδου Ρούλα, Θεσ/νίκη	5.000	Παπασπύρου Βασ. Αειτόπετρα	2.000
Παπαχρήστου Χρυσ., Θεσ/νίκη	5.000	Κοτσιαύτης Ευάγγ. Μάζι	2.000
Δούμα Αγόρω, Θεσ/νίκη	2.000	Πασσιάς Χρ. Ηλιόρραχη	5.000

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλατζιδού 5 Ιωάννινα, 1ος όροφος
 (Μέγαρο Ιατρών ΤΖΟΓΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
 Τηλ. Ιατρείου 21776, Οικίας 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΙΝΤΕΡΗΣ

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421B
 ΠΛ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 6390049

ΜΑΡΙΚΑΠΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ - ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
 ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
 ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
 ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
 "THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN"
 BIRMINGHAM ΑΓΓΛΙΑ
 ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ "ΛΗΤΩ"

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ 6-8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΛΙΤΕΙΟ
 ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
 ΓΚ 15126 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
 ΤΗΛ. 803152

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σεπτέμβριος	Οκτώβριος
Ελαχ. θερμ. 8.2	1.4
Μεγ. θερμ. 30.6	29.2
Σχ. υγρ. 67%	74%
Ύψος βροχής 118.6mm	135.8mm

Ι. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα

Αντιπαροχαί

άνη 4-6
ίννινα

Τηλ. 32989-33207
Fax 33207

HOTEL "ΑΩΟΣ",
RESTAURANT - BAR

ΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απώγευμα 5.00 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22
ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμίας

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
Τ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ'

ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 86
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 986 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23288

Κόνιτσα

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΙΟΤΙΣ - ΦΟΡΤΩΤΙΣ ΤΣΑΠΙΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΙΣ - ΓΡΑΔΑΡ - ΟΞΥΣΤΡΟΤΗΡΙΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚΕΤΕΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΓΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867